

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Zhodnocení ekonomické situace vybraných
afrických zemí**

Bc. Adéla Stiborová, DiS.

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Adéla Stiborová, DiS.

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Zhodnocení ekonomické situace vybraných afrických zemí

Název anglicky

Evaluation of the economic situation of the chosen African countries

---

Cíle práce

Hlavním cílem práce je zhodnocení ekonomické situace ve vybraných afrických zemích – Egyptě, Jihoafrické republice, Ugandě a Keni. Tento cíl je konkretizován pomocí dílčích cílů.

Prvním dílčím cílem je zpracování literární rešerše, která shrne současný stav poznání v této oblasti.

Druhým dílčím cílem je analýza ekonomické situace v období let 2000 – 2018.

Posledním dílčím cílem je komparace ekonomické situace ve sledovaných zemích.

Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na tři části. První část představuje část teoretickou a jedná se o formu literární rešerše. Jsou zde vymezeny pojmy k danému tématu a aktuální problematika. Také je zde analyzována aktuální problematika kontinentu, což je především migrace, nedostatek pitné vody a ekonomická situace. Tato část bude zpracována z vědecké literatury, odborných časopisů a dalších informačních zdrojů.

Druhá část je praktická. Je zde analyzována ekonomická situace ve vybraných zemích (Egypt, Jihoafrická republika, Keňa a Uganda) v daném období. V této části práce bude provedena komparace jednotlivých makroekonomických ukazatelů.

V poslední části jsou definovány závěry zkoumání a výsledky. Metodicky se jedná o syntézu výsledků.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Afrika, HDP, vývoj, zadluženost.

Doporučené zdroje informací

- CIHELKOVÁ, E. *Aktuální otázky světové ekonomiky : proměny a governance*. Praha: Professional Publishing, 2012. ISBN 978-80-7431-104-8.
- Edo, Samson, Nneka Esther Osadolor, and Isuwa Festus Dading. 2019. "Growing External Debt and Declining Export: The Concurrent Impediments in Economic Growth of Sub-Saharan African Countries." <https://doi.org/10.1016/j.inteco.2019.11.013>
- FOLTÝN, J. – JENÍČEK, V. *Globální problémy světa : v ekonomických souvislostech*. V Praze: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-326-4.
- Malik, Adeel, and Bassem Awadallah. 2013. "The Economics of the Arab Spring." *World Development* 45: 296–313. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2012.12.015>
- MENDEL, Miloš. *Arabské jaro. Historické a kulturní pozadí událostí na Blízkém východě*. Praha: Academia, 2015. 352 s. ISBN 978-80-200-2474-9
-

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Irena Benešová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 17. 3. 2020

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 17. 3. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 04. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Zhodnocení ekonomické situace vybraných afrických zemí", jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 4.4.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní doc. Ing. Ireně Benešové, PhD., za odborné vedení mé diplomové práce, za konzultace i rady, které mi během psaní práce ochotně poskytovala.

Zhodnocení ekonomické situace vybraných afrických zemí

Abstrakt

Tato diplomová práce je zaměřena na zhodnocení ekonomické situace ve vybraných afrických zemích. Těmi jsou Jihoafrická republika, Egypt, Uganda a Keňa. V práci je poukázáno na základní makroekonomické ukazatele jednotlivých zemí a také na hospodářský vývoj ve vybraných státech.

Analyzovány jsou zde problémy kontinentu. Mezi ně patří migrace obyvatel Afriky, chudoba a nerovnosti, potravinová bezpečnost, problémy s nedostatkem pitné vody a klimatické změny. Práce je zaměřena i na přírodní zdroje a obchod kontinentu, což úzce souvisí s jeho ekonomikou. V praktické části práce jsou zhodnoceny jednotlivé makroekonomické ukazatele vybraných států, které jsou vyčísleny v tabulkách. Jde o základní makroekonomické ukazatele (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti), očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo, platební bilance (běžný účet), celkové rezervy, veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost a dluhová služba.

Z analýzy této práce ve výsledku vyplývá, že ekonomicky nejrozvinutější je z vybraných zemí JAR, naopak nejméně Uganda. JAR má nejvyšší HDP, zároveň ale také nejvyšší nezaměstnanost. Na druhé straně stojí právě Uganda s nejnižším HDP a také nejnižší nezaměstnaností. Inflace je v těchto čtyřech zemích velice nestabilní po celou dobu komparovaných let. Obchodní bilanci má v nejnižších hodnotách Egypt, ten si vede nejhůře v zahraničním obchodu.

Klíčová slova:

ekonomická situace, migrace, ekonomický vývoj, Uganda, Jihoafrická republika, Egypt, Keňa, analýza problémů kontinentu, hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost.

Evaluation of the economic situation of the chosen African countries

Abstract

This thesis has been focused on evaluation of the economic situation in selected African countries – South Africa, Egypt, Uganda and Kenya. There have been pointed out the fundamental macroeconomic indicators of the countries and also their economic progress in the thesis. Also the main problems of the continent have been broken down – migration of African population, poverty and social inequalities, food safety, problems with drinking water and climatic changes. The thesis has been also focused on the nature resources and continent's foreign trade which is closely related to its economy. There are evaluated the main particular macroeconomic indicators of the countries in charts in the final part of the thesis. These are fundamental macroeconomic indicators for (nominal GDP per Capita, progress of GDP volume, inflation rate, rate of unemployment), expected progress in territory with emphasis on economic sphere, state budget – revenues, expenses and balance, balance of payments (current account), total reserves, public debt against GDP, foreign indebtedness and debt service. The result of the thesis analysis shows that the most economically developed country among the selected African countries is South Africa, in contrast the least developed country is Uganda. South Africa shows the highest GDP value, but on the other hand also the highest rate of unemployment. There is Uganda on the other side of evaluating scale with the lowest GDP value and the lowest rate of unemployment. The inflation rate was being very unstable during the whole period of compared years. There are the lowest values of trade balance in Egypt, which has been the weakest country regarding the foreign trade.

Keywords:

economic situation, migration, economic development, Uganda, south Africa, Egypt, Kenya, analysis of continent problems, gross domestic product, inflation, unemployment

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	13
3.1 Vývoj Afrického kontinentu	13
3.2 Subregiony Afriky.....	15
3.2.1 Severní Afrika.....	16
3.2.2 Subsaharská Afrika	18
3.3 Problémy kontinentu	27
3.3.1 Migrace	27
3.3.2 Chudoba a nerovnosti	31
3.3.3 Klimatické změny, jejich vliv na potravinovou bezpečnost, hlad a nedostatečná výživa	32
3.3.4 Nedostatek pitné vody	33
3.4 Přírodní zdroje.....	35
3.5 Obyvatelstvo	36
3.6 Zemědělství	38
3.7 Zahraniční obchod.....	39
3.7.1 Import.....	41
3.7.2 Export.....	42
3.8 Makroekonomické ukazatele	43
3.8.1 HDP (Hrubý domácí produkt)	43
3.8.2 Inflace	44
3.8.3 Nezaměstnanost	45
4 Praktická část	47
4.1 Analýza ekonomické situace ve vybraných afrických zemích	47
v letech 2000-2018.....	47
4.2 Ekonomický vývoj Egypta (2000-2018).....	47
4.3 Ekonomický vývoj Jihoafrické republiky (JAR) (2000-2018)	56
4.4 Ekonomický vývoj Keni (2000-2018)	62
4.5 Ekonomický vývoj Ugandy (2000-2018).....	68
5 Výsledky a diskuze	75
5.1.1 HDP v afrických zemích na obyvatele	75
5.1.2 Inflace	76
5.1.3 Nezaměstnanost	77
5.1.4 Celkový zahraniční dluh	78

5.1.5	Celkový vládní dluh.....	80
5.1.6	Obchodní bilance	81
5.1.7	Bilance státního rozpočtu.....	82
5.1.8	Bilance běžného účtu	83
5.1.9	Celková populace ve vybraných afrických zemích	84
6	Závěr.....	86
7	Seznam použitých zdrojů	89
8	Seznam obrázků	95
9	Seznam grafů	96
10	Seznam tabulek	97
11	Seznam zkratk	98

1 Úvod

Tato práce je zaměřena na ekonomický vývoj vybraných afrických států – Egypta, Jihoafrické republiky, Keni a Ugandy. V práci je analyzován ekonomický vývoj každé země. Je zde zkoumáno, jak se vyvíjí jejich základní makroekonomické ukazatele (nominální HDP/obyvatele, vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Dále je zde zkoumán očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru. Tato práce má tedy poukazovat na vývoj jednotlivých zemí a rozdílnost mezi nimi. Afrika je kontinent ekonomicky rozlišný a každá z vybraných zemí má jinou ekonomickou situaci. Jihoafrická republika je z výše zmíněných zemí ekonomicky nejsilnější a rozvíjí se rychleji oproti Ugandě, která je z těchto zemí nejzaostalejší. Mezi zeměmi v Africe je mnoho kontrastů.

Afrika je kontinent s rozvojovými zeměmi, který v sobě skrývá velkou řadu vnitřních rozporů. Na jedné straně stojí velké nerostné bohatství afrického kontinentu, jeho etnika, jazyková a kulturní rozmanitost obyvatelstva, kulturně-historické dědictví a na straně druhé stojí obrovská chudoba, infekční chudoby, hladomory, občanské války i ekologické katastrofy. Některé skutečnosti brání k většímu rozvoji turismu v zemích Afriky. Jde především o nepříznivé důsledky vývoje z koloniálních dob, jako jsou například vnitropolitická nestabilita, nízká hospodářská úroveň států nebo konflikty mezi jednotlivými státy. Dále také hygienická rizika, která vyplývají z chudoby a podnebí, nedostatečná infrastruktura turismu, drahé letecké spojení z ekonomicky vyvinutých států světa. Palčivým problémem v afrických zemích je velký nedostatek pitné vody. Opravdu velkým a aktuálním tématem je migrace obyvatel kontinentu Afriky do evropských zemí a států Evropské Unie. Zmíněná problematika je v práci řešena.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je **zhodnocení ekonomické situace ve vybraných afrických zemích**. Tento cíl je konkretizován pomocí dílčích cílů. Těmi jsou zhodnocení ekonomické situace ve vybraných zemích v letech 2000-2018. Dalším dílčím cílem je porovnání, jak se zlepšila ekonomická situace kontinentu jako celku, ale hlavně ve čtyřech vybraných zemích – Egyptě, Jihoafrické republice, Ugandě a Keni. Potažmo je zde poukázáno na rozdílnost vybraných zemí. V práci jsou zhodnoceny následující ukazatele:

- HDP/obyv.
- Vývoj objemu HDP
- Míra inflace
- Míra nezaměstnanosti
- Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo
- Platební bilance - běžný účet
- Celkové rezervy
- Veřejný dluh vůči HDP
- Zahraniční zadluženost
- Dluhová služba

Praktická část má za cíl analyzovat a následně interpretovat ekonomický vývoj vybraných zemí (viz. předchozí body) a rozdíly mezi nimi.

2.2 Metodika

Tato diplomová práce je rozdělena na tři části. První část je teoretická a jedná se o formu literární rešerše. Jsou zde vymezeny pojmy k danému tématu a aktuální problematika. Také je zde analyzována aktuální problematika kontinentu, což je především migrace, nedostatek pitné vody a ekonomická situace. Protože pro mnoho afrických zemí je důležitým rozpočtovým zdrojem příjmy z turismu, je zde analyzována i geografie afrických regionů

s ohledem na turismus. Tato část je zpracována z literatury, odborných časopisů, periodik a webových stránek.

Druhá část je praktická. Je zde analyzována ekonomická situace ve vybraných zemích (Egypt, Jihoafrická republika, Keňa a Uganda) v daném období. Konkrétně je zde vývoj jednotlivých zemí, například dle HDP, která země prosperuje a která naopak zaostává. V této části práce jsou analyzovány a komparovány jednotlivé makroekonomické ukazatele ve výše zmíněných zemích. Následně jsou předmětem dalšího zkoumání v poslední části, kde jsou mezi sebou porovnávány. Je čerpáno z odborné literatury, ale v této části především z internetových zdrojů. Hlavními z nich jsou Světová banka, Tradingeconomics a OECD. Z těchto a dalších zdrojů jsou převzaty data a ty jsou zkoumány v jednotlivých kapitolách a u každé z vybraných zemí zvlášť.

V poslední části jsou definovány závěry zkoumání a výsledky. Vybrané čtyři země jsou zde srovnávány mezi sebou, Dle jednotlivých tabulek a grafů je u každého ukazatele posouzeno, jak si která země vede. Metodicky se jedná o syntézu výsledků.

3 Teoretická východiska

3.1 Vývoj Afrického kontinentu

Afrika je třetí největší kontinent světa o rozloze 30 065 000 km². Jedná se o 20,3 % celkového povrchu souše.¹ Oproti ostatním kontinentům má Afrika nejjednodušší stavbu. Od období prvohor již neprobíhalo žádné další výraznější vrásnění, a to kromě okrajových lokalit (pohoří Atlas). Sem zasáhlo Hercynské a Alpinské vrásnění. Poté bylo ještě vrásnění v Kapských horách. V období mladších třetihor docházelo v důsledku epiplatformní tektoniky k rozlámání na kry. Tyto kry v některých oblastech poklesly, a v některých byly vyzdviženy. Jádrem kontinentu je Africký štít, který je tvořen především metamorfovanými předprvohorními horninami, které později postihla jak denudace, tak vrásnění.² Africký štít je geologickými pochody již velice rozlámáný a zprohýbaný. Východoafrická příkopová propadlina vznikla tektonickými jezery a je vyplněná několika jezery.³

Africký kontinent je zároveň také nejstarším obydleným územím na světě. Je známo, že lidská rasa se rozvinula na území Afriky. Ve 20. století bylo objeveno antropology mnoho fosílií. Ti evidovali, že byl africký kontinent osídlen člověkem již před 7 miliony let.⁴ V prehistorické době neměla Afrika národní státy, a tak tomu bylo po celém světě. Ale místo toho na tomto území sídlily kmeny lovců a sběračů. Byly to například kmeny Khoi a San. Kolem roku 3300 př. n. l. vznikla na území severu Afriky říše Egypt, která existovala až do roku 343 př. n. l.⁵ Egypt byl jedinečný svou polohou a kontinuitou. Díky svému geografickému postavení byl vyspělý v zemědělské oblasti.⁶ I když byl obklopen pouštěmi, byl díky řece Nil úrodný a zelený.⁷ Dalšími většími územími byla: Etiopie, Núbijské království, království Sahelu (Ghana, Mali, Songhai) a Velké Zimbabwe. Ve 14. století začali

---

¹ Světadíly.cz. [Http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php](http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php) [online]. [cit. 2020-11-03].

² Světadíly.cz. [Http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php](http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php) [online]. [cit. 2020-01-16].

³ KLÍMA, Jan. *Dějiny Afriky: vývoj kontinentu, regionů a států*. Praha: Lidové noviny, 2012. ISBN 978-80-7422-189-7, str. 22

⁴ Světadíly.cz. [Http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php](http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php) [online]. [cit. 2019-11-03].

⁵ *Encyklopedie historie světa: [úplný chronologický průvodce dějinami lidstva. 2., dopl. vyd.* Praha: Ottovo nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7360-896-5, str.272

⁶ BAINES, John a Jaromír MÁLEK. *Svět starého Egypta: kulturní atlas*. Praha: Knižní klub, 1996. ISBN 80-717-6246-6, str. 12

⁷ *Encyklopedie historie světa: [úplný chronologický průvodce dějinami lidstva. 2., dopl. vyd.* Praha: Ottovo nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7360-896-5, str. 10

do Afriky přicházejí obyvatelé Evropy a začali si zotročovat milióny Afričanů.⁸ V 17. století se na území Afriky mísily různé národy, království s vlastními zvyky, formy vlády i rozmanité víry v bohy a různé jazyky.⁹ V 18. století vládnul na africkém kontinentu klid. Na severu Afriky upadala osmanská říše, která ovládala Egypt. Na západním pobřeží bohatli lidé z kmene Ašanti díky obchodu s otroky. Ten se stále zvyšoval. Každý rok bylo z Afriky do Ameriky dovezeno cca 35 000 otroků. Země, ležící na východním pobřeží, dnešní Keňa, byla pod vládou Ománu.¹⁰ Na začátku 19. století vytvořily evropské mocnosti na území Afriky kolonie. Obsadily většinu afrického kontinentu. Kolonizace skončila až koncem 2. světové války. Velká část afrických států má dodnes hranice, které vznikly v době kolonialismu, případně v období mezi válkami.¹¹

V novější historii Afriky patří mezi vlnu revolucí Arabské jaro, které odstartovalo v roce 2010.¹² Za Arabské jaro jsou označovány protesty, nepokoje, revoluce a povstání, které probíhají od roku 2010 až do současnosti. Prvopočátek protestů byl v roce 2010 v Tunisku, kde se upálil před úřadem vlády Muhammad Buazizí. Šlo o 26-letého prodavače, který bojoval proti nezaměstnanosti a špatným životním podmínkám. Od okamžiku jeho smrti se rozpoutaly celonárodní protesty, na jejichž konci padla vláda prezidenta Zína Abidína bin Alího, který opustil zemi. Rozsáhlé protesty se rozhořely i ve většině arabských zemí, hlavně v Alžírsku, Bahrajnu, Egyptě, Jemenu, Jordánsku, Libyi a Sýrii. Průběh i výsledky těchto nepokojů byly ve všech státech různé. Například v Egyptě to mělo za následek konec téměř 30 leté vlády prezidenta Husního Mubáraka. V mnoha zemích probíhají nepokoje dodnes a výsledek je stále nejasný.¹³

---

⁸ Světadily.cz. [Http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php](http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php) [online]. [cit. 2020-01-16].

⁹ *Encyklopedie historie světa: [úplný chronologický průvodce dějinami lidstva. 2., dopl. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7360-896-5, str.272*

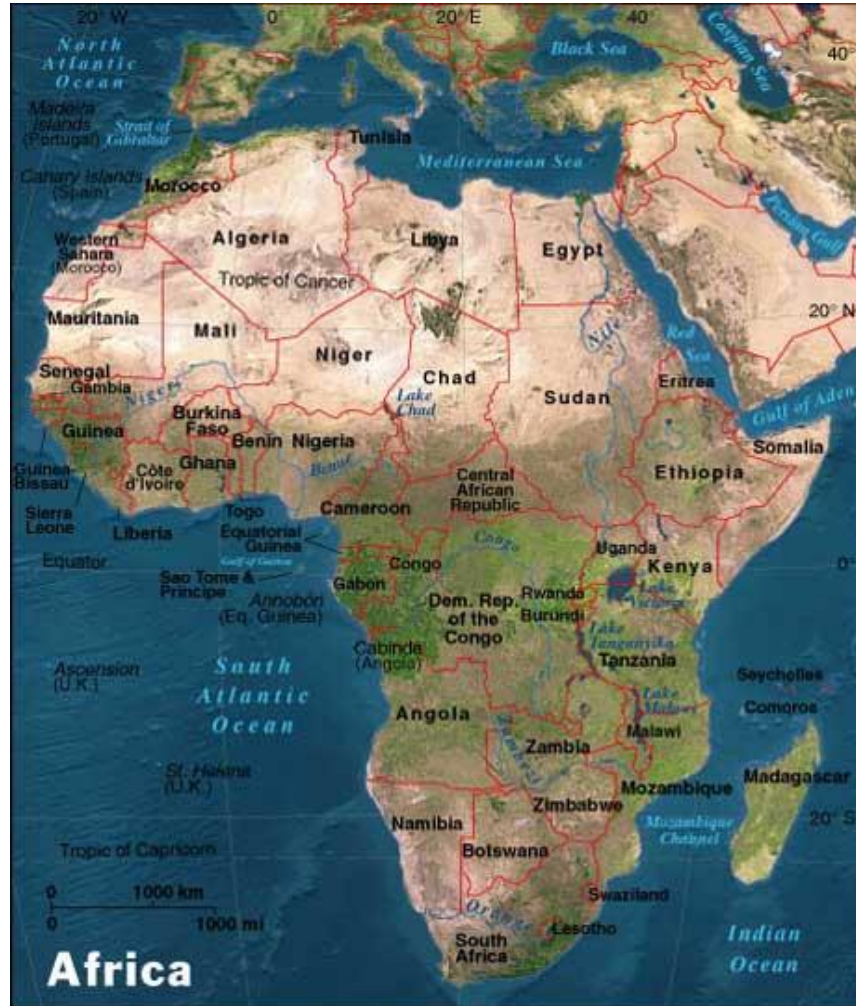
¹⁰ *Encyklopedie historie světa: [úplný chronologický průvodce dějinami lidstva. 2., dopl. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7360-896-5, str. 308*

¹¹ Světadily.cz. [Http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php](http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php) [online]. [cit. 2020-01-16].

¹² HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 166

¹³ MENDEL, Miloš. *Arabské jaro: historické a kulturní pozadí událostí na Blízkém východě*. Praha: Academia, 2015. Orient (Academia). ISBN 978-80-200-2474-9

Afrika je také světadílem, kde je v dnešní době pácháno hojně násilí na ženách. Z 11 zemí světa, kde je násilí nejrozšířenější, zde leží čtyři. Jsou jimi: Somálsko, Kongo, Egypt a Keňa.¹⁴ Na obrázku č. 1 je geografická mapa Afriky.

Obrázek 1 Afrika

Zdroj: <http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php>

3.2 Subregiony Afriky

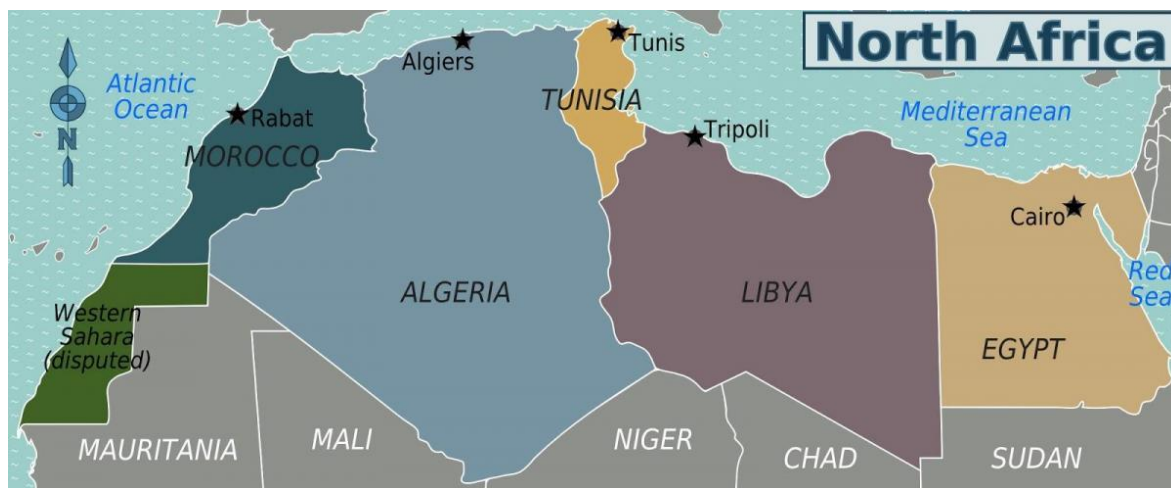
Dle UNWTO (Světová Organizace cestovního ruchu) je Afrika rozdělena na Severní a Subsaharskou Afriku. Subregion Subsaharská Afrika je navíc ještě rozdělen na Západní Afriku, Střední Afriku, Východní Afriku a Jižní Afriku.¹⁵

¹⁴ National Geographic. <https://www.national-geographic.cz/magazin-ng/deset-zemi-ve-kterych-zenach-pachano-nejvetsi-nasili-20180926.html?photo=1> [online]. [cit. 2020-01-18].

Afrika je kontinent, na kterém se rozprostírá nejvíce rozvojových zemí na světě. Rozvojová země je termín, který označuje nejméně rozvinuté (nejvíce zaostalé) státy na světě. Jednotná klasifikace pro tyto země však není ustálena, a tak se používají v rozdělení dvě pojetí – užší a širší. UNCTAD Konference OSN (Organizace spojených národů) pro obchod a rozvoj) prezentuje pojetí užší. Pro toto pojetí jsou hlavními kritérii hledisko politické samostatnosti a charakter sociálně ekonomických vztahů. Širší pojetí rozvojových zemí je prezentováno Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj (Světová banka). Pro toto pojetí platí jediné kritérium, a to veličina ekonomické úrovně vyjádřená v makroekonomickém důchodu přepočteném na jednoho obyvatele. Pro většinu rozvojových zemí platí, že mají nízkou úroveň důchodu na obyvatele.¹⁶

3.2.1 Severní Afrika

Severní Afrika se rozprostírá v prostoru mezi Středozemním mořem a Saharou – Egypt, Libye, Tunisko, Alžírsko, Maroko a západní Sahara. Historicky byl problém cestovat přes Saharu. Tato oblast byla spojována více, než s dalšími částmi Afriky, se Středozemním mořem, středomořskými ostrovy jako Sicílie a Sardinie, Itálií a dalšími jižními státy Evropy.¹⁷ Na obrázku č. 2 je znázorněna mapa severní Afriky.

Obrázek 2 Mapa severní Afriky

Zdroj: <https://cs.maps-tunisia.com/tunisko-severn%C3%AD-afriky-map%C4%9B/> [online]. [cit. 2020-02-22].

¹⁵ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 170

¹⁶ CIHELKOVÁ, Eva. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9311-6, str. 219

¹⁷ HRBEK, Ivan a kolektiv. *Dějiny Afriky: kniha první*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1966. ISBN 25-055-66, str. 282

Tento subregion je nejnavštěvovanější z celé Afriky. Zároveň se v něm nachází nejnavštěvovanější země afrického regionu, a tím je Maroko. Vysoká návštěvnost v této zemi je dána především blízkostí Evropy a také přírodními klimatickými poměry v oblasti Středozemního moře. Návštěvníky sem přitahuje i velké množství historicko-kulturních památek a specifická kultura země. Je zde i vyvinutá infrastruktura v porovnání s ostatními subregiony v Africe.¹⁸

Severní Afrika je zajímavá, co se týká přírodních poměrů, společenských historických vývoje, zemědělské výroby a náboženské a jazykové struktury obyvatelstva. Mnoha vazbami je tento region spojen s Evropou a má řadu stejných rysů jako země ležící ve Středozemním moři. Právě tato blízkost Evropy má vliv na hospodárnost a kulturu tohoto subregionu. Tento subregion stále usiluje o větší spolupráci se zeměmi EU, avšak islámské tradice působí spíše opačně. Existují zde silná hnutí extrémních islámistů, která organizují teroristické akce po celém světě. Svou geografickou polohou je tedy nejvíce zatížena Evropa, kam směřují řady uprchlíků ze severní Afriky. Ve všech zemích tohoto subregionu panují značné sociální problémy. Plynou ze střetu evropských vlivů a v neposlední řadě, islámských tradic. Subregion má velmi nízkou hustotu osídlení. Nedosahuje ani světového průměru osídlení (51 obyv./km²). Je to tedy 22 obyv./km².¹⁹

V tabulce č. 1 jsou vyčísleny údaje jednotlivých zemí severní Afriky – jejich rozloha, počty obyvatel, podíl městského obyvatelstva v %, hustota zalidnění na km² a HDP v mil. USD. Data jsou z roku 2018. Ohledně HDP lze nejčastěji dohledat pouze HDP (purchasing power parity) s hodnotou 906,5 milionu z roku 2007. Informace o Západní Saharě nejsou zřejmě dostupné, jelikož se nejedná, o všemi státy, uznaný stát a zároveň jde o jednu z nejchudších oblastí Afriky.

---

¹⁸ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 171

¹⁹ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 171

Tabulka 1 Státy subregionu severní Afrika (data z roku 2018)

Země	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Podíl městského obyv. (%)	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	HDP (mil. USD)
Alžírsko	2 381 741	42 228 429	72,63	17,73	173 757,95
Egypt	1 001 450	98 423 595	42,70	98,87	250 894,76
Jižní Súdán	644 329	10 975 920	19,62	17,03	11 997,80
Libye	1 759 540	6 678 567	80,10	3,80	48 364,21
Maroko	446 550	36 029 138	62,45	80,73	117 921,93
Súdán	1 861 484	41 801 533	34,64	22,46	40 851,54
Tunisko	163 610	11 565 204	68,95	74,44	39 871,13
Západní Sahara¹	266 000	603 253	81,1	2,27	-
SUMA	8 524 704	248 305 639	-	-	683 659,32
PRŮMĚR	1 065 588	31 038 205	57,77	39,67	97 665,62

1) Pro Západní Saharu jsou nejnovější důvěryhodné dohledané hodnoty z roku 2017, kromě HDP.

Zdroj: vlastní zpracování na základě <https://www.worldbank.org/>, [online]. [cit. 2019-11-06].

<https://www.economy.com/western-sahara/indicators> [online]. [cit. 2019-11-04].

3.2.2 Subsaharská Afrika

Subsaharská Afrika je geografická oblast afrického kontinentu, která leží jižně od Sahary. Skládá se z 45 zemí (dle OSN). Všechny tyto země jsou umístěny zcela nebo částečně jižně od Sahary.²⁰

Prvek, který nejvíce sjednocuje Subsaharskou Afriku, je převaha černošské populace. Dalšími společnými rysy tohoto subregionu jsou podobné překážky hospodářského rozvoje. Těmi jsou především hladomory, které zasahují nejvíce v lokalitě Sahelu (jde o pás, který se táhne jižně od Sahary od pobřeží Atlantského oceánu až po Indický oceán) a ve státě Somálsko. Nejsou tu výjimkou infekční nemoci typu AIDS, Ebola a další infekční a parazitární choroby, ale i válečné konflikty v zemích jako je Somálsko a Etiopie. Je tu pouze jednostranná orientace ekonomiky na těžbu nerostných surovin a dalších přírodních zdrojů jako je dřevo.

²⁰ Moderní ekonomická diplomacie MZV ČR: Subsaharská Afrika, region paradoxů. <https://www.export.cz/nazory-a-analyzy/subsaharska-afrika-region-paradoxu/> [online]. [cit. 2020-02-24].

V zemědělské produkci převažuje pastevečství a rolnictví. Méně časté je plantážnické pěstování monokulturních plodin a malovýrobci orientovaní na trh.²¹

Do Subsaharské Afriky spadá Západní Afrika, Střední Afrika, Jižní Afrika a Východní Afrika.²²

Střední Afrika

V subregionu Střední Afriky je nejvýznamněji zastoupen těžební průmysl, doplněný rolnictvím a plantážnictvím. Má významné postavení v produkci a exportu různých surovin, kterými jsou například diamanty, ruda, sůl, cenné dřevo, palmový olej a kakao. Mezi největší problémy se řadí trvalé ubývání rozlohy tropického deštného lesa a také výskyt mnoha vážných chorob, kterými jsou AIDS, pravečnice, malomocenství, atd. Hustota zalidnění je ve Střední Africe velmi nízká. Je to cca 20 obyv./km². Nedosahuje tak ani zdaleka světového průměru, který činí 51 obyv./km². Většina lidí zde žije ve městech a je to asi 54 % populace subregionu.²³ Dle nejnovějších dohledaných výsledků (viz. tabulka č.2) je průměrná hustota zalidnění 47,29 %. Tato vysoká hodnota je dána hustotou zalidnění státu Svatý Tomáš a Princův ostrov, bez započítání tohoto ostrova je průměrná hustota zalidnění 22,64 %, což přibližně odpovídá výše zmíněným citovaným údajům.

V tabulce č. 2 jsou vyčísleny údaje jednotlivých zemí subregionu Střední Afrika – jejich rozloha, počty obyvatel, podíl městského obyvatelstva v %, hustota zalidnění na km² a HDP v mil. USD. Data jsou z roku 2018.

Tabulka 2 Státy subregionu Střední Afrika (data z roku 2018)

Země	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Podíl městského obyvatelstva (%)	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	HDP (mil. USD)
Angola	1 246 700	30 809 762	65,51	24,71	105 750,99
Čad	1 284 000	15 477 751	23,06	12,29	11 273,12
D. R. Kongo	2 344 858	84 068 091	44,46	37,08	47 227,54

²¹ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 171

²² HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 171-175

²³ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 173

Gabon	267 667	2 119 275	89,37	8,22	16 853,59
Kamerun	475 440	25 216 237	56,37	53,34	28 675,21
Kongo	342 000	5 244 363	66,92	15,36	11 263,68
Středoafriická republika	622 984	4 666 377	41,36	7,49	2 219,89
Svatý Tomáš a Princův	964	211 028	72,80	219,82	422,30
SUMA	6 584 613	162 568 521	-	-	223 686,32
PRŮMĚR	823 077	23 224 074	57,48	47,29	27 960,79

Zdroj: vlastní zpracování na základě: <https://www.worldbank.org/> [online]. [cit. 2019-11-06].

Obrázek č. 3 znázorňuje mapu střední Afriky.

Obrázek 3 Mapa střední Afriky

Zdroj: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Central_Africa_regions_map.png[online] [cit. 2019-12-12],

Jižní Afrika

Subregion Jižní Afrika je oproti ostatním subregionům Afriky nejmenší a zároveň nejméně zalidněná oblast. Patří ale také společně se Severní Afrikou mezi nejvíce navštěvované regiony. Rozvojové země nacházející se v Jižní Africe zaznamenávají značný odchod pracovních sil do Jihoafrické republiky. Tato země je v tomto subregionu ekonomicky nejsilnější. Všechny země tohoto subregionu se výrazně podílejí na těžbě diamantů, chromových a měděných rud a také produkují sisal. Je tu významný export kávy, čaje, tabáku, bavlny, citrusů a koření. Je zde rozšířen chov skotu a ovcí. Ekonomika v Jižní Africe je vyznačována především celkovou zaostalostí sektorové struktury, vysokým podílem těžebního průmyslu, nedostatečně rozvinutým zpracovatelským průmyslem a výrazně samozásobitelským zemědělstvím. Hustota obyvatel v tomto subregionu je nízká. Činí 21 obyv./km² a asi 58 % obyvatel žije na venkově.²⁴

V tabulce č. 3 jsou opět vyčísleny údaje jednotlivých zemí Jižní Afriky – jejich rozloha, počty obyvatel, podíl městského obyvatelstva v %, hustota zalidnění na km² a HDP v mil. USD. Data jsou z roku 2018. Aritmetický průměr u HDP není vypovídající hodnota, jelikož je nadhodnocena pouze jednou zemí – JAR. Zajímavostí v této oblasti je stát Svazijsko. V některých zdrojích tato země totiž uváděna jako Svazijsko, v jiných jako eSwatini. Vysvětlení je následující:

„Země na jihu Afriky, která sousedí s Jihoafrickou republikou a Mosambikem, změnila jméno. Zasadil se o to tamní král Mswati III., který při příležitosti oslav padesátého výročí nezávislosti země na Velké Británii a také svých vlastních narozenin přejmenoval Svazijsko na království eSwatini. Podle krále se tak jméno země přiblíží k původnímu znění v národním jazyce – Umbuso weSwatini. Zároveň by prý nový název měl zamezit zaměňování původního Svazijska se Švýcarskem. Anglické Swaziland a Switzerland bylo totiž podle panovníka příliš matoucí.“²⁵

---

²⁴ HAMARNEHOVÁ, Iveta. Geografie turismu: mimoevropská teritoria. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 175

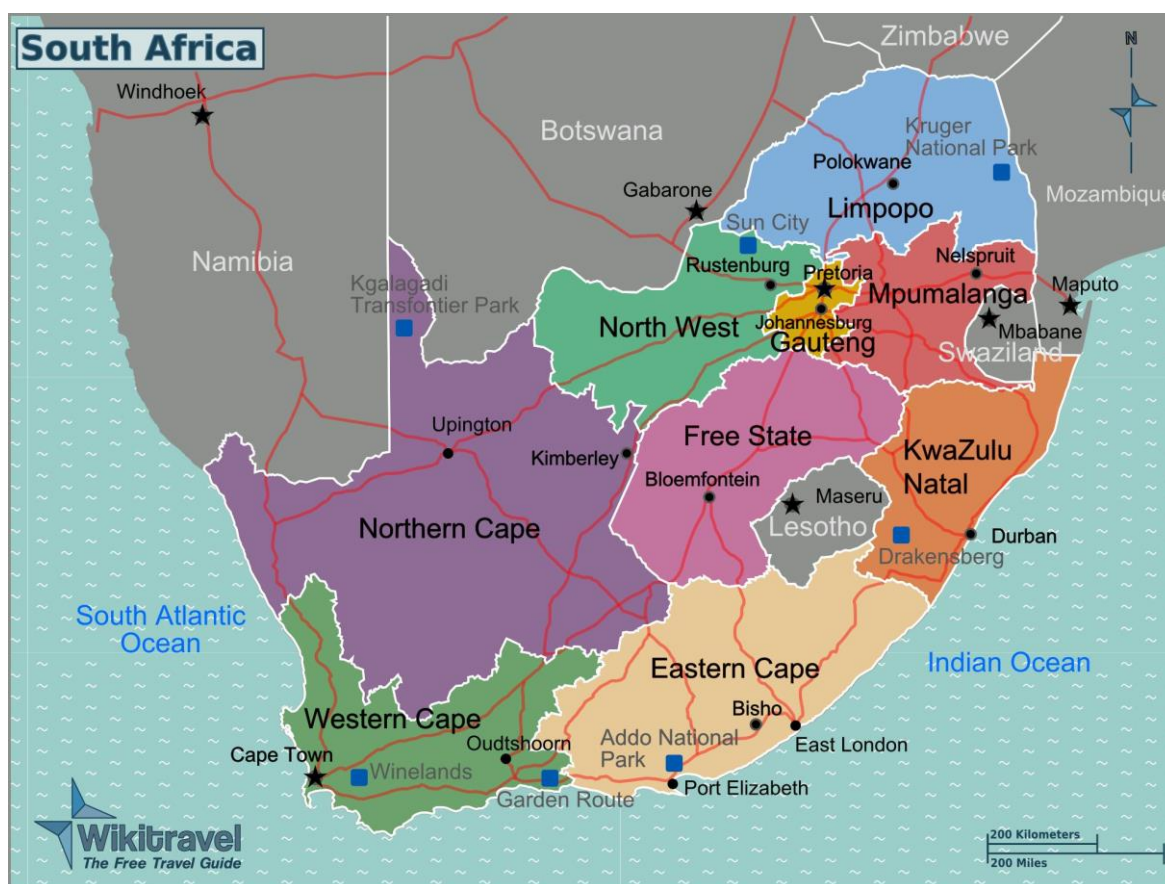
²⁵ Český rozhlas: Plus. <https://plus.rozhlas.cz/svazijsky-kral-prejmenoval-svou-zemi-ted-vladne-kralovstvi-eswatini-7177208> [online]. [cit. 2020-02-29].

Tabulka 3 Státy subregionu Jižní Afrika (data z roku 2018)

Země	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Podíl městského obyv.(%)	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	HDP (mil. USD)
Botswana	581 730	2 254 126	69,45	3,98	18 616,02
eSwatini	17 364	1 136 191	23,80	66,10	4 710,62
Jihoafrická republika	1 219 000	57 779 622	66,36	47,63	368 288,94
Lesotho	30 355	2 108 132	28,15	69,44	2 738,79
Namibie	824 292	2 448 255	50,03	2,97	14 521,71
SUMA	2 672 741	65 726 326	-	-	408 876,08
PRŮMĚR	534 548	13 145 265	47,56	38,02	81 775,22

Zdroj: vlastní zpracování na základě: <https://www.worldbank.org/> [online]. [cit. 2019-11-06].

Na obrázku č. 4 je vyobrazena mapa jižní Afriky

Obrázek 4 Mapa jižní Afriky

Zdroj: <https://cs.maps-southafrica.com/garden-route,-ji%C5%BEn%C3%AD-afrika-mapa> [online]. [cit. 2020-02-22].

Východní Afrika

Je v porovnání s ostatními subregiony subsaharské Afriky nejlidnatější a největší. Zároveň má největší počet obyvatel ze všech subregionů Afriky. Produkuje se zde bavlna, káva a různé druhy koření. Cílem pro zahraniční turisty jsou tu především rezervace a přírodní parky se stády divokých zvířat. V tomto subregionu je možné najít největší ostrov Afriky – Madagaskar, největší jezero Afriky - Viktoriino, které se nachází na území Tanzanie, Keni a Ugandy. Také tu leží nejvyšší hora Afriky – Kilimandžáro (5895 m. n. m.). Dále jsou tu Viktoriiny vodopády, které stékají na řece Zambezi. Největší předpoklady pro přímořskou turistiku mají ostrovy Madagaskar, Mauricius, Seychely a Réunion. Nejvíce navštěvovanými zeměmi jsou Zimbabwe, Mosambik a Keňa. V této oblasti je vyznáván islám, ale i křesťanství a stále ještě vlivy původních kultur. Na pobřeží žijí přistěhovalci z Indie. V současnosti jde z bezpečnostního hlediska o klidnou a stabilní destinaci. Na venkově zde nyní žije 65 % obyvatel.²⁶

V tabulce č. 4 jsou vyčísleny údaje jednotlivých zemí Východní Afriky – jejich rozloha, počty obyvatel, podíl městského obyvatelstva v %, hustota zalidnění na km² a HDP v mil. USD. Data jsou z roku 2018. Hustota zalidnění je uvažovaná pouze na území státu bez vodní plochy. To lze deklarovat například u Ugandy, kde vodní plocha tvoří nezanedbatelnou část. Průměrná hustota zalidnění je velmi zavádějící, jelikož ji navyšují především ostrovy s vysokou hustotou obyvatelstva, případně malé státy jako je Burundi nebo Rwanda.

Hodnoty u státu Eritrea jsou velmi různorodé. Počet obyvatel je odhadován některými zdroji cca 3,5 milionu, jiné zase uvádějí přibližně 6 milionů obyvatel. Jelikož Světová banka má poslední počet obyvatel až z roku 2011, byla převzata hodnota z jiného zdroje, který navazoval počtem obyvatel z roku 2011. Z tohoto problému vyplývala i různá hustota zalidnění. Podíl městského obyvatelstva byl rovněž velmi rozdílný s přibližnými hodnotami 23,6 % nebo 60,2 %. Bohužel ani jeden ze zdrojů nenavazuje na hodnoty ze světové banky (35,77 %). Zároveň ani neodpovídá přibližnému nárůstu městského obyvatelstva, který byl v předchozích letech. Z těchto důvodů byla ponechána hodnota světové banky z roku 2011, která by dle předchozího vývoje měla být cca o 6 % vyšší. HDP Eritrie bylo také těžce

---

²⁶ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 1173-174

dohledatelné, proto je hodnota dle zdroje zaokrouhlena na desítky milionů. Réunion – HDP z roku 2017.

Tabulka 4 Státy subregionu Východní Afrika (data z roku 2018)

Země	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Podíl městského obyv.(%)	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	HDP (mil. USD)
Burundi	27 830	11175378	13,03	435,18	3 036,93
Džibutsko	23 200	958 920	77,78	41,37	2 955,91
Eritrea	117 600	3 452 786	35,77	29,36	6 720,00
Etiopie	1 104 300	109224559	20,76	109,23	84 355,60
Keňa	580 367	51393010	27,03	90,30	87 908,26
Komory	2 235	832 322	28,97	447,24	1 177,96
Madagaskar	587 041	26262368	37,19	45,14	13 853,43
Malawi	118 484	18143315	16,94	192,44	7 064,97
Mauricius	2 040	1265303	40,79	623,30	14 220,35
Mosambik	799 380	29495962	35,99	37,51	14 717,22
Réunion	2 512	882 526	99,60	351,46	22 300,00
Rwanda	26 338	12301939	17,21	498,66	9 508,72
Seychely	455	96 762	56,69	210,35	1 590,18
Tanzanie	947 300	56318348	33,78	63,58	58 001,20
Uganda	241 038	42723139	23,77	213,06	27 461,44
Zambie	14309466	17351822	43,52	23,34	26 720,07
Zimbabwe	390 757	14439018	32,21	37,32	31 000,52
SUMA	19 280 343	396 317 477	-	-	412 592,76
PRŮMĚR	1 134 138	23 312 793	37,71	202,87	24 270,16

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://www.worldbank.org/>[online] [cit. 2020-03-04],

<https://tradingeconomics.com/eritrea/gdp> [online] [cit. 2020-03-03],

<http://worldpopulationreview.com/countries/eritrea-population/> [online] [cit. 2020-03-01],

<http://worldpopulationreview.com/countries/reunion-population/> [online] [cit. 2020-03-01],

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10r_2gdp&lang=en [online]. [cit. 2020-02-10].

Mapa východní Afriky je znázorněna na obrázku č. 5.

Obrázek 5 Mapa východní Afriky

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/413416440765419845/> [online]. [cit. 2019-12-05].

Západní Afrika

Pro tento region je zásadním nerostné bohatství. Těží se zde hlavně železná ruda, fosfáty, ropa a bauxit. V zemědělství převažuje export – kakao, káva, podzemnice olejná a výrobky z palmy olejná. Velké problémy jsou především ve vnitrozemí – nedostatečná produkce potravin a také etnické vztahy. Nejvíce se rozvíjejí těžební oblasti a území kolem dopravních tahů, včetně přístavů. V této části Afriky je největší hustota zalidnění a mírně převyšuje světový průměr. Většina obyvatel v tomto subregionu přebývá na venkově. Je to až 65 %. Nejnavštěvovanější státy tohoto subregionu jsou Ghana a Nigérie. Tyto dva státy jsou zároveň

i státy nejlidnatější. Nigérie je zároveň nejlidnatější zemí celé Afriky. Tento subregion není zatím moc využíváný turisticky. Přesto je zde možné najít krásné národní parky, velké množství zvířat, vodopády, paláce, pevnosti i hrady, africké vesnice a hlavně veletok Niger. Většina zemí tohoto subregionu leží na pobřeží Guinejského zálivu, a tak jsou tu možnosti pro přímořský turismus.²⁷

Západnímu pobřeží Afriky se také dříve říkalo „Otročí pobřeží“, jelikož odtud byli odvázeni otroci do Ameriky a Evropských zemích.²⁸

V tabulce č. 5 jsou vyčísleny údaje jednotlivých zemí Západní Afriky – jejich rozloha, počty obyvatel, podíl městského obyvatelstva v %, hustota zalidnění na km² a HDP v mil. USD. Data jsou z roku 2018. Novější data z roku 2019 nejsou zatím dostupné.

Tabulka 5 Státy subregionu západní Afrika (data z roku 2018)

Země	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Podíl městského obyv. (%)	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	HDP (mil. USD)
Benin	112 622	11 485 048	47,31	101,85	10 354,27
Burkina Faso	274 000	19 751 535	29,36	72,19	14 124,78
Kapverdy	4 033	543 767	65,73	134,93	1 976,81
Pobřeží slonoviny	322 463	25 069 229	50,78	78,83	43 007,05
Gambie	11 295	2 280 102	61,27	225,31	1 632,82
Ghana	238 533	29 767 108	56,06	130,82	65 556,46
Guinea-Bissau	36 125	1 874 309	43,36	66,65	1 458,16
Mali	1240192	19 077 690	42,36	15,64	17 163,43
Mauritánie	1030700	4 403 319	53,67	4,27	5 234,82
Niger	1 267 000	22 442 948	16,43	17,72	9 290,94
Nigérie	923 768	195 874 740	50,34	215,06	397 269,62
Senegal	196 722	15 854 360	47,19	82,35	24 129,60
Sierra Leone	71 740	7 650 154	42,06	105,99	4 085,11
Togo	56 785	7 889 094	41,70	145,05	5 358,72
SUMA	5 785 978	363 963 403	-	-	600 643
PRŮMĚR	413 284	25 997 386	46,26	99,76	42 903,04

Zdroj: vlastní zpracování na základě: <https://www.worldbank.org/> [online]. [cit. 2019-11-06].

²⁷ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 172

²⁸ HRBEK, Ivan a kol. *Dějiny Afriky*, sv. 1. Praha: Svoboda, 1966, kniha druhá, ISBN 25-099-66, str. 20

Na obrázku č. 6 je mapa západní Afriky.

Obrázek 6 Mapa západní Afriky

Zdroj: <https://cs.maps-ghana.com/mapa-ghana-z%C3%A1padn%C3%AD-afriky>, [online]. [cit. 2020-02-22].

3.3 Problémy kontinentu

3.3.1 Migrace

Jedním z největších problémů, kterým v současné době čelí Evropská Unie, je neustálá migrace afrických obyvatel na území Evropy. Afričané mají hned několik důvodů k migraci. Mezi základní motivy, kvůli kterým Afričané migrují, patří „push a pull“ faktory.²⁹

„Push“ faktory – mezi tyto faktory spadá především situace v domácích zemích (může to být jak ozbrojený konflikt, tak politické zřízení nebo kritická hospodářská situace). Jedná se o tzv. podmíněnou migraci.

Těmito faktory je v současné době bezprostředně ohroženo 5 afrických zemí – Eritrea, Středoafriická republika, Rovníková Guinea, část Etiopie a Jižní Súdán. Emigrace obyvatel těchto zemí je považována za legitimní. Situace se neustále mění, a tak se může měnit i počet takto ohrožených států. Ve většině subsaharských zemích je politicko-bezpečnostní situace nestabilní. Tato nestabilita se dá také sledovat. Naopak za stabilní země lze

²⁹ Institut pro politiku a společnost: *Afrika: stručná analýza problémů kontinentu* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/paper/afrika-strucna-analyza-problemu-kontinentu/>

z dlouhodobé perspektivy považovat Angolu, Botswanu, Namibii, Ghanu, Senegal a Zambii.

Těmto push faktorům je možné za pomoci efektivní rozvojové pomoci předcházet. Jde o dlouhodobé investice, avšak jako dobré investování se jeví podpora vytváření občanských společností, školství a infrastruktury.

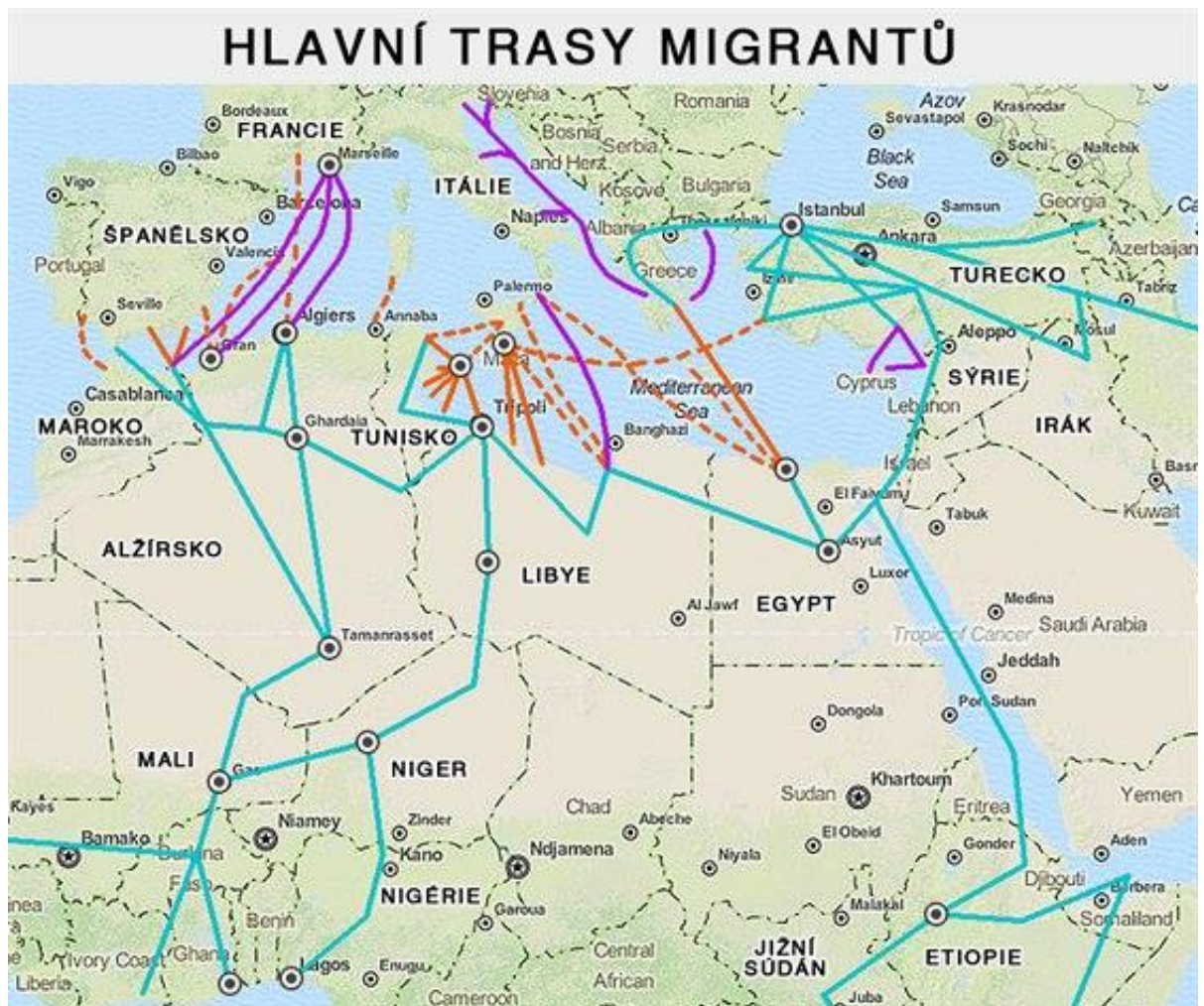
„Pull“ faktory – jde o tzv. fakultativní migraci. Tzn., že motivem k migraci je lepší ekonomická situace v cílové zemi. Právě špatná ekonomická situace v dané zemi je nejčastější příčinou migrace velké části Afričanů.

Nejvíce migrací postiženou oblastí je tzv. pás Sahelu. Tento pás zasahuje do 40% celkové rozlohy zemí od Senegalu až po Eritreu. Jedná se o neúrodnou oblast na pomezí savany a pouště. Tato oblast se z důvodu klimatických změn každoročně rozšiřuje až o 60 000 km². Důsledek toho je, že dochází k potravinovému deficitu, následně i velkým hladomorům a pak tedy k následné migraci. Svě domovy z těchto důvodů každoročně opouští až 12 mil. lidí. Neexistují údaje o tom, kolik lidí ročně míří do Evropy. Toto číslo je bohužel nepředvídatelné.³⁰

Na obrázku č. 7 jsou znázorněny hlavní trasy migrantů.

---

³⁰ *Institut pro politiku a společnost: Afrika: stručná analýza problémů kontinentu* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/paper/afrika-strucna-analyza-problemu-kontinentu/>

Obrázek 7 Hlavní trasy migrantů

Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/otazky-a-odpovedi-evropa-celi-prilivu-uprchliku.A150421_120654_zahranicni_ert [online]. [cit. 2019-07-07].

Řešením v této situaci je podpora afrického venkova, a to především v odvětví zemědělství. Například v podobě výstavby vodních pump nebo zavlažovacích systémů a solárních panelů. V Subsaharské Africe je velké množství vody, avšak využívá se přibližně jen 10 %. Dezertifikace také není zcela neřešitelný problém. Vysazováním stromů lze vcelku rychle dosáhnout zúrodnění nehostinné půdy.³¹

Je důležité si uvědomit, že takovéto investice by měly být v rámci pomoci Africe prioritou EU, a to v případě, že chce v budoucnu předcházet dalším velkým nekontrolovatelným vlnám migrace. Pro řadu migrantů je problém zabezpečit si základní potraviny, a tak nemají místo

³¹ *Institut pro politiku a společnost: Afrika: stručná analýza problémů kontinentu* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/paper/afrika-strucna-analyza-problemu-kontinentu/>

k přežití. Je jim tedy jedno, kde budou žít, ale hledají místa kdekoli jinde na světě. Velké množství domorodců si pak tedy jako svoje útočiště volí právě Evropu, potažmo EU, jelikož mají zkreslené představy o ráji v Evropě. Tito lidé podnikají cestu přes Saharu a severní pobřeží Afriky – přes Tunisko, Alžírsko a nejčastěji do Libye – odtud se pak dopravují přes pašeráky do Evropy.³²

Migrace z Afriky je v posledních letech velkým politickým tématem. Nejvíce postižené jsou samozřejmě jižní státy Evropy. Například do Itálie přichází nejvíce migrantů z Eritreje, Gambie, Nigérie a Senegalu. Některé z těchto zmiňovaných zemí, patří mezi nejchudší země světa a panuje v nich násilí vyvolávané místními teroristickými skupinami. Dále třeba do Španělska přichází nejvíce migrantů z Maroka. To je od Španělska vzdálené pouhých 100 km. Maroko je klíčová tranzitní zem. Migranti ho považují za bezpečnější místo, než je třeba Libye, jelikož tam jsou migranti často mučeni nebo zneužíváni.³³

Migrace je tedy nezanedbatelným problémem. Migrace je častá z vyspělejší části rozvojového světa do rozvinutých zemí, ale není výjimkou ani mezi rozvojovými zeměmi navzájem. Počet uprchlíků do vyspělých zemí se neustále zvyšuje a komplikuje to možnosti řešení tohoto problému.³⁴

Vzhledem k volnému pohybu osob, k regionální integraci a k cíli zřízení kontinentální oblasti volného obchodu, vypracovala Africká Unie (AU) návrh o protokolu o volném pohybu osob, práva pobytu a práva usazování, které stanoví právo na vstup a zrušení vízových požadavků, afrického společného cestovního pasu, atd. V Africe jsou rámce pro usnadnění pohybu v regionech. Svoboda pohybu je zde důležitým principem pro většinu regionálních hospodářských společenství.³⁵

---

³² *Institut pro politiku a společnost: Afrika: stručná analýza problémů kontinentu* [online]. [cit. 2019-11-04].

Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/paper/afrika-strucna-analyza-problemu-kontinentu/>

³³ *Institut pro politiku a společnost: Afrika: stručná analýza problémů kontinentu* [online]. [cit. 2019-11-04].

Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/paper/afrika-strucna-analyza-problemu-kontinentu/>

³⁴ CIHELKOVÁ, Eva. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9311-6, str. 224

³⁵ Hospodářský rozvoj v Africe: Zpráva č. 2018.

https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/aldcafrica2018_en.pdf [online]. 2018 [cit. 2020-02-17], str. 60

„Africká unie (AU) je kontinentální orgán složený z 55 členských států, které tvoří země afrického kontinentu. Oficiálně byl zahájen v roce 2002 jako nástupce Organizace africké jednoty (OAU, 1963-1999).“³⁶

3.3.2 Chudoba a nerovnosti

Dalším problémem Afriky je vysoká míra chudoby a strukturálních nerovností, nedostatek pracovních příležitostí s ohledem na zvyšující se počet mladé populace, nízká míra potravinové bezpečnosti, konflikty, autoritářské režimy, slabá infrastruktura, negativní dopady klimatických změn, které jsou zároveň migračními stimuly. Afrika je stále kontinentem, na kterém je nejméně rozvinutých zemí na světě. Dlouhodobě klesá počet obyvatel v Africe, kteří jsou pod hranicí chudoby (1,90 USD/den). Oproti jiným rozvojovým regionům, je však tento počet stále hodně vysoký. HDP v afrických zemích mezi lety 2000-2017 rostl v průměru o 4,7 %. Není zde dostatek pracovních příležitostí. Kvůli nestabilitě zaměstnání je zde ohroženo cca 282 mil. obyvatel (údaj z roku 2018). Státní podporu zde dostává jen minimum lidí. Jeden ze tří lidí žije pod hranicí chudoby. Ta ještě poměrně více zasahuje ženy, než muže. Ročně je z Afriky odváděno přes 50 mld. USD, což značně převyšuje úroveň poskytované pomoci.³⁷

Nejchudší země v Africe jsou Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Čad, Džibutsko, Etiopie, Eritrea, Gambie, Guinea, Buinea-Bissau, Kapverdy, Komory, Lesotho, Libérie, Madagaskar, Malawi, Mali, Mauretánie, Mosambik, Nigérie, Rovnická Guinea, Rwanda, Sierra Leone, Somálsko, Středoafriická republika, Súdán, Svatý Tomáš, Tanzanie, Togo, Uganda, Zair a Zambie.³⁸

Jedna z vybraných zemí v této práci je Uganda, která mezi nejchudší země patří. Existují nástroje na pomoc těmto státům. „*Inovativní nástroj pro financování katastrof v rámci Severního ugandského sociálního fondu umožnil pastoračním komunitám v polosuchém regionu Karamoja pěstovat plodiny, aby se zajistila potravinová bezpečnost a odvrátilo sucho. Jeden z pěti Ugandů stále žije v extrémní chudobě a více než třetina žije za méně než 1,90 USD denně. Poskytování sítí sociálního zabezpečení zranitelným obyvatelům Ugandy*

---

³⁶ African Union. <https://au.int/en/overview> [online]. [cit. 2020-02-09].

³⁷ Politika a společnost. <https://www.politikaspolecnost.cz/paper/afrika-strucna-analyza-problemu-kontinentu/> [online]. [cit. 2019-11-03].

³⁸ CIHELKOVÁ, Eva. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9311-6, str. 221

*může podle poslední ekonomické analýzy Světové banky podpořit investice do lidského kapitálu, snížit zranitelnost vůči otřesům a tím přispět k inkluzivnímu ekonomickému růstu.*³⁹

3.3.3 Klimatické změny, jejich vliv na potravinovou bezpečnost, hlad a nedostatečná výživa

Jsou předpoklady, že až 118 mil. extrémně chudých obyvatel afrického regionu bude v roce 2030 vystaveno následkům horka, sucha nebo naopak záplav. Až na 220 mil. Afričanů ohrožuje nedostatek vody. Zemědělské výnosy zde stále klesají, zatímco ceny potravin rostou. Zemědělská produkce v roce 2015 dosahovala pouze 62 % světového průměru.⁴⁰

Obecně lze říct, že jsou ve struktuře a úrovni výživy rozvinutých a rozvojových zemí velké rozdíly. V rozvinutých zemích mají lidé mnohem více možností a mají tak pestrou a vyváženou stravu. V chudých rozvojových zemích, tomu tak bohužel vůbec není. Zde se potrava obyvatelstva skládá především z obilnin a brambor. Živočišné produkty zde zauímají docela malou část potravy. Dle statistik představují v rozvojových zemích obilniny okolo 60 % celkového přísunu energie. V subsaharské Africe je ale méně – 45 %. Ostatní rostlinné produkty v rozvojových zemích zauímají cca 30 % celkového energetického příjmu, což je ale v subsaharské Africe zase více – 48 %. Z toho jsou 21 % kořeny a hlízy. Živočišná potrava je v rozvojových zemích spíše vzácností – je to pouze cca 10 % z celkového energetického příjmu potravy. V Africe se jedí také ryby, avšak ve velmi malé míře. Je to pouze 1/5 z příjmu živočišných bílkovin.⁴¹

Nedostatek potravin v rozvojových zemích způsobuje dva hlavní problémy. A to hladomor a endemické deprivace. Hladomor je vážný problém provázený nedostatkem potravin, což může způsobit různé epidemie. V důsledku toho umírají miliony lidí po celém světě. Na druhé straně stojí endemická deprivace, která zasahuje stamiliony lidí nemocemi, zkracuje jim život a zvyšuje úmrtnost. Hladomor je sice dramatictější, avšak endemická deprivace zasahuje o hodně více lidí. Hlad způsobuje také velké změny v chování. Lidé potom nerespektují

---

³⁹ The World Bank. <https://www.worldbank.org/en/country/uganda/publication/uganda-economic-update-investing-in-ugandans-by-expanding-social-protection> [online]. [cit. 2020-02-27].

⁴⁰ Politika a společnost. <https://www.politikaspolecnost.cz/paper/afrika-strucna-analyza-problemu-kontinentu/> [online]. [cit. 2019-11-03].

⁴¹ JENÍČEK, Vladimír a Jaroslav FOLTÝN. *Globální problémy a světová ekonomika*. Praha: C.H. Beck, 2003. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9795-2, str. 117-118

civilizační a kulturní normy a hlad může mít na svědomí také sociální rozklad osobnosti a s tím spojené problémy.⁴²

3.3.4 Nedostatek pitné vody

Afrika trpí zásadním nedostatkem vody. Překvapující informací je, že v Africe se nachází cca 9% pitné vody. Bohužel není ale všem státům moc dostupná a příčin je hned několik.⁴³

Prvním velkým problémem je klima a podnebí. Jedná se především o státy Čad, Demokratická republika Kongo, Etiopie, Madagaskar, Mali, Mauritanie, Mosambik, Nigérie, Sierra Leone a Somálsko. Jde tedy především o státy ležící v subsaharské Africe. Jsou zde tedy z velké části pouště a polopouště. Pro tuto oblast je tedy významnou řekou Nil, který svým obyvatelům poskytuje alespoň nějaký přísun vody. V tropických oblastech jsou na tom lidé o poznání lépe. Druhou největší řekou v Africe je Kongo, v jeho oblasti ale žije pouze cca 10% celkové africké populace. Další příčinou této problematiky je globální oteplování. V některých, výše zmíněných, oblastech se počet srážek snížil až o 25 % v důsledku klimatických změn.⁴⁴

Druhým problémem nedostatku pitné vody je, místo, kde lidé žijí. Ve městech je obecně snazší zajistit si pitnou vodu. Svůj podíl na tom mají vodovody a městská infrastruktura. Lidé žijící na vesnici mají ztížené podmínky. Pro pitnou vodu jsou nuceni chodit každý den i několik kilometrů. Vodu zde nosí především ženy. Vzhledem k této činnosti nemají mladé ženy již časovou možnost se vzdělávat, a tím také klesá jejich možnost k dalšímu osobnímu rozvoji. Nošení vody trvá i několik hodin denně. V Súdánu zvolili pro nošení vody jízdu na oslících a velbloudech. Buď se s nimi také vezou, nebo jim dají kanystr s vodou na hřbet a jdou vedle nich.⁴⁵ V těchto oblastech je i velké riziko nákazy bakterií z vody. Dle statistik zde umírá 1 z 5 dětí právě na nákazu z vody.⁴⁶ Neumírají ale pouze malé děti, ale i dospělí lidé. Nedostatek pitné vody způsobuje řadu onemocnění, které končí smrtí. Například v roce 1994 v Kongu vypukla epidemie cholery, kde zemřelo tisíce lidí. Problém vznikl

---

⁴² JENÍČEK, Vladimír a Jaroslav FOLTÝN. *Globální problémy a světová ekonomika*. Praha: C.H. Beck, 2003. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9795-2, str. 118

⁴³ Hydrotech-group. <https://www.hydrotech-group.com/cz/blog/4-dovody-preco-ludia-v-afrike-trpia-nedostatkom-cistej-vody-iu> [online]. [cit. 2020-01-25].

⁴⁴ Hydrotech-group. <https://www.hydrotech-group.com/cz/blog/4-dovody-preco-ludia-v-afrike-trpia-nedostatkom-cistej-vody-iu> [online]. [cit. 2020-01-25].

⁴⁵ National Geographic: Voda vzácnější než zlato. Vítejte v Africe. <https://www.national-geographic.cz/clanky/voda-vzacnejsi-nez-zlato-vitejte-v-africe.html> [online]. [cit. 2020-01-26].

⁴⁶ Hydrotech-group. <https://www.hydrotech-group.com/cz/blog/4-dovody-preco-ludia-v-afrike-trpia-nedostatkom-cistej-vody-iu> [online]. [cit. 2020-01-25].

v uprchlických táborech v lávových kopcích, kde se nedaly kopat latríny. Fekálie tak stékaly do jezera, které bylo jediným zdrojem vody. I za normálních okolností je ale s vodou velký problém. Jezera i řeky zde často vysychají. Když je vody zrovna více, lidé se musí tuto vodu sdílet s dobyt看em, ten z ní pije i se v ní koupe, stejně jako lidé. Ti se v ní nejen koupou, ale poté ji používají v domácnostech.⁴⁷ Státem, který je v tomto ohledu velice zaostalý, je Ghana. Je tu chybějící kanalizační infrastruktura a toalety. Jelikož zde nefungují toalety, jsou tu snadné podmínky pro roznoš nemocí hmyzem.⁴⁸ „Lidé v subsaharské Africe mají v průměru nejhorší zdraví na světě. Tento region má 11 procent světové populace, ale nese 24 procent celosvětové zátěže nemocemi. S méně než 1 procentem celosvětových výdajů na zdravotnictví a pouze 3 procenty světových zdravotnických pracovníků představuje Afrika téměř polovinu úmrtí dětí do pěti let na světě, má nejvyšší úmrtnost matek a nese vysokou daň z HIV / AIDS, tuberkulózy a malárie. V regionu chybí infrastruktura, která by mnoha lidem zajistila základní zdravotní péči. Rozsah výzvy spočívá v přehodnocení tradičních přístupů a rostoucím souhlasu s tím, že soukromý sektor by měl být klíčovou součástí celkové zdravotní strategie regionu.“⁴⁹

Třetí příčinou spojenou s nedostatkem vody je zemědělství. Na africkém kontinentu je zaměstnáno asi 60 % pracující populace v zemědělské oblasti. I přesto je zde velká potravinová nedostatečnost a produktivita plodin je tu nízká. Dle očekávání a statistik by se měla populace v subsaharské oblasti zvýšit do roku 2050 na dvojnásobek. Je proto potřeba, aby tyto krajiny zlepšily systémy zavlažování. Z 95 % se v subsaharské Africe používá špinavá, nepitná voda. Tou se zde napájí dobytek a používá se k zavlažování rýže, cukrové řepy i dalších plodin. Proto je velice důležité, aby se místní obyvatelé vzdělávali a vymýšleli dokonalejší systémy zavlažování. V Africe fungují v současné době projekty, které pomáhají farmářům, dosáhnout s malým množstvím vody co největších pěstitelských úspěchů. I přes tyto značné problémy je do Afriky směřováno pouze 5 % světového financování, které souvisí se změnou klimatu. I když tomuto problému čelí až 65 % africké

---

⁴⁷ National Geographic: Voda vzácnější než zlato. Vítejte v Africe. <https://www.national-geographic.cz/clanky/voda-vzacnejsi-nez-zlato-vitejte-v-africe.html> [online]. [cit. 2020-01-26].

⁴⁸ Echo24.cz. <https://echo24.cz/a/S3P2D/afrika-jako-jedna-velka-kadibudka--nemoci-i-pokalene-plaze-ghanska-media-tlaci-urady-k-reseni> [online]. [cit. 2020-01-27].

⁴⁹ International Finance Corporation: World bank. https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/REGION__EXT_Content/Regions/Sub-Saharan+Africa/Investments/HealthEducation/ [online]. [cit. 2020-03-06].

populace.⁵⁰ Kvůli velkým suchům se v oblastech subsaharské Afriky občas neurodí vůbec nic a hrozí tak hladomor.⁵¹

Čtvrtým velkým problémem, který znesnadňuje přístup pitné vody, jsou vnitrostátní a mezivládní konflikty. Vodní zdroj většinou protéká několika zeměmi zároveň, a právě o ten může být veden boj. Toto napětí je zvyšováno vlivem korupce, špatnou vládou, špatným rozdělením přírodních zdrojů, špatným investováním a nedostatečnou kvalitou městské infrastruktury a životního prostředí.⁵²

Ve světě existují organizace, které se snaží pomoci postiženým zemím s nedostatkem pitné vody, hygienou, zdravotní péčí a výživou. V České republice je známá organizace UNICEF.⁵³

3.4 Přírodní zdroje

K ekonomicky významným částem regionu patří hlavně Jihoafrická republika a Severní Afrika. Především v Severní Africe nejsou nerostné suroviny příliš rozmanité, ale zato důležité. Největší bohatství se skrývá v ropě a zemním plynu. Ten je nejvíce v Alžírsku. Celosvětový význam mají i zásoby fosfátů. Ty se nacházejí především v Západní Sahaře, Maroku a Tunisku. V menším rozsahu je zde i těžena ruda.⁵⁴

V subsaharské Africe je nevyhovující orientace ekonomiky pouze na těžbu nerostných surovin a dalších přírodních zdrojů jako je dřevo. Fungují zde formy pastevectví a rolnictví. Tyto profese zásobují oblasti zemědělskými produkty. Jsou doplňovány malovýrobci z měst, kteří jsou orientováni na trh a pěstování monokulturních plodin na plantážích. V západní Africe se těží bauxit, železné rudy, fosfáty a ropa. Ve střední Africe jsou to především diamanty, soli a ropa. Jižní Afrika je bohatá na těžbu diamantů, chromových a měděných rud.⁵⁵

---

⁵⁰ Hydrotech-group. <https://www.hydrotech-group.com/cz/blog/4-dovody-preco-ludia-v-afrike-trpia-nedostatkom-cistej-vody-iu> [online]. [cit. 2020-01-25].

⁵¹ National Geographic: Voda vzácnější než zlato. Vítejte v Africe. <https://www.national-geographic.cz/clanky/voda-vzacnejsi-nez-zlato-vitejte-v-africe.html> [online]. [cit. 2020-01-26].

⁵² Hydrotech-group. <https://www.hydrotech-group.com/cz/blog/4-dovody-preco-ludia-v-afrike-trpia-nedostatkom-cistej-vody-iu> [online]. [cit. 2020-01-25].

⁵³ UNICEF. <https://www.unicef.cz/co-delame/nase-mise> [online]. [cit. 2020-02-09].

⁵⁴ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 170

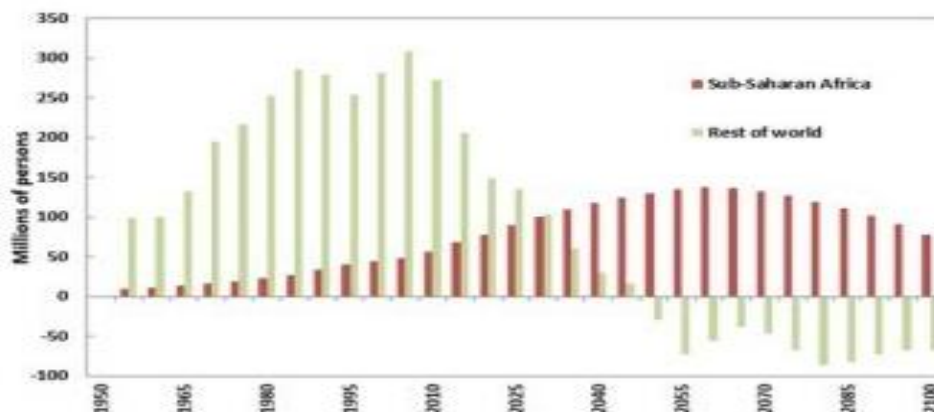
⁵⁵ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 171-175

3.5 Obyvatelstvo

Afrika má více, než 960 mil. obyvatel, což představuje 1/8 populace celého světa.⁵⁶ Obyvatelstvo Afriky tvoří z největší části černoši. Menšiny bělochů a Asiatů se zdržují v Zimbabwe a Jihoafrické republice. Ve státech severní Afriky je převaha obyvatel arabského původu. V Africe najdeme mnoho různých náboženských skupin. Nejčastěji jsou zastoupeni vyznavači islámu a křesťanství. Některé země si udržují pouze kmenové zvyky a obyčeje.⁵⁷ Afričtí obyvatelé žijí v těsné blízkosti se zvířaty. Především Egyptané považují zvířata za posvátná.⁵⁸

V Africe nedocházelo k tak velkému míšení ras, jako tomu bylo třeba v Americe. Přesto jsou zde ale rasově smíšené populace obyvatel (například Kapverdáné, mulati ve frankofonních zemích, aj.).⁵⁹

Chart 1. Change in Working Age Population
(ages 15-64)

Source: United Nations, World Population Prospects, 2012 Revision.

Graf 1 Predikace lidí v produktivním věku v Sub-Saharské Africe

Zdroj: <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/2997977/vstupujeme-do-stoleti-afriky.html?culture=en-US&contentE643E331pgi=2> [online]. [cit. 2019-11-04].

⁵⁶ Světadíly.cz. [Http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php](http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php) [online]. [cit. 2020-01-16].

⁵⁷ Světadíly.cz. [Http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php](http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php) [online]. [cit. 2020-01-16].

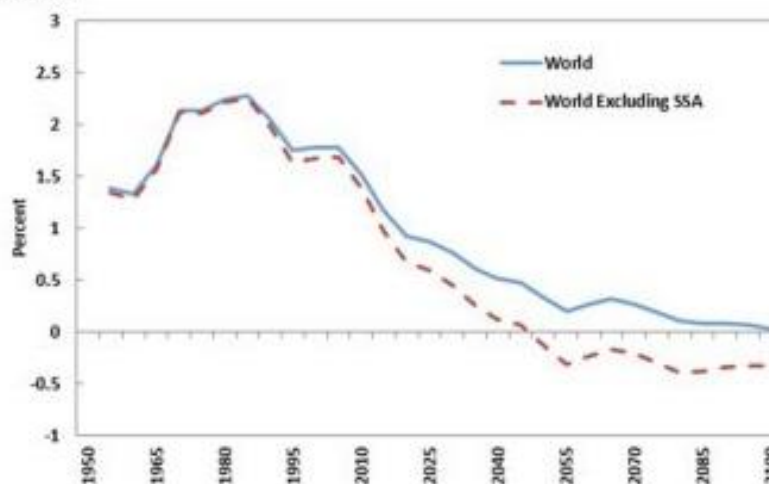
⁵⁸ VÁGNER, Josef. *Afrika: Život a smrt zvířat*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1987. ISBN 25-049-87.

⁵⁹ KLÍMA, Jan. *Dějiny Afriky: vývoj kontinentu, regionů a států*. Praha: Lidové noviny, 2012. ISBN 978-80-7422-189-7, str. 33

Graf 1 poukazuje na to, jak se bude subsaharské Africe v roce 2030 zvyšovat pracovní síla v rámci světové ekonomiky. Očekává se, že tento růst bude větší, než v celém zbytku světa dohromady.⁶⁰

Chart 2. Global Working Age Population Growth

(percent)

Source: United Nations, World Population Prospects, 2012 Revision.

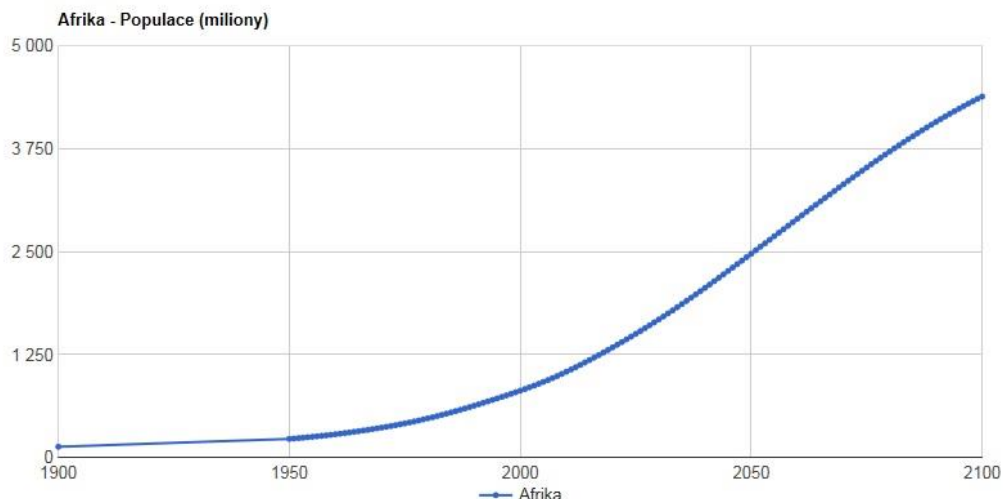
Graf 2 Globální růst lidí v produktivním věku

Zdroj: <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/2997977/vstupujeme-do-stoleti-afriky.html?culture=en-US&contentE643E331pgi=2> [online]. [cit. 2019-11-04].

Graf 2 znázorňuje, jaký se očekává vývoj globální populace v produktivním věku. V grafu je rozdělen vliv s vlivem subsaharské Afriky (modře) a bez tohoto vlivu (červeně).⁶¹

⁶⁰ *Patria.cz* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/2997977/vstupujeme-do-stoleti-afriky.html?culture=en-US&contentE643E331pgi=2>

⁶¹ *Patria.cz* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/2997977/vstupujeme-do-stoleti-afriky.html?culture=en-US&contentE643E331pgi=2>

Graf 3 Afrika - Populace - 1900-2100

Zdroj: <http://populace.population.city/world/af> [online]. [cit. 2019-12-06].

Graf 3 poukazuje na historickou a také předpovězenou populaci obou pohlaví zároveň (všichni lidé, bez ohledu na věk, či produktivitu) za období 1900 -2100 v milionech.⁶²

3.6 Zemědělství

Důležitým faktorem ve využitelnosti afrických půd je teplota, reliéf, vystavení různým druhům lidské činnosti i druhům eroze. Nejčastěji jde o tenkou vrstvu ornice na skalnatém podkladu.⁶³

Zemědělství v Severní Africe dominují datle. Vyváží se odtud ve velkém množství ale i bavlna a cukrová třtina. V oblasti středomoří se pěstují obilniny, luštěniny, citrusy, olivy, vinná réva a fíky. V Subsaharské Africe dominuje v oblasti zemědělství pastevectví a rolnictví. Západní Afrika je naopak region, kde převažuje exportní produkce – vyváží se hlavně káva, kakao, výrobky z palmy olejné a podzemnice olejná. Střední Afrika je v zemědělství přívětivá pro pěstování kakaa a palmového oleje. Z Jižní Afriky se exportují především následující plodiny: tabák, bavlna, káva, čaj, citrusy a koření. Východní Afrika je významná na produkci bavlny, kávy a koření.⁶⁴

⁶² Population.City. [Http://populace.population.city/world/af](http://populace.population.city/world/af) [online]. [cit. 2019-11-03].

⁶³ KLÍMA, Jan. *Dějiny Afriky: vývoj kontinentu, regionů a států*. Praha: Lidové noviny, 2012. ISBN 978-80-7422-189-7, str. 23

⁶⁴ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 170-175

„Jedna třetina afrického jídla se po sklizni ztratí. Příspěvek pracovní síly žen v africkém zemědělství je pravidelně uváděn v rozmezí 60 až 80 procent. Práce je mimo zemědělství dvakrát až čtyřikrát produktivnější. To jsou jen některé z faktorů, které formují naše myšlení o africkém zemědělství a které řídí politiku.“⁶⁵

Ve čtyřech vybraných zemích je zemědělská situace následující: V Egyptě je zemědělství rozvinuté především v oblasti Sinaje. Hlavním zavlažovacím zdrojem je zde protékající řeka Nil. V létě se zde pěstují rýže, proso, cukrová třtina, V zimě se sklízí fazole, ječmen, pšenice a cibule. Hlavními pěstovanými plodinami v JAR jsou kukuřice, pšenice a oves. Pro export se zde pěstuje především cukrová třtina, citrusy, vinná réva, ovoce, bavlna a tabák. Živočišná výroba je zde mnohem rozsáhlejší – je zde rozšířen chov ovcí a skotu. Z JAR se vyváží hlavně maso, mléčné výrobky a bavlna. Rozšířený je zde také chov drůbeže. Je zde příznivé prostředí i pro rybařství. Na jihozápadě státu se loví sardinky, garnáti, makrely, barakudy a další ryby. V Keni jsou v zemědělství nejvíce produkovány káva, čaj, sisal a tabák. V Ugandě je to také káva a čaj, navíc také bavlna. Zemědělství je zde důležité pro 80% obyvatel. Průmysl zde není tolik vyvinut a nerostné suroviny se zde téměř netěží.⁶⁶

Nízká produktivita zemědělství je pro ekonomiku zemí nevlídná, protože brzdí vývoj průmyslu. Proto pak průmysl neovlivňuje pozitivně zemědělství. Obě tyto oblasti mají problémy se svým rozvojem, což pramení z nedostatečné, kvalifikované pracovní síly a málo rozvinuté infrastruktury.⁶⁷

3.7 Zahraniční obchod

Zahraniční obchod hraje důležitou roli v ekonomice všech zemí světa.⁶⁸

Na grafu č. 4 je vidět dlouhodobý import a export Afriky. Velký růst nastal po roce 2000, který byl roku 2008 výrazně snížen. Tento pokles byl způsoben globální ekonomickou krizí. Mezi lety 2012 a 2013 došlo opět k poklesu a současně nárůstu importu nad exportem. Dle

---

⁶⁵ The World Bank Blogs. <https://blogs.worldbank.org/african/agriculture-in-africa-telling-facts-from-myths> [online]. [cit. 2020-03-01].

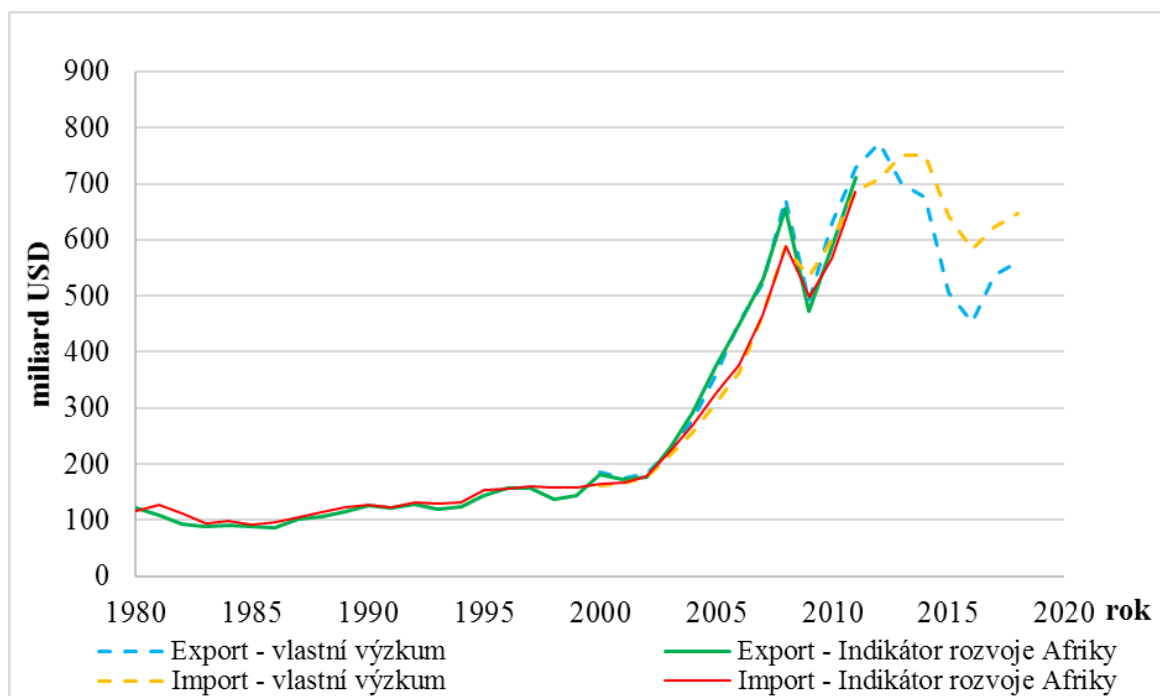
⁶⁶ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str. 163-207

⁶⁷ FÁREK, J. a FOLTÝN, J. (2004): Rozvojové země v éře ekonomické globalizace. *Politická ekonomie* 6 (PDF)

⁶⁸ *Afrika - zahraniční obchod* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/el/1431/podzim2014/Z0099/um/Afrika_zahranicni_obchod.pdf

posledních dat je značný rozdíl mezi vývozem a dovozem. Výrazně vyšší import může mít za následek další chudnutí afrických zemí.

Graf 4 Vývoj exportu a importu v Africe

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.CD?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-01].

<https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2018&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-03-01].

Jelikož byla dohledaná data celkového importu a exportu Afriky dostupná pouze do roku 2011, byl graf doplněn vlastním výzkumem. Do roku 2000 jsou uvedeny celkové hodnoty dle dostupného zdroje. Od roku 2000 do roku 2011 jsou porovnány hodnoty s vlastní studií. Ta spočívala v sečtení všech importů a exportů jednotlivých zemí Afriky, které byly dostupné až do roku 2018.

Subsaharská Afrika má velké možnosti, tato část kontinentu je největší zónou volného obchodu na světě a má cca 1,2 miliardy osob. Tento subregion má možnosti rozvíjet potenciál svých zdrojů a lidí. Čtyři země, ve kterých nejrychleji roste ekonomika v roce 2019, byly v Africe: Etiopie, Ghana, Pobřeží slonoviny a Rwanda.⁶⁹

„Pomalejší, než očekávaný celkový růst v roce 2018 odráží přetrvávající globální nejistotu, stále častěji z domácí makroekonomické nestability, včetně špatně spravovaného dluhu,

⁶⁹ The World Bank. <https://www.worldbank.org/en/region/afr/overview> [online]. [cit. 2020-03-01].

inflation a schodků; politická a regulační nejistota; a křehkost. Rovněž to brání silnějšímu výkonu v několika menších ekonomikách, které stále rostou.“⁷⁰

Ve třech největších ekonomikách v regionu – Nigérii, Angole a Jihoafrické republice, zůstala v této době situace křehká a snižuje se zde regionální průměr. V Angole zůstal ropný sektor slabý, zatímco i v Nigérii byl růst v ropném sektoru pomalý. Očekává se, že v ostatních státech Afriky, kromě Angoly, Jihoafrické republiky a Nigérie, bude růst nadále silný, i když v některých zemích je stále pomalejší. Je předpoklad, že průměrný růst mezi zeměmi, které nejsou náročné na zdroje, se zvýší. Úroveň veřejného dluhu a dluhové riziko se stále zvyšuje, což by mohlo ohrozit udržitelnost dluhu v některých afrických zemích. Genderové rozdíly zde stále přetrvávají a brání tak kontinentu v dosažení jeho plného růstového a inovačního potenciálu. 416 milionů Afričanů stále žije v extrémní chudobě.⁷¹

„Očekává se, že v zemích Středoafrického hospodářského a měnového společenství, které jsou také náročné na zdroje, se aktivita bude rozvíjet skromným tempem podporovaným rostoucím těžbou ropy. Očekává se, že růst vývozců kovů se zmírní, protože těžba klesá a ceny kovů klesají.“⁷²

3.7.1 Import

Hodnota veškerého zboží, které bylo dovezeno do JAR v roce 2018, byla 85,5 mld. EUR. Ve stejném roce také do Jižní Afriky připutovalo 7,1 mld. USD přímých zahraničních investice. To činí více, než dvojnásobek oproti předchozímu roku 2017. Největším investorem je Evropská Unie.⁷³

„Egypt zaznamenal obchodní schodky od roku 2004, protože dovozy rostly rychleji než vývozy, hlavně v důsledku nárůstu dovozu ropy a pšenice. Hlavní vývozy jsou ropa a další minerální výrobky, chemikálie, zemědělské produkty, hospodářská zvířata a textil. Egypt dováží minerální a chemické výrobky, zemědělské produkty, hospodářská zvířata a potraviny, stroje a elektrická zařízení a základní kovy. Hlavními obchodními partnery jsou evropské

---

⁷⁰ The World Bank. <https://www.worldbank.org/en/region/afr/overview> [online]. [cit. 2020-03-01].

⁷¹ The World Bank. <https://www.worldbank.org/en/region/afr/overview> [online]. [cit. 2020-02-29].

⁷² The World Bank. <https://www.worldbank.org/en/region/afr/overview> [online]. [cit. 2020-02-29].

⁷³ Businessinfo.cz. <https://www.businessinfo.cz/navody/jihoafrika-republika-zahranicni-obchod-a-investice/> [online]. [cit. 2020-02-11].

*země (38% celkového vývozu a 31% celkového dovozu) a arabské země (28% vývozu a 13,5% dovozu). Mezi další patří: USA, Čína a Indie.*⁷⁴

Zboží je do Afriky importováno z různých zemí světa a výjimkou není ani Česká republika. České zboží a služby dlouhodobě odebírá těchto 10 zemí: Jihoafrická republika, Egypt, Maroko, Alžírsko, Tunisko, Nigérie, Uganda, Ghana, Etiopie a Keňa.⁷⁵

3.7.2 Export

Důležitou plodinou s vysokým exportním významem jsou datle. Dále je hojně vyvážena cukrová třtina a bavlník. V oblasti středozemního moře se ve velkém množství pěstují obilniny, luštěniny, citrusy, olivy, vinná réva a fíky. Nacházejí se tu i další velmi specifické plodiny. První plodinou je kůra korkového dubu, ta se pěstuje v zemích Maghrebu (Alžírsko, Libye, Maroko, Mauritanie a Tunisko). Další specifickou plodinou je tráva halfa. Stébla z této plodiny poskytují pevná vlákna, která se používají pro výrobu celulózy. V některých zemích Severní Afriky se realizují závlahové projekty, aby byl umožněn větší rozsah orné půdy a osevní plochy pro kulturní plodiny. Ve většině severních zemích je hlavním odvětvím průmyslu textilní, kožedělná a potravinářská výroba. Důležitý je zde také rozvoj uměleckých řemesel, jako je třeba kovotepectví, výroba šperků a koberců. Největší exportní význam má petrochemie a začíná se zpracovávat zemní plyn.⁷⁶

Egypt má dlouhodobější problémy se zahraničním obchodem. Z tohoto důvodu je pro něj hodně důležitý vývoz surovin. Z Egypta se vyváží hlavně ropa, zemní plyn, ropné deriváty, stavební materiály, bavlna, kovové výrobky, atd. Dříve se z Egypta vyváželo velké množství zemědělských produktů, ale vzhledem k tomu, že se zvyšuje populace, už nemá Egypt tak velké rezervy a tyto produkty spotřebuje sám.⁷⁷

V Jihoafrické republice byla v roce 2018 celková hodnota exportovaného zboží vyčíslena na 85,4 mld. EUR. Zde jsou nejrozšířenějším vývozním artiklem drahé kovy, jako

---

⁷⁴ Tradingeconomics.com. https://tradingeconomics.com/egypt/balance-of-trade?fbclid=IwAR2_6SYvDD9dSbZWKoZvusKIJ3kmJX0cE7JtCeEXTLJ0uLfnQsxYdrpuwz0 [online]. [cit. 2020-03-01].

⁷⁵ MPO: Exportní příležitosti na africkém trhu. <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-obchod-dle-teritorii/afrika-a-blizky-vychod/exportni-prilezitosti-na-africkem-trhu--226241/> [online]. [cit. 2020-02-11].

⁷⁶ HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8, str.170-171

⁷⁷ Businessinfo.cz. <https://www.businessinfo.cz/navody/egypt-zahranicni-obchod-a-investice/> [online]. [cit. 2020-02-12].

je například platina, zlato, ale i diamanty. Dále se odtud vyváží železná ruda a uhlí. JAR dodává i elektřinu do sousedních zemí. Také vyváží motorová a nákladní vozidla, což činí více, než 10% exportu JAR. Dalším významným vývozním artiklem je ovoce a víno.⁷⁸ JAR je proslulá obrovskými nalezišti diamantů a zlata, a tak je hospodářsky nejsilnější a nejbohatší zemí Afriky. Téměř polovinu exportovaného zboží však tvoří zlato a drahé kameny. JAR také exportuje platinu, rudy, chrom, mangan, vanadium, antimon, uran a azbest.

Nejdůležitější vývozní artikly v Keni jsou zemědělské produkty, a to káva a čaj.⁷⁹ Dalšími důležitými artikly v oblasti exportu z Keni jsou řezané květiny, mražená zelenina, ropné oleje a kovové soli.⁸⁰

3.8 Makroekonomické ukazatele

3.8.1 HDP (Hrubý domácí produkt)

„Hrubý domácí produkt (HDP) je peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území; používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky. Může být definován, resp. spočten třemi způsoby: produkční metodou, výdajovou metodou a důchodovou metodou.“⁸¹

HDP je nejdůležitější makroekonomická veličina. Charakterizuje za dané období hodnotu výstupu ekonomiky jako celku. Do tohoto celku je zahrnuta hodnota veškerého zboží, služeb, které byly produkovány v určitém časovém období. Přesněji lze definovat HDP jako součet hodnot, které jsou ve veškerých finálních výrobcích a službách vyprodukovaných v dané zemi za dané období.⁸²

HDP se dle statistiky měří většinou v ročních nebo čtvrtletních intervalech. Vlivy na čtvrtletní HDP mají samozřejmě tzv. sezónní vlivy, na které je někdy třeba brát zřetel. Způsobují totiž někdy značné výkyvy. Může se lišit třeba počet pracovních dnů. Ve stavebnictví nebo zemědělství jsou velké rozdíly v zimním a letním období.⁸³

---

⁷⁸ Businessinfo.cz. <https://www.businessinfo.cz/navody/jihoafrika-republika-zahranicni-obchod-a-investice/> [online]. [cit. 2020-02-11].

⁷⁹ *Encyklopedie světa s atlasem světa: New World Edition*. Marco Polo, 2005. ISBN 3-8279-9950-2, str. 272

⁸⁰ Businessinfo.cz. <https://www.businessinfo.cz/navody/keni-zahranicni-obchod-a-investice/> [online]. [cit. 2020-02-11].

⁸¹ Český statistický úřad. https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp- [online]. [cit. 2019-11-04].

⁸² VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7103-X, str. 285

⁸³ VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7103-X, str. 285

HDP dělíme na **nominální HDP** a **reálné HDP**. Nominální HDP je vyjádřený v běžných cenách. Reálný HDP je vyjádřený změnami ve fyzickém výstupu ekonomiky, protože v tomto případě jsou finální produkty oceňovány cenami určitého zvoleného roku, tzn. stálými cenami.⁸⁴

Změny nominálního produktu odrážejí změny v množství produkce, ale i změny cen. Reálný HDP odráží pouze změny produkce. Pro vyjádření hospodářského růstu se využívá růst reálného produktu.⁸⁵

Metody měření HDP jsou známy tři. Jde o metodu výdajovou, metodu důchodovou a metodu odvětvovou.⁸⁶

3.8.2 Inlace

„Inlace je obvykle chápána jako opakovaný růst většiny cen v dané ekonomice. Jde o oslabení reálné hodnoty (tj. kupní síly) dané měny vůči zboží a službám, které spotřebitel kupuje - je-li v ekonomice přítomna inflace spotřebitelských cen, pak na nákup téhož koše zboží a služeb spotřebitel potřebuje čím dál více jednotek měny dané země.“⁸⁷

Inlace se týká všech služeb a zboží, kde jde o nepřetržitý růst agregátní cenové hladiny v čase. Růst agregátní cenové hladiny mezi dvěma obdobími se nazývá míra inflace. Míra inflace se měří indexem spotřebitelských cen (CPI), cenovým deflátorem NHP (HDP) a indexem cen výrobců (PPI).⁸⁸

Inlace může být **poptávková** a **nabídková**. Dělí se podle generátorů (tj. prvotních zdrojů), které je vyvolávají.

Poptávková inflace má prvotní zdroj na straně agregátní poptávky, respektive nadměrný růst agregátní poptávky.⁸⁹

Nabídková inflace má prvotní zdroj na straně agregátní nabídky, a to v podobě růstu cen. Jinak řečeno jde o inflaci tlačenou náklady. Jde o důsledek růstu nákladů firem, jež je vyvoláván růstem nominálních mezd, růstem cen energií, materiálů, atd.⁹⁰

---

⁸⁴ VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7103-X, str. 292

⁸⁵ HOLMAN, Robert. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-541-1, str. 16

⁸⁶ KLÍMA, Jan. *Makroekonomie*. Praha: Alfa Publishing, 2006. ISBN 80-868-5127-3., str. 19

⁸⁷ Česká národní banka [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Co-to-je-inlace/>

⁸⁸ MACH, Miloš. *Makroekonomie II: pro magisterské (inženýrské) studium*. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2001dotisk. ISBN 80-861-7518-9, str. 265

⁸⁹ MACH, Miloš. *Makroekonomie II: pro magisterské (inženýrské) studium*. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2001dotisk. ISBN 80-861-7518-9, str. 281

⁹⁰ MACH, Miloš. *Makroekonomie II: pro magisterské (inženýrské) studium*. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2001dotisk. ISBN 80-861-7518-9, str. 281

3.8.3 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost existuje v případě, když je skutečný produkt ekonomiky pod nebo nad jeho potencionální úrovní. Existuje ale i v případě, že ekonomika operuje na úrovni potencionálního produktu. V tomto případě se jedná o přirozenou míru nezaměstnanosti. V odborné literatuře je přirozená míra nezaměstnanosti také často statisticky prezentována jako dlouhodobý průměr skutečných měř nezaměstnanosti.⁹¹

Tabulka 6 Míra nezaměstnanosti v Africe v posledních letech (2017-2019)

Stát	Poslední zkoumané období	Poslední období v %	Předchozí období v %
Alžírsko	Září/18	11.70	11.1
Angola	Září/19	30.70	29
Benin	Prosinec/18	2.10	2.5
Botswana	Prosinec/18	17.90	17.6
Burkina Faso	Prosinec/18	6.10	6
Burundi	Prosinec/18	1.50	1.5
Čad	Prosinec /17	5.89	5.78
Egypt	Červen/19	7.50	8.1
Eritrea	Prosinec/18	6.50	6.5
Etiopie	Prosinec/18	19.10	16.9
Gabon	Prosinec/18	19.50	19.4
Gambie	Prosinec/18	8.90	8.9
Ghana	Prosinec/18	6.70	6.6
Guinea	Prosinec/18	3.60	3.6
Guinea Bissau	Prosinec /17	6.10	6.2
Jihoafrická	Září/19	29.10	29
Kamerun	Prosinec/18	3.40	3.4
Kapverdy	Prosinec/18	12.20	12.2
Keňa	Prosinec/18	9.30	11.5
Komory	Prosinec/18	3.70	3.7
Kongo	Prosinec /18	46.10	49.1
Lesotho	Prosinec/18	23.60	23.61
Libérie	Prosinec /17	2.40	2.3
Libye	Prosinec/18	17.30	17.1
Madagaskar	Prosinec/18	1.70	1.7
Malawi	Prosinec/18	5.40	5.5
Mali	Prosinec/18	9.60	9.4
Maroko	Září /19	9.40	8.5
Mauricius	Červen /19	6.60	6.9
Mauritánie	Prosinec /17	11.80	11.66
Mozambik	Prosinec /17	25.04	24.37

⁹¹ VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7103-X, str.258

Namibie	Prosinec/18	33.40	34
Niger	Prosinec/18	0.30	0.30
Nigérie	Září /18	23.10	22.7
Pobřeží slonoviny	Prosinec/18	2.50	2.5
Republika Kongo	Prosinec/18	10.40	10.2
Rovníková Guinea	Prosinec/18	9.20	9.2
Rwanda	Srpen/19	16.00	15
Senegal	Prosinec/18	14.30	13.4
Seychelles	Prosinec/18	3.50	4.1
Sierra Leone	Prosinec/18	4.30	4.3
Středoafriická republika	Prosinec/18	6.50	6.4
Súdán	Prosinec/18	12.90	12.7
Svatý Tomáš a Princův ostrov	Prosinec/18	13.30	13.1
Svazijsko	Prosinec/18	22.50	22.3
Tanzánie	Prosinec/18	9.70	9.9
Togo	Prosinec/18	1.70	1.7
Tunisko	Červen /19	15.30	15.3
Uganda	Prosinec /17	2.10	2
Zambie	Prosinec/17	7.79	7.78
Zimbabwe	Prosinec/18	4.90	5.16

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://tradingeconomics.com/country-list/unemployment-rate?continent=africa> [online]. [cit. 2019-11-04].

V tabulce je zkoumána míra nezaměstnanosti v Afrických zemích v letech 2017-2019 v %. Dle dostupných dat byla v posledních letech největší nezaměstnanost ve státech Kongo (v prosinci 2018 to bylo 46,10%, v předchozím období byla nezaměstnanost v Kongu 49,1%), v Namibii (v prosinci 2018 zde byla nezaměstnanost 33,40%, v předchozím roce 34%) a třetí zemí s největší nezaměstnaností je Angola (v září 2019 zde činila nezaměstnanost 30,70%, v předchozím období zde byla ale nezaměstnanost, oproti předchozím dvěma zemím, nižší, a to 29%.)

4 Praktická část

4.1 Analýza ekonomické situace ve vybraných afrických zemích v letech 2000-2018

4.2 Ekonomický vývoj Egypta (2000-2018)

Egypt je nejsilnější severoafrickou ekonomikou. Při srovnání afrických zemí je Egypt třetí nejvyspělejší země z tohoto kontinentu. Egypt je velmi oblíbená destinace zahraničních turistů, a tak velkým příjmem tohoto státu je cestovní ruch. V roce 2017 přijelo do Egypta skoro čtvrt milionu turistů, což je asi o 130 tisíc víc, než v roce 2015. Dle těchto čísel je zřetelné, že se politická situace po tzv. arabském jaru v roce 2011 zklidnila. Dramatická situace zavinila pokles turistů, avšak nyní je zřetelné, že je země opět považována za bezpečné místo.

Na znovuobnovení rovnováhy v makroekonomice se soustředila především první vlna reform, která přišla. Mezi tyto reformy patřilo především zavedení DPH v roce 2016. To nahradilo 10 % prodejní daň. DPH činilo 13 %. O rok později bylo zvýšeno na 14 %. Byly sníženy státní dotace na energie a uvolnil se kurz. Do druhé vlny reform se řadí zlepšení investičních možností a zlepšení řízení. V souvislosti s touto vlnou byl přijat v říjnu 2016 zákon o reformě státní správy, která má bojovat proti korupci. Další opatření byly proti investičním překážkám a mají být nápomocni s přilákáním místních a zahraničních investorů. Všechny tyto kroky přinesly pozitivní výsledky. Reálný HDP vzrostl během fiskálního roku 2018 o 5,3 %, v předchozím fiskálním roce byl reálný HDP 4,2 %. Nejvíce dynamické sektory v egyptské ekonomice jsou momentálně turismus, těžba plynu, stavebnictví, informační a komunikační technologie. Inflace je aktuálně stabilizovaná, v červenci 2018 zpomalila na 13,5 %. Což je oproti předchozímu roku výrazně méně, v roce 2017 to bylo rekordních 33 %.

Tabulka 7 Základní makroekonomické ukazatele Egypta (HDP/obyv., inflace, míra nezaměstnanosti, růst HDP, bilance běžného účtu)

	HDP/obyvatele				Inflace (%) ²	Míra nezaměstnanosti (%) ³	Růst HDP (%) ⁴	Bilance běžného účtu (% HDP) ⁵
	USD ¹	Bazický index (%)	Řetězový index (%)	Tempo růstu (%)				
2000	1 450,48	100,00			2,68	8,98	6,37	-1,20
2001	1 391,71	95,95	95,95	-4,05	2,27	9,26	3,54	0,00
2002	1 228,94	84,73	88,30	-11,70	2,74	10,01	2,39	0,70
2003	1 138,66	78,50	92,65	-7,35	4,51	11,01	3,19	2,40
2004	1 063,00	73,29	93,36	-6,64	11,27	10,32	4,09	4,30
2005	1 187,52	81,87	111,71	11,71	4,87	11,20	4,47	3,20
2006	1 398,19	96,40	117,74	17,74	7,64	10,49	6,84	1,60
2007	1 667,84	114,99	119,29	19,29	9,32	8,80	7,09	2,10
2008	2 044,53	140,96	122,59	22,59	18,32	8,52	7,16	0,50
2009	2 329,24	160,58	113,93	13,93	11,76	9,09	4,67	-2,30
2010	2 644,82	182,34	113,55	13,55	11,27	8,76	5,15	-2,00
2011	2 791,95	192,49	105,56	5,56	10,06	11,85	1,76	-2,60
2012	3 232,65	222,87	115,78	15,78	7,11	12,60	2,23	-3,60
2013	3 264,38	225,06	100,98	0,98	9,47	13,15	2,19	-2,20
2014	3 378,83	232,95	103,51	3,51	10,07	13,10	2,92	-0,90
2015	3 598,97	248,12	106,52	6,52	10,37	13,05	4,37	-3,60
2016	3 525,02	243,03	97,95	-2,05	13,81	12,41	4,35	-5,90
2017	2 440,51	168,26	69,23	-30,77	29,51	11,77	4,18	-6,10
2018	2 549,13	175,74	104,45	4,45	14,40	11,44	5,31	-2,40
Průměrné tempo růstu		3,18			8,31	1,35	4,00	-0,99

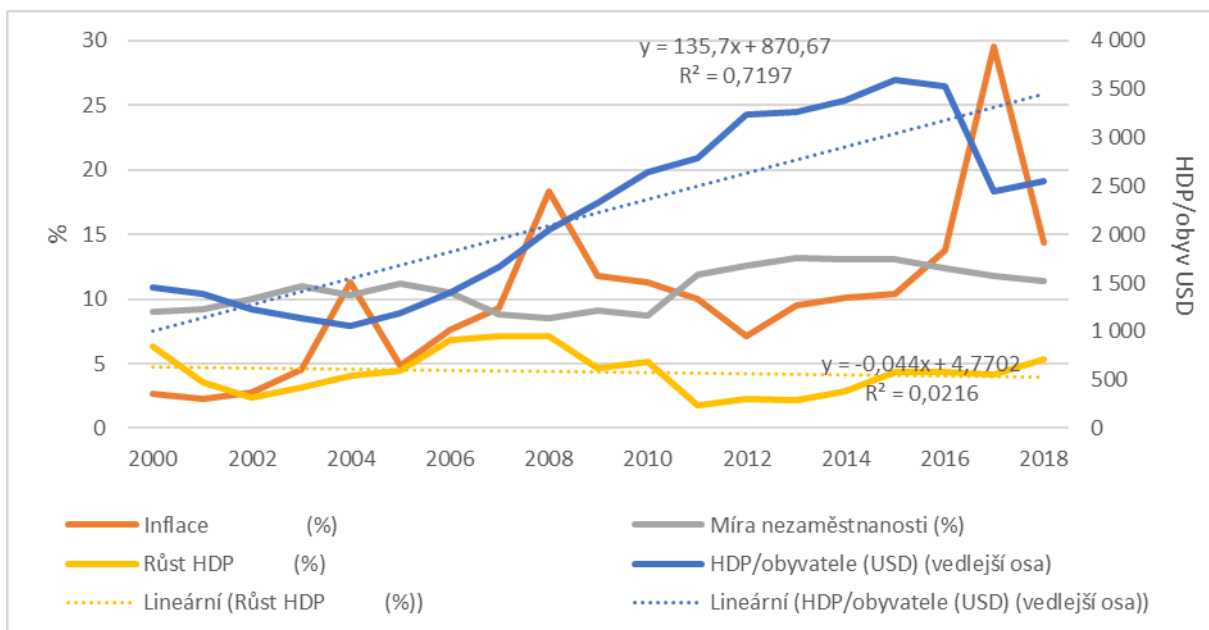
Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?end=2018&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-02-24],
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2019&start=2000&view=chart>,
- 4) <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2019&start=2000&view=chart>,
- 5) <https://tradingeconomics.com/egypt/current-account-to-gdp>

V tabulce č. 7 jsou popsány nejzákladnější ekonomické ukazatele Egypta. Jako nejdůležitější indikátor pro porovnání ekonomického růstu jednotlivých zemí je HDP. V tomto případě bylo porovnáno HDP na obyvatele, jelikož je vhodnější pro porovnání zemí s různým počtem obyvatel. HDP od roku 2000 do roku 2004 klesalo, od roku 2005 opět rostlo, a to až do roku 2014, kdy se snížilo cca o 1100 USD na obyvatele. Pro hodnotu HDP na obyvatele byl dopočítán bazický, řetězový index a následně tempo růstu. Tempo růstu HDP na obyvatele se

výrazně liší od růstu HDP. Je to dáno několika faktory. Hodnota nezávisí pouze na počtu obyvatel, který postupně nabývá, ale především na způsobu výpočtu. Růst HDP je počítán v % z místní měny a růst HDP na obyvatele z důvodů porovnání jednotlivých států v současných USD. Proto má velký vliv na výsledné hodnoty tempa růstu inflace. To je nejlépe vidět v tabulce č. 7 v roce 2017, kde je tempo růstu HDP na obyvatele -30,77 % (počítáno v současných USD), inflace 29,51 % a tempo růstu HDP 4,18 % (počítáno v místní měně). Průměrné tempo růstu bylo počítáno jako geometrický průměr z tempa růstu jednotlivých let. Jestliže byla hodnota tempa růstu záporná a nedal se spočítat geometrický průměr, bylo nejdříve tempo růstu převedeno na řetězový index, spočítán geometrický průměr a následně převeden na hodnotu tempa růstu. Tempo růstu u míry nezaměstnanosti bylo počítané jako tempo růstu z absolutních hodnot mezi lety 2000 a 2018. V pátém sloupci byl zobrazen vývoj roční inflace spotřebitelských cen v procentech. Inflace je velice nestabilní ukazatel. V tomto státě je to velmi dobře vidět. Od roku 2000 do roku 2003 se inflace pohybovala pod třemi procenty. V následujícím roce se mírně zvýšila, avšak v roce 2005 vzrostla dokonce o necelých 7 procentních bodů, oproti roku předchozímu. Takto velké výkyvy se opakovaly i v letech 2008 a 2017. Nedílnou součástí ekonomického vývoje dílčích států je i míra nezaměstnanosti. Ta není v Egyptě natolik proměnlivá, po celou dobu zkoumání se pohybuje mezi 8 a 12 procenty. Dalším ukazatelem v tabulce je růst HDP v procentech. Procentuální vyjádření je opět vhodnější porovnání vzhledem k velikosti a ekonomické situaci států. Bilance na běžném účtu je rozdíl exportu a importu všech transakcí na běžném účtu. V případě velkého přebytku je ekonomika dané země velmi závislá na vývozu. Naopak při vysokém deficitu je extrémní dovoz a může dojít k výraznému zadlužování země. V plusových hodnotách byla bilance běžného účtu naposledy v roce 2008. Od té doby se pohybuje v deficitu.

Graf 5 Makroekonomické ukazatele v Egyptě

Graf č.5. znázorňuje také makroekonomické veličiny. Je zde názorně vidět velice nestabilní vývoj inflace. Na vedlejší ose je znázorněn růst HDP/obyvatele v USD. Ten měl rostoucí trend, ovšem v roce 2016 prudce klesl a od roku 2017 znovu pozvolna roste. Růst HDP v % již tak výrazný nebyl.

Tabulka 8 Bilance státního rozpočtu v Egyptě (% HDP)

	primární výdaje ¹	úroky placené z veřejného dluhu ²	celkové výdaje ^{2,6}	celkové příjmy ^{3,7,8}	primární saldo ⁴	celkové saldo	
						vlastní výpočet	Zdroj ⁵
2002	31,35	5,40	36,75	25,40	-5,95	-11,35	-10,2
2003	29,51	5,71	35,22	26,19	-3,32	-9,02	-10,5
2004	28,13	5,74	33,86	25,61	-2,52	-8,25	-9,5
2005	27,56	5,69	33,25	24,84	-2,72	-8,41	-9,6
2006	32,01	5,75	37,77	28,59	-3,43	-9,18	-8,2
2007	30,01	5,26	35,27	27,72	-2,29	-7,55	-7,5
2008	31,22	4,79	36,01	28,01	-3,21	-8,00	-6,8
2009	30,43	4,15	34,58	27,69	-2,75	-6,90	-6,9
2010	28,18	5,25	33,43	25,14	-3,03	-8,28	-8,1
2011	26,24	5,57	31,81	22,03	-4,21	-9,78	-9,9
2012	-	-	28,69	21,68	-	-7,01	-10,7
2013	-	-	32,20	22,22	-	-9,98	-13,3
2014	-	-	32,92	25,43	-	-7,50	-12
2015	-	-	30,23	22,97	-	-7,26	-11,6
2016	-	-	-	20,98	-	-	-11,2
2017	-	-	-	23,90	-	-	-10,4

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) https://www.imf.org/external/datamapper/prim_exp@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY [online]. [cit. 2020-02-01].,
- 2) <https://www.imf.org/external/datamapper/exp@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY>[online]. [cit. 2020-02-01],
- 3) <https://www.imf.org/external/datamapper/rev@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY>[online]. [cit. 2020-02-01],
- 4) <https://www.imf.org/external/datamapper/pb@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY>[online]. [cit. 2020-02-01],
- 5) <https://tradingeconomics.com/egypt/government-budget>,
- 6) <https://data.worldbank.org/indicator/GC.XPN.TOTL.GD.ZS?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-12],
- 7) https://data.worldbank.org/indicator/GC.REV.XGRT.GD.ZS?end=2018&most_recent_value_desc=true&start=2000&view=chart, [online]. [cit. 2020-03-07].
- 8) <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=71591#> [online]. [cit. 2020-03-15].

Bilance státního rozpočtu byla u rozvojových zemí těžce dohledatelná. Egypt měl ze všech čtyř porovnávajících zemí tento ukazatel nejhůře dostupný a zpracovaný. Z možných dostupných zdrojů nebylo možné dohledat hodnoty z roku 2000 – 2001. Data ani odhad nebyly dohledány u Světové banky nebo Mezinárodního měnového fondu (MMF). Následný výpadek dat byl i v letech 2016 – 2017, což je velmi podivné. Jelikož nebylo možné veškeré hodnoty od roku 2000 do roku 2018 dohledat z jednoho zdroje, tabulka byla uspořádána následovně:

- 2000 – 2001 nedohledaná data
- 2002 – 2011 zdroj MMF

- 2012 – 2015 zdroj světová banka
- Příjmy 2016 – 2017 statistika OECD
- Celkové saldo 2002 – 2017 TRADING ECONOMICS

V tabulce je z dostupných dat spočítané celkové i primární saldo. Primární saldo, na rozdíl od celkového, je počítáno bez úroků veřejného dluhu. Celkové saldo je v tabulce vypočítané z dostupných hodnot MMF, světové banky a porovnáno s hodnotami ze zdroje Trading economics. Jelikož jsou hodnoty z rozvojových zemí a různých zdrojů, hodnoty jsou mírně rozdílné, ale tendence vývoje je stejná. Rozdílnost může být dána jiným výpočtem nebo výpočtem s jinými hodnotami. Mnohokrát jde u takto rozvojových zemí spíše o odhady než o přesné výpočty. Primární výdaje jsou ve zkoumaném období od 26 do 32 % HDP. Bylo tomu tak v letech 2002 – 2011. Údaje z dalších let nejsou bohužel dostupné. Úroky placené z veřejného dluhu jsou také dohledatelné pouze mezi roky 2000 – 2011 a jejich výše byla mezi 4 a 6 procenty HDP. Data celkových výdajů byly nalezeny od roku 2002 do roku 2015 a pohybovaly se mezi 28 a 36 procenty HDP. Celkové příjmy se po celou dobu zkoumání pohybují mezi 20 na 29 procenty HDP. Největší skok byl mezi lety 2005 - 2006 kdy se zvýšily příjmy o necelé 4 %. Primární saldo se pohybuje po celou dobu zkoumání v minusových hodnotách. Od roku 2012 nejsou dohledatelná žádná data. V tabulce jsou uvedeny vlastní výpočty celkového salda (celkové příjmy – celkové výdaje). Egypt je ve zkoumaných letech v minusových bodech, to znamená, že je tato země neustále zadlužena.

Tabulka 9 Složení vládního příjmu v Egyptě (% HDP)

	celkové daňové a nedaňové příjmy	celkové daňové příjmy	celkové nedaňové příjmy	celkové nedaňové příjmy bez dotací	dotace
2002	23,58	16,21	7,37	6,27	1,10
2003	24,73	16,30	8,43	7,65	0,79
2004	24,64	16,86	7,78	6,72	1,07
2005	23,45	16,39	7,06	6,53	0,53
2006	27,77	18,48	9,28	8,89	0,39
2007	27,89	18,00	9,90	9,35	0,54
2008	28,24	17,91	10,32	10,15	0,17
2009	29,95	17,79	12,16	11,38	0,78
2010	25,04	16,35	8,68	8,32	0,37
2011	21,70	15,93	5,77	5,60	0,17
2012	21,68	15,20	6,48	5,83	0,65
2013	22,22	16,29	5,94	5,64	0,30
2014	25,43	15,25	10,17	5,37	4,81

2015	22,97	15,70	7,27	6,16	1,11
2016	20,98	15,28	5,69	5,56	0,14
2017	23,90	17,13	6,77	6,19	0,57

Zdroj: vlastní zpracování na základě: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=71591#> [online]. [cit. 2020-03-15].

Velmi podstatný vliv na velikost a stálost příjmu do státního rozpočtu má jeho složení. Poměrně velká část příjmů je nedaňových, tzn. pokuty, penále, příjem z majetku, nájemné, úroky, dividendy, prodej zboží a služeb, dotace. Dle dostupného zdroje je většina nedaňových příjmů úroky a dividendy, poplatky za služby. Vysokou hodnotou je i například příjem z dotací v roce 2014. Mezi daňové příjmy pak patří: daně z příjmů a zisků, kapitálových zisků, příspěvků na sociální zabezpečení, daně z majetku, daně ze zboží a služeb (včetně cla, spotřební daně, daně z přidané hodnoty), atd. Data z roku 2000 a 2001 nebyly v tomto případě dohledatelné.

Tabulka 10 Zahraněční dluh a celkové rezervy v Egyptě

	Celkový zahraniční dluh			Dluhová služba vůči zahraničnímu dluhu celkem mil. USD ²	Celkové rezervy (včetně zlata) mil. USD ³	Vládní dluh % HDP ⁴
	% HDP	mil. USD ¹	USD / obyvatel			
2000	29,3	29 232,7	424,7	1 841,6	13 785,0	-
2001	29,0	28 331,7	403,9	1 989,1	13 598,2	-
2002	33,8	29 671,7	415,1	2 079,9	14 076,1	90,4
2003	36,7	30 467,6	418,4	2 684,8	14 603,6	102,3
2004	39,8	31 403,3	423,4	2 174,0	15 338,5	101,5
2005	34,1	30 575,7	404,8	2 286,8	21 856,8	95,2
2006	28,9	31 025,1	403,6	2 487,3	26 006,8	96,1
2007	26,5	34 594,6	442,2	2 893,5	32 214,4	87,1
2008	20,8	33 911,6	425,8	3 292,7	34 330,5	74,3
2009	18,7	35 398,9	436,3	2 967,5	34 896,7	73,3
2010	16,8	36 776,4	444,4	3 064,7	37 028,5	73,7
2011	14,9	35 176,4	416,1	3 743,6	18 637,5	76,2
2012	14,3	40 029,5	463,2	3 230,3	15 672,5	80,3
2013	16,1	46 502,9	526,0	3 440,2	16 536,2	87,1
2014	13,7	41 742,8	461,6	5 999,4	14 927,0	90,5
2015	15,0	49 847,2	539,2	3 779,1	15 858,9	85,0
2016	20,8	69 173,1	732,4	6 632,2	23 642,7	92,3
2017	35,9	84 428,7	875,4	6 684,6	36 400,2	108,0
2018	-	98 704,9	1 002,9	7 881,4	41 839,2	90,5

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/egy>,
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/DT.TDS.DECT.CD?end=2018&locations=EG-UG-ZA-KE&start=2000>, [online]. [cit. 2020-03-16].
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/FI.RES.TOTL.CD?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-15],
- 4) <https://tradingeconomics.com/egypt/government-debt-to-gdp>

V tabulce č. 10 jsou uvedeny data týkající se zahraničního dluhu a celkových rezerv v Egyptě. Tyto data byla dohledatelná v milionech USD. Je zde vlastní výpočet celkového zahraničního dluhu v mil. USD na obyvatele. Tyto údaje navazují na tabulku č. 11, kde jsou jednotlivé složky celkového zahraničního dluhu vyčísleny v jednotlivých položkách. Taktéž jsou totiž uvedeny v milionech USD. Celkový zahraniční dluh je zadluženost včetně soukromého sektoru v zahraničí. Bližší rozdělení a popis zahraničního dluhu je v následující tabulce. Obecně se jedná o celkový dluh splatný v měně, zboží či službách. Celkový vládní dluh je tvořen vnitřním a zahraničním. V případě vnitřního státu jsou věřitelé fyzické osoby státu a registrované právnické osoby v daném státu. Zahraniční věřitelé mohou být jiné vlády, národní instituce, soukromé subjekty (banky), atd. Podstatný vliv na celkový dluh státu má státní rozpočet, respektive deficit státu, který dluh navyšuje.

„Celková dluhová služba je součet splátek jistiny a úroku skutečně vyplaceného v měně, zboží nebo službách za dlouhodobý dluh, úroku zaplaceného za krátkodobý dluh a splátek (zpětný odkup a poplatky) MMF.“⁹²

„Celkové rezervy zahrnují držby měnového zlata, zvláštní práva čerpání, rezervy členů MMF držené MMF a držby deviz pod kontrolou měnových orgánů. Zlatá složka těchto rezerv se oceňuje na konci roku (31. prosince) v londýnských cenách. Údaje jsou v současných amerických dolarech.“⁹³

---

⁹² The World Bank. <https://data.worldbank.org/indicator/DT.TDS.DECT.CD?end=2018&locations=EG-UG-ZA-KE&start=2000> [online]. [cit. 2020-03-16].

⁹³ The World Bank. <https://data.worldbank.org/indicator/FI.RES.TOTL.CD?end=2018&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-03-16].

Tabulka 11 Složení zahraničního dluhu Egypta (v mil. USD)

	Dlouhodobý zahraniční dluh				Krátkodobý zahraniční dluh	Využití kreditu MMF
	Veřejné a veřejně zaručené			Soukromé nezaručené		
	Vláda	Jiný veřejný sektor	Soukromý sektor zaručený veřejným sektorem			
2000	20 606,6	3 770,6	1,6	572,8	4 104,0	177,1
2001	21 767,4	3 566,7	1,1	618,5	2 207,1	170,8
2002	22 750,6	3 637,5	290,3	658,5	2 150,1	184,8
2003	24 246,6	3 520,8	317,7	315,6	1 864,8	202,0
2004	25 433,6	3 633,9	320,7	85,2	1 718,9	211,1
2005	24 351,8	3 995,1	286,0	93,0	1 655,6	194,3
2006	24 733,1	3 847,3	439,6	81,0	1 719,6	204,5
2007	27 292,6	4 178,1	653,0	20,5	2 235,7	214,8
2008	26 701,9	3 512,0	565,8	80,0	2 842,5	209,4
2009	27 144,4	3 736,6	474,1	74,0	2 561,4	1 408,5
2010	28 266,5	3 559,4	364,1	53,8	3 149,0	1 383,6
2011	27 291,1	3 175,6	288,5	16,3	3 025,6	1 379,4
2012	27 380,8	4 358,8	231,8	20,0	6 657,2	1 380,8
2013	29 983,5	12 123,0	184,2	12,3	2 816,3	1 383,6
2014	25 329,4	11 636,7	132,8	21,4	3 320,8	1 301,7
2015	30 073,4	13 972,6	109,5	22,5	4 424,2	1 245,0
2016	32 199,9	20 938,4	76,7	156,6	11 945,3	3 856,2
2017	42 247,7	23 187,0	58,2	406,5	11 128,4	7 400,9
2018	51 163,8	27 507,7	26,4	445,7	10 341,0	9 220,3

Zdroj: vlastní zpracování na základě: <http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/egy> , [online]. [cit. 2020-03-09].

Zahraniční dluh lze rozdělit na základní 3 skupiny. Dlouhodobý dluh je delší než jeden rok a lze dále dělit na veřejný, veřejně zaručený a soukromý nezaručený. Do veřejného a veřejně zaručeného sektoru patří dluhy vlády, veřejných korporací, státních podniků, rozvojových bank a jiných smíšených podniků, politických útvarů, autonomních veřejných orgánů nebo i dluhy soukromých dlužníků, které jsou zaručeny veřejným subjektem. Součet veškerých položek je celkový zahraniční dluh. U nezaručených dluhů, jak již z názvu vyplývá, není zaručené, že je veřejný sektor splatí. Krátkodobé dluhy mají splatnost menší než jeden rok a nejsou v této tabulce více děleny. Posledním dluhem je využití úvěrů z Mezinárodního měnového fondu (MMF).

Tabulka 12 Obchodní bilance v Egyptě– vývoz, dovoz, saldo obchodní bilance

	Vývoz v USD (mil.) ¹	Dovoz v USD (mil.) ²	Saldo obchodní bilance USD (mil.) ³
2000	16 174,96	22 779,98	-6 605,02
2001	17 065,87	21 801,85	-4 735,98
2002	16 090,89	19 916,53	-3 825,64
2003	18 074,56	20 219,68	-2 145,11
2004	22 257,96	23 330,25	-1 072,28
2005	27 213,83	29 245,71	-2 031,88
2006	32 191,27	33 931,34	-1 740,07
2007	39 469,54	45 443,40	-5 973,86
2008	53 800,00	62 909,09	-9 109,09
2009	47 164,00	59 712,05	-12 548,05
2010	46 731,01	58 196,07	-11 465,06
2011	48 539,51	58 264,63	-9 725,11
2012	45 808,66	67 928,93	-22 120,28
2013	49 111,16	67 399,87	-18 288,71
2014	43 520,05	69 282,08	-25 762,03
2015	43 862,40	72 069,37	-28 206,98
2016	34 442,93	66 256,25	-31 813,32
2017	37 231,73	68 982,83	-31 751,09
2018	47 449,16	73 678,50	-26 229,34

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>,
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-01].
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.RSB.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-01].

Z předchozí tabulky je zřejmé, že v Egyptě je saldo obchodní bilance v mínusových hodnotách. Saldo obchodní bilance je rozdíl mezi hodnotami dovozu a vývozu do země. Egypt má dlouhodobě problémy s obchodem a dle tabulky se situace za posledních 20 let nezlepšuje. V celém zkoumaném období je do země větší import zboží, než množství zboží exportovaného.

4.3 Ekonomický vývoj Jihoafrické republiky (JAR) (2000-2018)

Jihoafrická republika (JAR) je stát přímořský, leží v jižní Africe a řadí se mezi státy s velkým nerostným bohatstvím. Hlavní město Jihoafrické republiky je Pretoria. Největší město je pak Johannesburg. Nejznámější je Kapské město. Má okolo 48,8 mil. obyvatel Až na 62 % obyvatel žije ve městech. Jde o republiku, jejíž hlavou je prezident.

Tabulka 13 Základní makroekonomické ukazatele Jihoafrické republiky (HDP/obyv., inflace, míra nezaměstnanosti, růst HDP, bilance běžného účtu)

	HDP/obyvatele				Inflace (%) ²	Míra nezaměstnanosti (%) ³	Růst HDP (%) ⁴	Bilance běžného účtu (% HDP) ⁵
	USD ¹	Bazický index (%)	Řetězový index (%)	Tempo růstu (%)				
2000	3 032,43	100,00			5,34	30,23	4,20	-0,10
2001	2 666,47	87,93	87,93	-12,07	5,70	30,90	2,70	0,30
2002	2 502,28	82,52	93,84	-6,16	9,49	33,47	3,70	0,80
2003	3 751,28	123,71	149,91	49,91	5,68	32,46	2,95	-1,00
2004	4 833,63	159,40	128,85	28,85	-0,69	29,58	4,55	-3,00
2005	5 383,66	177,54	111,38	11,38	2,06	29,25	5,28	-3,50
2006	5 602,01	184,74	104,06	4,06	3,24	28,49	5,60	-5,30
2007	6 095,62	201,01	108,81	8,81	6,18	26,67	5,36	-7,00
2008	5 760,81	189,97	94,51	-5,49	10,06	22,43	3,19	-7,20
2009	5 862,80	193,34	101,77	1,77	7,26	23,54	-1,54	-4,00
2010	7 328,62	241,67	125,00	25,00	4,06	24,69	3,04	-2,00
2011	8 007,41	264,06	109,26	9,26	5,02	24,65	3,28	-2,30
2012	7 501,47	247,38	93,68	-6,32	5,72	24,73	2,21	-5,20
2013	6 832,46	225,31	91,08	-8,92	5,78	24,57	2,49	-5,80
2014	6 433,19	212,15	94,16	-5,84	6,14	24,90	1,85	-5,40
2015	5 734,63	189,11	89,14	-10,86	4,51	25,16	1,19	-4,40
2016	5 272,92	173,88	91,95	-8,05	6,59	26,55	0,40	-2,90
2017	6 132,48	202,23	116,30	16,30	5,18	27,33	1,41	-2,50
2018	6 374,03	210,20	103,94	3,94	4,50	26,96	0,79	-3,50
Průměrné tempo růstu		4,21			5,33	-0,63	2,76	-3,39

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?end=2018&start=2000&view=chart>,
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2019&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-02-24],
- 4) <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2019&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-02-24],
- 5) <https://tradingeconomics.com/south-africa/current-account-to-gdp> [online]. [cit. 2020-03-06].

V tabulce č. 14 jsou popsány makroekonomické ukazatele Jihoafrické republiky. Stejně tak, jako tomu bylo u Egypta, i u JAR je nejdůležitějším indikátorem pro porovnání ekonomického růstu HDP. HDP v % je od roku 2000 kolísavé. Například v roce 2009 bylo v minusových hodnotách, jelikož byla celosvětová ekonomická krize. Naopak třeba v roce 2006 vzrostlo o 5,60 %. HDP na obyvatele bylo v tomto případě nejnižší v roce 2002 a nejvyšší v roce 2011. Inflace spotřebitelských cen v procentech je u JAR také kolísavá.

Ekonomika zažívala deflaci v roce 2004, proto je zde inflace v minusové hodnotě. Naopak nejvyšší byla v roce 2008. V dalších sloupci je také vyčíslena míra nezaměstnanosti. Ta je v JAR vysoká. Nejvyšší byla v roce 2002. Bilance běžného účtu se od roku 2003 drží stále v minusových hodnotách.

Tabulka 14 Bilance vládního rozpočtu Jihoafrické republiky (% HDP)

	primární výdaje ¹	úroky placené z veřejného dluhu ²	celkové výdaje ^{2,6}	celkové příjmy ^{3,7,8}	primární saldo ⁴	celkové saldo	
						výpočet	Zdroj ⁵
2000	20,89	4,97	25,86	24,28	3,39	-1,58	-1,40
2001	21,24	4,62	25,86	24,70	3,46	-1,16	-1,40
2002	21,76	4,05	25,81	24,70	2,94	-1,11	-1,10
2003	22,85	3,64	26,49	24,63	1,78	-1,86	-2,20
2004	23,09	3,42	26,51	25,29	2,20	-1,22	-1,40
2005	23,63	3,21	26,84	26,84	3,21	0,00	-0,30
2006	24,01	2,93	26,93	27,73	3,73	0,80	0,60
2007	25,29	2,76	28,06	29,57	4,27	1,51	1,00
2008	27,56	2,59	30,15	29,68	2,12	-0,47	-1,00
2009	30,47	2,56	33,03	27,79	-2,69	-5,24	-6,30
2010	30,40	2,60	33,00	27,85	-2,55	-5,15	-4,70
2011	29,59	2,51	32,09	27,51	-2,08	-4,58	-4,70
2012	-	-	33,08	27,33	-	-5,75	-5,00
2013	-	-	34,70	27,64	-	-7,06	-4,40
2014	-	-	34,32	28,14	-	-6,18	-4,30
2015	-	-	35,87	29,35	-	-6,51	-4,10
2016	-	-	34,47	28,97	-	-5,49	-3,80
2017	-	-	34,42	28,85	-	-5,56	-4,40

Zdroje: vlastní zpracování na základě:

- 1) https://www.imf.org/external/datamapper/prim_exp@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY [online]. [cit. 2020-02-01].,
- 2) <https://www.imf.org/external/datamapper/exp@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit. 2020-02-01].,
- 3) <https://www.imf.org/external/datamapper/rev@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit. 2020-02-01].,
- 4) <https://www.imf.org/external/datamapper/pb@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit. 2020-02-01].,
- 5) <https://tradingeconomics.com/south-africa/government-budget>,
- 6) <https://data.worldbank.org/indicator/GC.XPN.TOTL.GD.ZS?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-12].,
- 7) https://data.worldbank.org/indicator/GC.REV.XGRT.GD.ZS?end=2018&most_recent_value_desc=true&start=2000&view=chart, [online]. [cit. 2020-03-07].,
- 8) <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=71591#> [online]. [cit. 2020-03-15].

Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.2 bilance vládního rozpočtu, byla u rozvojových zemí těžce dohledatelná. Ačkoliv má Jihoafrická republika velmi dobře zpracované veškeré ekonomické ukazatele, porovnání bilance vládního rozpočtu proběhlo také z více zdrojů. Od roku 2000

do roku 2011 byla v tabulce porovnána bilance včetně primárních výdajů. Od roku 2012 byly porovnány hodnoty celkových příjmů a výdajů. Celkové saldo z výpočtů dat Mezinárodního měnového fondu byly porovnány s hodnoty celkového salda ze zdroje Trading economics. I v tomto případě vidíme mírné odlišnosti hodnot, ale obdobnou tendenci.

Tabulka 15 Složení vládního příjmu Jihoafrické republiky (% HDP)

	celkové daňové a nedaňové příjmy	celkové daňové příjmy	celkové nedaňové příjmy	celkové nedaňové příjmy bez dotací	dotace
2000	22,79	22,36	0,44	0,37	0,07
2001	24,15	23,67	0,48	0,39	0,09
2002	23,56	23,12	0,44	0,34	0,09
2003	23,26	22,73	0,53	0,45	0,08
2004	24,18	23,74	0,44	0,37	0,07
2005	26,09	25,55	0,54	0,48	0,07
2006	27,49	26,81	0,68	0,61	0,07
2007	28,80	28,12	0,68	0,62	0,06
2008	28,54	27,85	0,69	0,60	0,08
2009	26,37	25,85	0,51	0,44	0,07
2010	26,30	25,71	0,59	0,55	0,04
2011	27,00	26,38	0,62	0,57	0,05
2012	27,33	26,75	0,58	0,52	0,06
2013	27,64	27,06	0,58	0,51	0,07
2014	28,14	27,61	0,52	0,47	0,05
2015	29,35	28,91	0,44	0,41	0,04
2016	28,97	28,51	0,46	0,42	0,04
2017	28,85	28,39	0,47	0,44	0,03

Zdroj: vlastní zpracování na základě: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=71591#> [online]. [cit. 2020-03-15].

Stejně jako u ostatních států, ani u JAR není výjimkou, že podstatnou část státních příjmů tvoří penále, pokuty, nájemné, příjmy z majetku, dividendy, úroky, poplatky za služby, prodej služeb, dotace, atd. Tyto hodnoty se pohybují u JAR okolo 25 % HDP, v posledních letech jsou vyšší, kolem 28 % HDP.

Tabulka 16 Zahraníční dluh a celkové rezervy Jihoafrické republiky

	Celkový zahraniční dluh			Dluhová služba vůči zahraničnímu dluhu celkem mil. USD ²	Celkové rezervy (včetně zlata) mil. USD ³	Vládní dluh % HDP ⁴
	% HDP	mil. USD ¹	USD / obyvatel			
2000	18,7	25 435,2	565,6	3 898,7	7 702,1	43,3
2001	20,2	24 603,9	539,9	4 361,0	7 626,9	43,5
2002	29,1	33 719,6	730,6	5 104,5	7 816,8	36,9
2003	21,2	37 138,4	794,9	4 196,6	8 154,1	36,9
2004	18,9	43 181,2	913,1	3 909,5	14 886,2	35,9
2005	17,4	44 736,9	934,3	4 667,0	20 624,5	34,6
2006	21,9	59 381,3	1 224,6	7 403,2	25 593,4	32,6
2007	24,2	72 596,6	1 478,0	4 252,7	32 919,4	28,3
2008	24,4	69 960,4	1 405,4	7 559,9	34 070,4	27,8
2009	26,7	79 017,4	1 565,4	5 222,9	39 602,6	31,3
2010	28,9	108 391,6	2 116,3	6 347,6	43 819,5	34,7
2011	28,1	116 929,5	2 248,5	6 292,4	48 748,3	38,2
2012	36,6	144 958,6	2 743,7	9 731,8	50 688,1	41,0
2013	38,1	139 789,8	2 603,7	12 752,4	49 708,2	44,1
2014	40,4	141 598,6	2 595,9	7 794,1	49 121,6	47,0
2015	43,5	138 077,5	2 493,0	9 180,1	45 887,1	49,3
2016	49,4	146 041,0	2 598,4	13 921,1	47 180,1	51,6
2017	51,7	180 496,8	3 166,6	14 704,7	50 722,9	53,1
2018	-	179 306,4	3 103,3	23 383,1	51 642,0	55,8

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/zaf>, [online]. [cit. 2020-03-09].
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/DT.TDS.DECT.CD?end=2018&start=2000>, [online]. [cit. 2020-03-16].
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/FI.RES.TOTL.CD?end=2018&locations=ZA-EG&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-15].
- 4) <https://tradingeconomics.com/south-africa/government-debt-to-gdp> [online]. [cit. 2020-03-06].

Jak bylo již zmíněno výše, jde o celkový dluh, který je splatný v měně, zboží nebo službách. Tento dluh byl nejvyšší v roce 2017 – jednalo se o více, než 180 496 mil. USD. Nejnižší dluh byl ve zkoumaných letech v roce 2001, kdy se jednalo o necelých 25 000 mil. USD. Je tedy jasné, že se tento dluh neustále zvyšuje. Stejně tak tomu ale je u dluhové služby vůči zahraničnímu dluhu celkem a také u celkových rezerv. Vládní dluh má v posledních letech zvyšující-se tendenci.

Tabulka 17 Složení zahraničního dluhu Jihoafrické republiky v mil. USD

	Dlouhodobý zahraniční dluh				Krátkodobý zahraniční dluh	Využití kreditu MMF
	Veřejné a veřejně zaručené			Soukromé nezaručené		
	Vláda	Jiný veřejný sektor	Soukromý sektor zaručený veřejným sektorem			
2000	7 970,8	82,9	1 034,0	6 507,4	9 553,0	287,1
2001	7 102,0	34,8	804,2	8 030,9	8 355,0	276,9
2002	10 954,0	3 008,6	804,2	10 599,2	8 054,0	299,6
2003	11 879,9	5 004,3	482,5	11 227,3	8 217,0	327,4
2004	13 266,1	4 920,0	160,8	13 297,0	11 195,0	342,2
2005	13 472,1	7 270,8	0,0	9 403,0	14 276,1	315,0
2006	14 533,8	6 008,5	0,0	17 941,5	20 566,0	331,5
2007	14 144,0	5 327,2	0,0	28 733,2	24 044,0	348,2
2008	14 430,2	4 849,3	0,0	24 879,4	25 462,0	339,4
2009	19 098,3	3 216,8	0,0	32 617,4	21 286,0	2 799,0
2010	33 716,8	2 557,3	0,0	47 638,0	21 730,0	2 749,6
2011	39 980,0	1 571,2	0,0	52 103,2	20 534,0	2 741,1
2012	55 061,7	1 440,3	0,0	57 844,6	27 868,0	2 744,0
2013	52 169,4	2 416,7	0,0	55 205,2	27 249,0	2 749,5
2014	53 558,4	3 579,1	0,0	53 832,4	28 042,0	2 586,7
2015	53 149,0	4 639,0	0,0	48 740,4	29 075,0	2 474,1
2016	56 450,6	5 744,3	0,0	51 654,8	29 791,0	2 400,2
2017	74 754,1	6 837,7	0,0	59 732,3	36 630,0	2 542,7
2018	69 512,1	7 516,5	0,0	63 164,7	36 630,0	2 483,1

Zdroj: vlastní zpracování na základě: <http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/zaf> [online]. [cit. 2020-03-09].

V tabulce č. 18 jsou vyčísleny složky zahraničního dluhu. Jsou zde rozděleny dlouhodobé a krátkodobé dluhy, dále také využití MMF. I tyto dluhy mají rostoucí trend. Neustále se navyšují, což ovšem souvisí s růstem ekonomiky.

Tabulka 18 Obchodní bilance v Jihoafrické republice – vývoz, dovoz, saldo

	Vývoz v USD (mil.) ¹	Dovoz v USD (mil.) ²	Saldo obchodní bilance USD (mil.) ³
2000	37 034,20	33 107,01	3 927,19
2001	35 694,72	30 897,30	4 797,43
2002	36 701,26	32 316,35	4 384,91
2003	47 117,93	42 967,34	4 150,59

2004	58 215,24	58 544,05	-328,81
2005	68 172,28	68 831,63	-659,35
2006	79 519,16	84 217,09	-4 697,93
2007	93 339,34	97 337,70	-3 998,35
2008	102 154,41	106 801,55	-4 647,15
2009	82 601,46	81 401,39	1 200,07
2010	107 407,12	102 747,23	4 659,89
2011	126 845,11	123 475,23	3 369,88
2012	117 805,45	123 559,97	-5 754,52
2013	113 611,98	122 045,67	-8 433,69
2014	110 424,92	115 678,70	-5 253,78
2015	95 771,76	99 936,71	-4 164,95
2016	90 628,81	89 076,88	1 551,93
2017	103 564,74	99 085,40	4 479,34
2018	110 144,48	108 878,18	1 266,29

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-01].
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.RSB.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-03-01].

Z tabulky a obchodní bilance Jihoafrické republiky je zřejmé, že JAR hodně exportuje i importuje zboží. V roce 2016 byl mírný pokles, od té doby ovšem export i import opět stoupá. Saldo obchodní bilance je rozdíl mezi hodnotami importu a exportu. To je tedy v některých letech v mínusových hodnotách, někdy naopak v plusových.

4.4 Ekonomický vývoj Keni (2000-2018)

Keňa je země nacházející-se ve východní Africe. Její pobřeží omývá Indický oceán. Její západní soused je Uganda. Státní zřízení je republika. Měna je zde keňský šilink. Úředními jazyky jsou svahilština a angličtina.⁹⁴

---

⁹⁴Google.cz. https://www.google.com/search?ei=KaVyXsLoHImxkwXuk6KgAw&q=ke%C5%88a+&oq=ke%C5%88a+&gs_l=psy-ab.3..0i67l2j0l5j0i67j0l2.2800.2800..3084...0.2..0.103.103.0j1.....0....1..gws-wiz.....0i71.b2kjGDsjp-4&ved=0ahUKEwiCobDFjaXoAhWJ2KQKHe6JCDQQ4dUDCA&uact=5 [online]. [cit. 2020-03-01].

Tabulka 19 Základní makroekonomické ukazatele Keni (HDP/obyv., inflace, míra nezaměstnanosti, růst HDP, bilance běžného účtu)

	HDP/obyvatele				Inflace (%) ²	Míra nezaměstnanosti (%) ³	Růst HDP (%) ⁴	Bilance běžného účtu (% HDP) ⁵
	USD ¹	Bazický index (%)	Řetězový index (%)	Tempo růstu (%)				
2000	397,48	100,00	-	-	9,98	9,90	0,60	-2,30
2001	395,33	99,46	99,46	-0,54	5,74	9,90	3,78	-3,10
2002	389,54	98,00	98,54	-1,46	1,96	10,09	0,55	2,20
2003	429,79	108,13	110,33	10,33	9,82	10,10	2,93	-0,20
2004	451,67	113,63	105,09	5,09	11,62	9,97	5,10	0,10
2005	511,62	128,71	113,27	13,27	10,31	9,78	5,91	-1,50
2006	685,95	172,57	134,08	34,08	14,45	9,44	6,47	-2,30
2007	825,67	207,72	120,37	20,37	9,76	9,06	6,85	-4,00
2008	902,07	226,95	109,25	9,25	26,24	8,93	0,23	-6,70
2009	905,13	227,72	100,34	0,34	9,23	9,60	3,31	-5,60
2010	951,69	239,43	105,14	5,14	3,96	9,73	8,41	-6,80
2011	971,63	244,45	102,10	2,10	14,02	9,68	6,11	-12,20
2012	1 136,87	286,02	117,01	17,01	9,38	9,66	4,56	-10,45
2013	1 210,39	304,51	106,47	6,47	5,72	9,79	5,88	-2,90
2014	1 315,80	331,03	108,71	8,71	6,88	9,59	5,36	-10,40
2015	1 336,88	336,34	101,60	1,60	6,58	9,68	5,72	-6,70
2016	1 410,53	354,87	105,51	5,51	6,30	9,63	5,88	-5,20
2017	1 568,20	394,53	111,18	11,18	8,01	9,29	4,86	-5,90
2018	1 710,51	430,34	109,07	9,07	4,69	9,31	6,32	-5,00
Průměrné tempo růstu		8,45			8,00	-0,34	3,55	-4,75

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2019&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-02-24],
- 4) <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2019&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-02-24],
- 5) <https://tradingeconomics.com/south-africa/current-account-to-gdp> [online]. [cit. 2020-03-06].

Jako tomu bylo u dvou výše zmíněných zemí, i u Keni je tabulka č. 21 věnována makroekonomickým ukazatelům. HDP na obyvatele se v Keni každým rokem zvyšuje. Inflace je kolísající. Míra nezaměstnanosti je od roku 2000 stále téměř stejná. Pohybuje se stále mezi 9 – 10 %. Na začátku tisíciletí byl růst HDP v % malý. Hodnoty se pohybovaly od 0,55 %. V posledních letech je okolo 5 %. Bilance běžného účtu se v Keni pohybovala minusových bodech, kromě let 2002 a 2004. Nejnižší hodnota byla v roce 2011.

Tabulka 20 Bilance vládního rozpočtu Keni (% HDP)

	primární výdaje ¹	úroky placené z veřejného dluhu ²	celkové výdaje ^{2,6}	celkové příjmy ^{3,7,8}	primární saldo ⁴	celkové saldo	
						výpočet	Zdroj ⁵
2000	17,50	3,04	20,53	20,15	2,66	-0,38	0,81
2001	19,05	3,28	22,33	19,88	0,83	-2,45	-1,66
2002	20,21	3,22	23,43	20,77	0,55	-2,66	-2,19
2003	20,40	2,89	23,28	20,89	0,50	-2,39	-2,51
2004	20,33	2,37	22,71	22,63	2,30	-0,08	-0,97
2005	21,70	2,54	24,24	22,46	0,76	-1,78	0,08
2006	22,14	2,58	24,72	22,18	0,04	-2,54	-2,74
2007	23,81	2,47	26,28	23,09	-0,72	-3,19	-1,02
2008	24,90	2,37	27,27	22,91	-1,99	-4,36	-3,93
2009	25,67	2,44	28,11	22,74	-2,93	-5,37	-4,94
2010	27,40	2,74	30,14	24,61	-2,79	-5,53	-7,21
2011	26,32	2,77	29,09	23,97	-2,36	-5,12	-4,50
2012	-	-	-	-	-	-	-4,70
2013	-	-	-	-	-	-	-5,60
2014	-	-	-	19,48	-	-	-8,00
2015	-	-	22,69	20,76	-	-1,93	-8,20
2016	-	-	24,00	20,52	-	-3,48	-7,80
2017	-	-	26,17	20,05	-	-6,12	-7,80

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) https://www.imf.org/external/datamapper/prim_exp@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY [online]. [cit. 2020-02-01].,
- 2) <https://www.imf.org/external/datamapper/exp@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit. 2020-02-01].,
- 3) <https://www.imf.org/external/datamapper/rev@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit. 2020-02-01].,
- 4) <https://www.imf.org/external/datamapper/pb@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit. 2020-02-01].,
- 5) <https://tradingeconomics.com/kenya/government-budget>,
- 6) <https://data.worldbank.org/indicator/GC.XPN.TOTL.GD.ZS?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-12],
- 7) https://data.worldbank.org/indicator/GC.REV.XGRT.GD.ZS?end=2018&most_recent_value_desc=true&start=2000&view=chart, [online]. [cit. 2020-03-07],
- 8) <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=71591#>, [online]. [cit. 2020-03-15].

Obdobně jako tomu bylo u v kapitole 4.2 u bilance vládního rozpočtu Egypta, tak i u Keni nejsou dohledatelné některé hodnoty státního příjmu a výdajů. Od roku 2000 do roku 2011 byla v tabulce porovnána data MMF - bilance včetně primárních výdajů. Od roku 2012 do roku 2013 nebyly dohledané žádné hodnoty. V roce 2014 byl do tabulky doplněn pouze celkový příjem dle zdrojů světové banky. V tabulce 23 je možné vidět částečný příjem v letech 2012 – 2013, který tvoří pouze celkové daňové příjmy Keni. Celkové saldo z výpočtů dat Mezinárodního měnového fondu byly opět porovnány s hodnoty celkového salda

ze zdroje Trading economics jako v předchozích kapitolách. I v tomto případě byly hodnoty mírně odlišné dle různých zdrojů. V letech 2012-2014 lze vidět alespoň celkové saldo.

Tabulka 21 Složení vládního příjmu Keni (% HDP)

	celkové daňové a nedaňové příjmy	celkové daňové příjmy	celkové nedaňové příjmy	celkové nedaňové příjmy bez dotací	dotace
2000	-	-	-	-	-
2001	16,81	16,64	0,17	0,17	0,00
2002	16,32	16,08	0,24	0,24	0,00
2003	17,04	16,73	0,30	0,30	0,00
2004	17,43	17,12	0,31	0,31	0,00
2005	21,54	18,38	3,16	1,18	1,98
2006	20,21	17,46	2,75	0,71	2,04
2007	19,64	18,14	1,51	0,73	0,77
2008	22,13	18,92	3,21	0,90	2,31
2009	20,60	18,16	2,44	0,97	1,47
2010	19,02	17,91	1,12	0,65	0,47
2011	-	18,61	-	-	-
2012	-	17,95	-	-	-
2013	19,48	18,03	1,45	0,87	0,58
2014	20,76	19,25	1,51	0,97	0,54
2015	20,52	18,57	1,95	1,44	0,51
2016	20,05	18,28	1,77	1,22	0,56
2017	20,23	18,19	2,04	1,49	0,55

Zdroj: vlastní zpracování na základě: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=71591#>, [online]. [cit. 2020-03-15].

V tabulce č. 23 je vyčísleno složení vládního příjmu. Zde jsou hodnoty o hodně nižší, než tomu bylo v JAR. A to zhruba o 5 %. Celkové daňové a nedaňové příjmy se v Keni tedy pohubují okolo 20 %. V letech 2011 a 2012 nejsou data zveřejněna. Od té doby se ale ty to příjmy v zemi zvyšují.

Tabulka 22 Zahraniční dluh a celkové rezervy Keni

	Celkový zahraniční dluh			Dluhová služba vůči zahraničnímu dluhu celkem mil. USD ²	Celkové rezervy (včetně zlata) mil. USD ³	Vládní dluh % HDP ⁴
	% HDP	mil. USD ¹	USD / obyvatel			
2000	48,4	6 147,2	192,3	592,9	897,9	78,3

2001	42,3	5 495,3	167,3	485,4	1 065,0	71,6
2002	46,4	6 095,9	180,6	531,6	1 068,1	66,7
2003	45,1	6 715,1	193,6	581,2	1 482,1	70,0
2004	43,0	6 916,6	194,1	358,4	1 519,5	62,0
2005	34,6	6 489,7	177,2	540,9	1 799,1	58,0
2006	25,9	6 691,7	177,7	431,4	2 416,1	51,1
2007	23,6	7 549,0	195,0	457,1	3 355,4	46,7
2008	21,4	7 669,0	192,7	413,5	2 879,0	42,8
2009	23,1	8 558,9	209,3	389,0	3 849,5	47,0
2010	22,1	8 856,2	210,7	401,9	4 320,9	48,1
2011	24,2	10 155,6	235,2	441,9	4 265,1	47,1
2012	23,5	11 870,8	267,7	555,0	5 711,8	38,2
2013	25,0	13 796,4	303,1	554,4	6 598,9	39,8
2014	27,5	16 900,1	361,9	1 352,6	7 911,3	44,2
2015	30,9	19 767,1	412,9	904,1	7 548,4	48,8
2016	30,6	21 693,9	442,3	1 134,1	7 600,6	53,8
2017	33,8	26 829,8	534,2	1 586,2	7 353,4	57,1
2018	-	31 511,1	613,1	2 780,8	8 196,9	57,0

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/ken> [online]. [cit. 2020-03-09],
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/DT.TDS.DECT.CD?end=2018&locations=EG-UG-ZA-KE&start=2000>, [online]. [cit. 2020-03-16],
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/FI.RES.TOTL.CD?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-15],
- 4) <https://tradingeconomics.com/south-africa/government-debt-to-gdp> [online]. [cit. 2020-03-06].

Hodnoty zahraničního dluhu se v Keni od roku 2000 stále zvyšují. V letech 2000 – 2009 nebyl růst tak rapidní. Od roku 2010 ale tento dluh roste rychleji. Dluhová služba vůči zahraničnímu dluhu roste od roku 2016 také rychleji. Zároveň ale rostou i rezervy včetně zlata.

Tabulka 23 Složení zahraničního dluhu Keni v mil. USD

	Dlouhodobý zahraniční dluh				Krátkodobý zahraniční dluh	Využití kreditu MMF
	Veřejné a veřejně zaručené			Soukromé nezaručené		
	Vláda	Jiný veřejný sektor	Soukromý sektor zaručený veřejným sektorem			
2000	4 538,0	502,5	0,0	175,0	756,7	174,9
2001	4 329,0	382,2	0,0	109,2	529,6	145,3
2002	4 737,0	513,6	0,0	48,8	658,4	138,1
2003	5 351,9	480,4	0,0	23,7	691,8	167,3

2004	5 666,1	418,2	0,0	10,0	662,2	160,1
2005	5 456,4	331,5	0,0	0,0	490,2	211,7
2006	5 589,1	303,9	0,0	0,0	589,8	208,9
2007	5 901,1	353,3	0,0	0,0	967,2	327,3
2008	5 992,1	417,9	0,0	0,0	950,3	308,7
2009	6 337,5	403,3	0,0	0,0	960,6	857,6
2010	6 560,0	438,2	0,0	0,0	1 041,4	816,8
2011	7 296,9	466,7	0,0	0,0	1 292,5	1 099,5
2012	8 557,3	443,8	0,0	0,0	1 576,7	1 293,0
2013	9 355,2	435,7	0,0	115,0	2 419,7	1 470,9
2014	12 910,1	378,6	0,0	286,2	1 997,4	1 327,9
2015	14 733,8	395,4	0,0	734,8	2 698,3	1 204,8
2016	17 285,9	496,9	0,0	673,5	2 134,2	1 103,4
2017	21 716,6	560,9	0,0	848,6	2 656,9	1 046,7
2018	26 117,1	759,0	0,0	1 210,2	2 546,2	878,6

Zdroj: vlastní zpracování na základě:
<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/ken> [online]. [cit. 2020-03-09].

V této tabulce je vyčísleno složení zahraničního dluhu Keni v mil. USD. I v Keni tento dluh neustále roste. Největší složkou dlouhodobého dluhu je vládní dluh. Krátkodobý zahraniční dluh má také rostoucí tendenci.

Tabulka 24 Obchodní bilance v Keni – vývoz, dovoz, saldo

	Vývoz v USD (mil.)¹	Dovoz v USD (mil.)²	Saldo obchodní bilance USD (mil.)³
2000	2 742,78	4 030,33	-1 287,55
2001	2 977,90	4 287,36	-1 309,47
2002	3 273,52	3 980,44	-706,92
2003	3 590,02	4 478,13	-888,11
2004	4 283,01	5 290,01	-1 007,00
2005	5 341,99	6 739,99	-1 398,00
2006	5 935,98	8 329,13	-2 393,15
2007	7 004,91	10 218,89	-3 213,97
2008	8 138,89	12 529,04	-4 390,15
2009	7 416,38	11 414,11	-3 997,72
2010	8 262,81	13 427,98	-5 165,17
2011	9 072,84	16 287,46	-7 214,62
2012	11 205,42	17 915,55	-6 710,12
2013	10 978,24	18 296,31	-7 318,07
2014	11 243,14	20 278,67	-9 035,53
2015	10 620,45	17 678,22	-7 057,77
2016	9 902,13	16 145,48	-6 243,35

2017	10 439,80	19 085,78	-8 645,98
2018	11 582,82	20 223,45	-8 640,64

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-01].
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.RSB.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-03-01].

Za posledních 20 let roste i vývoz zboží z Keni. Ne v každém roce byly hodnoty stoupající, například v roce 2009 klesl, oproti roku předchozímu. Stejně tomu bylo i v letech 2013, 2015 a 2016. V roce 2017 se vývoz zboží opět zvýšil. U dovozu jsou data různorodější. V roce 2001 se dovoz oproti roku předchozímu zvýšil. V dalším roce naopak klesl, poté se zvyšoval až do roku 2008. V roce 2009 došlo opět ke snížení dovozu. Od roku 2010 se opět navyšoval až do roku 2014, poté došlo k opakovanému poklesu. Od roku 2016 ovšem opět roste.

4.5 Ekonomický vývoj Ugandy (2000-2018)

Uganda má okolo 35,8 mil. obyvatel, z čehož 49,5 % jsou muži a 50,5 % ženy. Obyvatelstvo je zde tvořeno přes 99 % černochy. V zemi byla malá, avšak ekonomicky velice významná asijská menšina. Ta byla ovšem z většiny vládou vypuzena v roce 1972.⁹⁵

Jedná se o prezidentskou republiku, která se díky ústavě z roku 1995 snaží o demokracii.⁹⁶

Tabulka 25 Základní makroekonomické ukazatele Ugandy (HDP/obyv., inflace, míra nezaměstnanosti, růst HDP, bilance běžného účtu)

	HDP/obyvatele				Inflace (%)	Míra nezaměstnanosti (%)	Růst HDP (%)	Bilance běžného účtu (% HDP)
	USD	Bazický index (%)	Řetězový index (%)	Tempo růstu (%)				
2000	261,87	100,00			3,39	2,83	3,14	-5,79
2001	239,47	91,45	91,45	-8,55	1,87	3,16	5,18	-5,88
2002	245,50	93,75	102,52	2,52	-0,29	3,50	8,73	-3,61
2003	243,90	93,14	99,35	-0,65	8,68	3,60	6,47	-3,80
2004	296,05	113,05	121,38	21,38	3,72	2,64	6,81	-
2005	325,59	124,33	109,98	9,98	8,45	1,90	6,33	0,30
2006	347,99	132,89	106,88	6,88	7,31	2,12	10,78	-3,50
2007	416,90	159,20	119,80	19,80	6,14	2,26	8,41	-2,30

⁹⁵ BusinessInfo.cz <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/uganda-zakladni-charakteristika-teritoria-17798.html> [online]. [cit. 2019-11-04].

⁹⁶ *Encyklopedie světa s atlasem světa: New World Edition*. Marco Polo, 2005. ISBN 3-8279-9950-2, str. 281

2008	467,90	178,68	112,23	12,23	12,05	2,66	8,71	-7,70
2009	578,42	220,88	123,62	23,62	13,02	3,60	6,80	-6,60
2010	622,50	237,71	107,62	7,62	3,98	3,68	5,64	-8,80
2011	602,68	230,15	96,82	-3,18	15,13	3,60	9,39	-10,90
2012	668,83	255,41	110,98	10,98	12,68	3,55	3,84	-11,60
2013	689,15	263,17	103,04	3,04	4,90	1,91	3,59	-7,50
2014	739,37	282,34	107,29	7,29	3,07	1,89	5,11	-8,70
2015	709,02	270,75	95,89	-4,11	5,41	1,87	5,19	-9,40
2016	608,71	232,45	85,85	-14,15	5,45	1,79	4,78	-8,70
2017	631,52	241,16	103,75	3,75	5,64	1,70	3,86	-5,40
2018	642,78	245,46	101,78	1,78	2,62	1,74	6,15	-5,80
Průměrné tempo růstu	5,12				6,41	2,63	5,92	-6,47

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],
- 4) <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],
- 5) <https://tradingeconomics.com/south-africa/current-account-to-gdp> [online]. [cit. 2020-03-06],

Jako tomu bylo u předchozích třech zemí, i u Ugandy jsou porovnány makroekonomické ukazatele. V roce 2019 ještě nejsou známy všechny data. Nicméně, za posledních 20 let má HDP na obyvatele v USD rostoucí trend od roku 2000 až do roku 2015. V roce 2016 se o něco snížilo, v dalších letech ale již zase rostlo. Inflace je v Ugandě za posledních 20 let velice kolísavá, v roce 2002 má hodnotu -0,29 %, naopak v roce 2011 byla 15,13 %. V roce 2019 byla 2,87 %. Míra nezaměstnanosti se v posledních letech v Ugandě snižuje. U růstu HDP v % opět není znám údaj z roku 2019, ovšem i zde je procentuální vývoj velice rozmanitý. Poslední známý údaj je z roku 2018 a to 6,15 %. Bilance běžného účtu v % HDP se za celou zkoumanou dobu pohybuje v mínusových hodnotách. V roce 2004 nejsou data známa.

Tabulka 26 Bilance vládního rozpočtu Ugandy

	primární výdaje ¹	úroky placené z veřejného dluhu ²	celkové výdaje ^{2,6}	celkové příjmy ^{3,7,8}	primární saldo ⁴	celkové saldo	
						výpočet	Zdroj ⁵
2000	21,92	1,08	23,00	18,18	-3,74	-4,82	-1,87
2001	21,55	1,31	22,86	20,11	-1,45	-2,75	-0,95

2002	22,27	1,34	23,60	18,78	-3,49	-4,82	-3,51
2003	20,17	1,37	21,54	17,66	-2,52	-3,88	-3,57
2004	19,44	1,87	21,31	20,27	0,83	-1,04	-1,29
2005	19,32	1,49	20,81	20,49	1,16	-0,32	-0,77
2006	17,60	1,40	19,00	18,33	0,73	-0,67	-1,53
2007	17,57	1,15	18,72	17,62	0,05	-1,10	-2,36
2008	17,03	1,26	18,29	15,48	-1,55	-2,81	-1,36
2009	16,54	1,16	17,70	15,28	-1,26	-2,42	-0,92
2010	21,39	1,02	22,41	15,66	-5,73	-6,75	-3,39
2011	19,45	1,12	20,57	17,35	-2,10	-3,22	-4,30
2012	-	-	-	13,12	-	-	-3,00
2013	-	-	-	13,04	-	-	-3,60
2014	-	-	-	12,92	-	-	-4,30
2015	-	-	12,88	14,46	-	1,58	-4,80
2016	-	-	13,69	15,16	-	1,47	-4,00
2017	-	-	13,32	15,18	-	1,85	-3,30

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) https://www.imf.org/external/datamapper/prim_exp@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY [online]. [cit. 2020-02-01],
- 2) <https://www.imf.org/external/datamapper/exp@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit. 2020-02-01],
- 3) <https://www.imf.org/external/datamapper/rev@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit. 2020-02-01],
- 4) <https://www.imf.org/external/datamapper/pb@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit. 2020-02-01],
- 5) <https://tradingeconomics.com/uganda/government-budget>, [online]. [cit. 2020-03-13],
- 6) <https://data.worldbank.org/indicator/GC.XPN.TOTL.GD.ZS?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-12],
- 7) https://data.worldbank.org/indicator/GC.REV.XGRT.GD.ZS?end=2018&most_recent_value_desc=true&start=2000&view=chart, [online]. [cit. 2020-03-07],
- 8) <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=71591#>, [online]. [cit. 2020-03-15].

Téměř stejný problém bilance vládního rozpočtu jako byl u Keni je i Ugandy. Hodnoty v letech 2012 – 2014 nebyly dle dostupných zdrojů k dohledání. I když se MMF snaží o standardizaci sběru dat, statistiky nejsou často úplné, předčasné a nesrovnatelné napříč zeměmi. Jelikož je Uganda velice zaostalá země, není snadné získat u ní veškerá data.

Tabulka 27 Složení vládního příjmu Ugandy

	celkové daňové a nedaňové příjmy	celkové daňové příjmy	celkové nedaňové příjmy	celkové nedaňové příjmy bez dotací	dotace
2000	-	10,75	-	-	-
2001	-	10,65	-	-	-
2002	17,47	10,98	6,50	0,08	6,42
2003	17,67	11,41	6,26	0,18	6,08
2004	20,02	11,71	8,31	0,17	8,14

2005	19,58	12,06	7,52	0,19	7,34
2006	17,30	12,25	5,05	0,19	4,86
2007	17,59	12,30	5,29	0,25	5,04
2008	15,13	12,10	3,04	0,25	2,79
2009	13,94	11,08	2,86	0,23	2,62
2010	12,77	10,40	2,37	0,25	2,11
2011	12,69	10,61	2,08	0,25	1,83
2012	13,12	10,93	2,20	0,23	1,97
2013	13,04	11,28	1,76	0,30	1,46
2014	12,92	11,57	1,35	0,34	1,01
2015	14,46	12,79	1,67	0,45	1,22
2016	15,16	13,21	1,95	0,58	1,37
2017	15,18	13,55	1,63	0,59	1,04

Zdroj: vlastní zpracování na základě: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=71591#> [online]. [cit. 2020-03-15].

V této tabulce je znázorněno složení vládního příjmu Ugandy. Celkové daňové a nedaňové příjmy v posledních letech rostou. Avšak v letech 2010 – 2014 byl mírný pokles. V předchozích letech byly tyto příjmy také proměnlivé.

Tabulka 28 Zahraniční dluh a celkové rezervy Ugandy

	Celkový zahraniční dluh			Dluhová služba vůči zahraničnímu dluhu celkem mil. USD ²	Celkové rezervy (včetně zlata) mil. USD ³	Vládní dluh % HDP ⁴
	% HDP	mil. USD ¹	USD / obyvatel			
2000	57,1	3 535,1	149,5	75,7	808,0	63,0
2001	64,5	3 768,2	154,5	50,9	983,4	66,6
2002	65,1	4 019,8	159,7	71,2	934,0	71,0
2003	72,2	4 577,7	176,2	84,5	1 080,3	71,5
2004	60,4	4 797,2	178,9	103,4	1 308,1	63,5
2005	49,6	4 468,3	161,4	171,8	1 344,2	55,2
2006	13,1	1 306,3	45,7	100,8	1 810,9	36,0
2007	13,5	1 658,7	56,3	66,6	2 559,8	22,0
2008	16,1	2 297,8	75,5	75,0	2 300,5	20,3
2009	15,2	2 767,8	88,1	72,1	2 994,5	19,2
2010	14,8	2 979,0	91,9	63,8	2 706,0	22,4
2011	16,2	3 266,7	97,6	63,9	2 617,5	23,4
2012	16,4	3 779,9	109,4	68,4	3 167,2	24,5
2013	34,8	8 563,5	239,9	87,9	3 337,5	27,6
2014	31,7	8 654,7	234,5	206,7	3 316,4	30,7
2015	35,3	9 573,7	250,5	95,1	2 908,9	33,3
2016	41,8	10 090,5	254,5	844,7	3 097,8	37,3

2017	45,0	11 688,5	284,0	189,0	3 720,9	38,6
2018	-	12 330,5	288,6	692,0	3 358,5	40,0

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/uga>, [online]. [cit. 2020-03-09].
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/DT.TDS.DECT.CD?end=2018&locations=EG-UG-ZA-KE&start=2000>, [online]. [cit. 2020-03-16],
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/FI.RES.TOTL.CD?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-15],
- 4) <https://tradingeconomics.com/south-africa/government-debt-to-gdp> [online]. [cit. 2020-03-06],

V Ugandě celkový zahraniční dluh rok od roku roste. Je tomu tak ale od roku 2006. Předtím byl mezi lety 2005 a 2006 pokles. Zároveň ale rostou i celkové rezervy včetně zlata, a to po celých zkoumaných 20 let. Vládní dluh v Ugandě má proměnlivé hodnoty. Ve zkoumaných letech od roku 2000 do roku 2003 rostl. V roce 2004 přišel pokles vládního dluhu, který klesal až do roku 2009. Od té doby se ale zase postupně zvyšuje.

Tabulka 29 Složení zahraničního dluhu Ugandy v mil. USD

	Dlouhodobý zahraniční dluh				Krátkodobý zahraniční dluh	Využití kreditu MMF
	Veřejné a veřejně zaručené			Soukromé nezaručené		
	Vláda	Jiný veřejný sektor	Soukromý sektor zaručený veřejným sektorem			
2000	3 014,0	32,6	4,7	0,0	129,5	354,4
2001	3 272,7	27,6	4,5	0,0	151,0	312,3
2002	3 542,8	18,1	3,6	0,0	158,5	296,8
2003	4 135,4	10,9	4,0	0,0	147,8	279,7
2004	4 409,7	14,3	0,0	0,0	136,1	237,2
2005	4 205,4	9,7	0,0	0,0	80,1	173,1
2006	1 103,5	1,4	0,0	0,0	148,1	53,2
2007	1 573,9	1,4	1,0	0,0	26,5	55,9
2008	1 782,4	1,3	1,3	0,0	458,2	54,5
2009	2 246,1	1,2	4,5	0,0	235,2	280,7
2010	2 671,5	1,1	4,6	0,0	26,2	275,5
2011	2 961,7	1,0	4,6	0,0	26,2	273,1
2012	3 476,7	0,9	4,6	0,0	26,2	271,5
2013	4 062,2	0,9	4,9	3 755,8	469,4	270,2
2014	4 210,8	0,8	4,5	3 653,2	532,9	252,5
2015	4 867,5	0,7	4,1	3 907,0	554,3	240,1
2016	5 445,7	0,7	3,6	3 905,9	501,9	232,6
2017	6 901,8	0,7	3,7	4 062,8	473,1	246,5
2018	7 712,0	0,7	3,6	3 864,6	508,8	240,7

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/uga> [online]. [cit. 2020-03-09].

Jak bylo již zmíněno u zemí výše, zahraniční dluh tvoří 3 skupiny. Dlouhodobý zahraniční dluh, krátkodobý zahraniční dluh a využití kreditu MMF. I u této země se zahraniční dluhy stále navyšují. Největší položkou veřejného a veřejně zaručeného dluhu je opět vláda. Soukromě nezaručené dluhy byly od roku 2000 až do roku 2012 nula. Od roku 2013 se pohybují okolo 3900 mil. USD. Využití kreditu MMF je zde proměnlivé, avšak v posledních letech – od 2009 se drží cca kolem 250 mil. USD za rok.

Tabulka 30 Obchodní bilance v Ugandě – vývoz, dovoz, saldo

	Vývoz v USD (mil.)¹	Dovoz v USD (mil.)²	Saldo obchodní bilance USD (mil.)³
2000	659,67	1 368,56	-708,89
2001	672,71	1 390,73	-718,02
2002	692,82	1 548,63	-855,81
2003	721,54	1 596,78	-875,24
2004	1 008,18	1 807,48	-799,30
2005	1 278,13	2 236,75	-958,61
2006	1 518,77	2 819,51	-1 300,74
2007	2 055,98	3 694,28	-1 638,30
2008	3 457,26	4 553,37	-1 096,12
2009	3 137,40	5 355,61	-2 218,20
2010	3 458,31	5 770,92	-2 312,61
2011	3 836,99	6 843,48	-3 006,49
2012	4 672,95	7 655,86	-2 982,91
2013	4 993,22	7 527,09	-2 533,87
2014	4 959,00	7 681,65	-2 722,64
2015	4 998,90	7 919,43	-2 920,53
2016	4 474,23	6 896,23	-2 422,00
2017	4 729,74	6 578,80	-1 849,06
2018	5 357,51	7 878,69	-2 521,18

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

- 1) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>
- 2) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-01].
- 3) <https://data.worldbank.org/indicator/NE.RSB.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-03-01].

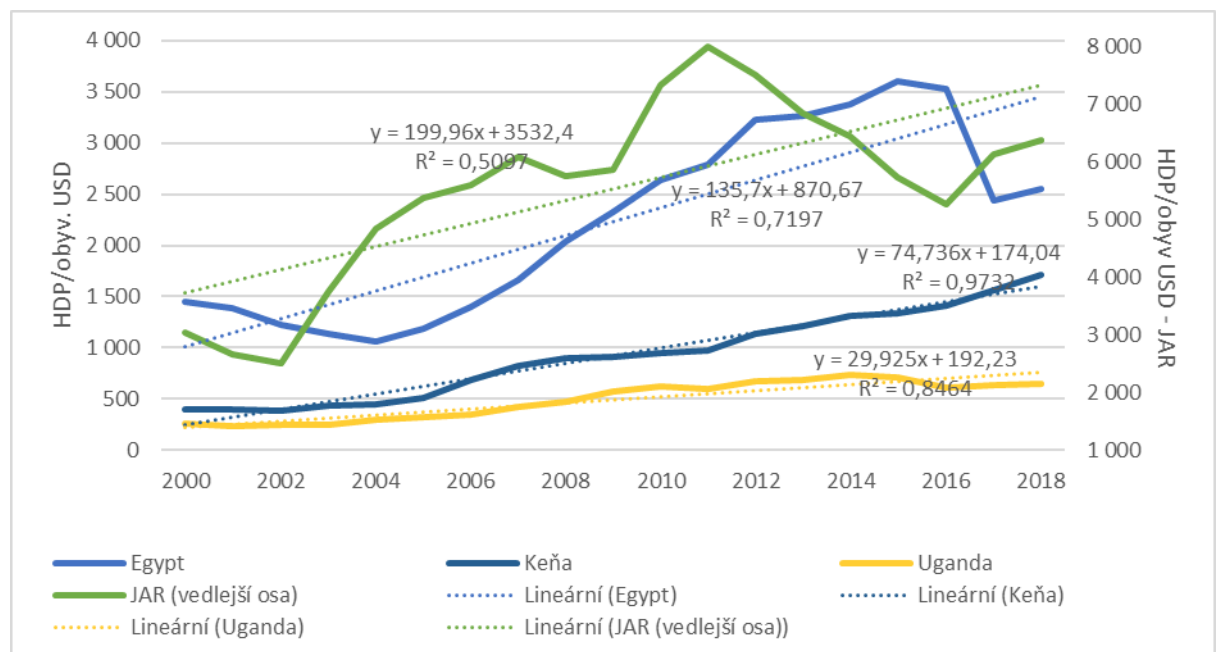
I pro Ugandu je velice důležitý zahraniční obchod. Vývoz z Ugandy se každým rokem zvyšuje. Poslední data jsou z roku 2018, kdy vývoz činil 5357,51 mil. USD. Stejně tak se ale

každým rokem zvyšuje i dovoz do Ugandy. V roce 2018 činil 7878,69 mil. USD. Ve zkoumaném období se saldo obchodní bilance Ugandy pohybuje v záporných hodnotách, to znamená, že za posledních 20 let je import zboží do Ugandy větší, než exportované zboží z ní.

5 Výsledky a diskuze

V poslední části jsou porovnány jednotlivé makroekonomické ukazatele v každé z vybraných čtyřech zemí a je zde zhodnoceno, jak si která země vede v ekonomické sféře, z pohledu HDP v afrických zemích, inflace, nezaměstnanosti, celkového vládního dluhu, obchodní bilance, bilance státního rozpočtu, bilance běžného účtu a celkové populace. Všechny čtyři země jsou zhodnoceny v následujících grafech.

5.1.1 HDP v afrických zemích na obyvatele

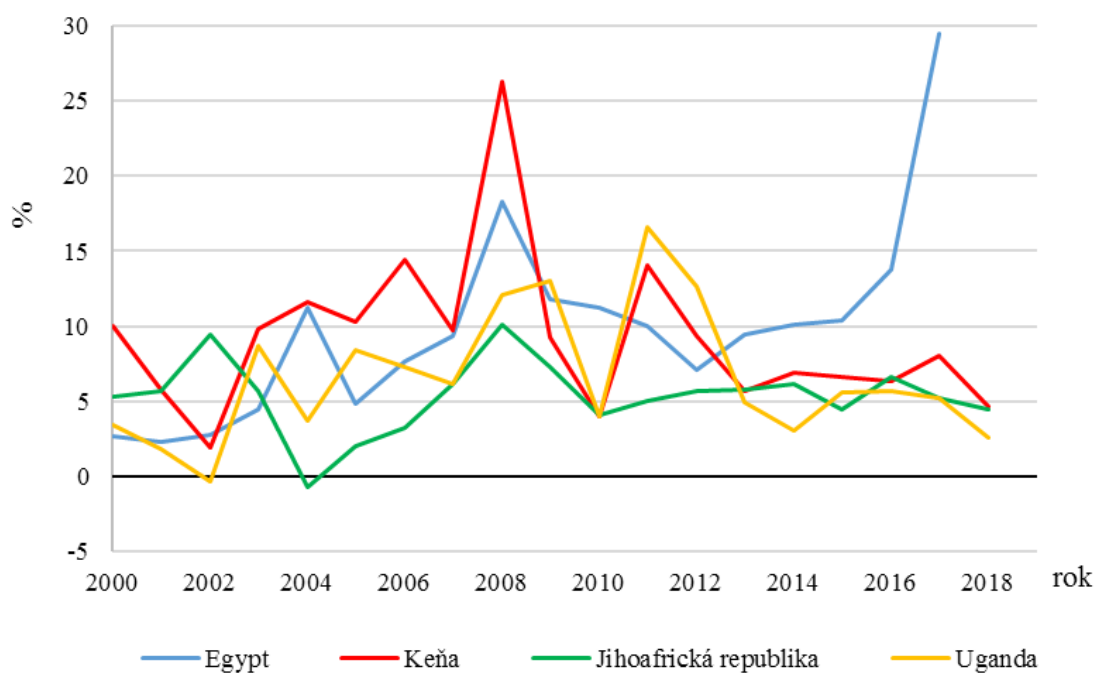
Graf 6 HDP v afrických zemích na obyvatele

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-01].

V tomto grafu je porovnáno HDP v jednotlivých zemích od roku 2000 do roku 2017. Dle uvedených dat je zde vidět, že nejvyšší HDP je v Jihoafrické republice, což souvisí s tím, že tato země je ze čtyř vybraných nejbohatší. Za JAR je s výší HDP Egypt. Ovšem v letech 2014-2016 se protínaly. Nejnižší HDP má Uganda. Průběh cyklu u vybraných zemí není stejný. U Keni a Ugandy roste HDP rovnoměrně. U JAR je v roce 2002 prudký vzrůst, stejně tak v roce 2009.

5.1.2 Inflace

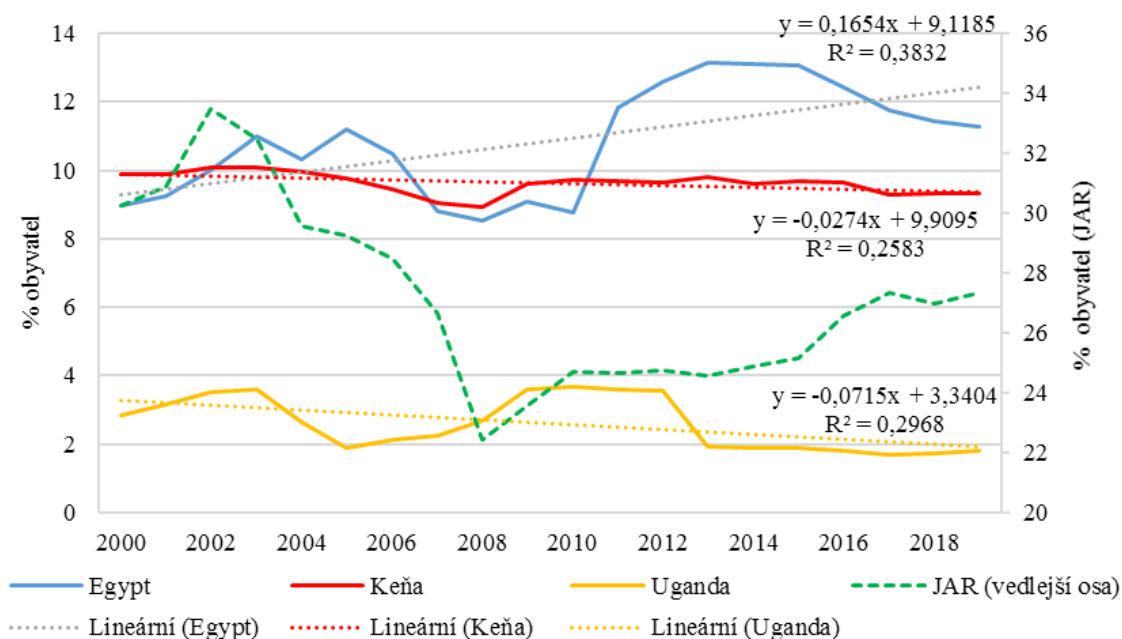
Graf 7 Inflace

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24]

Inflace je makroekonomický ukazatel, který je ve vybraných zemích dle grafu velice dynamický. Nejvyšších hodnot dosáhla inflace v roce 2008 v Keni. V roce 2017 zaznamenala strmý nárůst inflace v Egyptě. Data za rok 2018 v Egyptě nejsou v tuto chvíli známa. Nejnižší hodnoty byly naopak v roce 2004 v JAR, kde byla dokonce deflace o hodnotě 0,69 %. Dále byla deflace v Ugandě roku 2002 s hodnotou 0,29 %. Deflace se projevila i v roce 2004 v JAR.

5.1.3 Nezaměstnanost

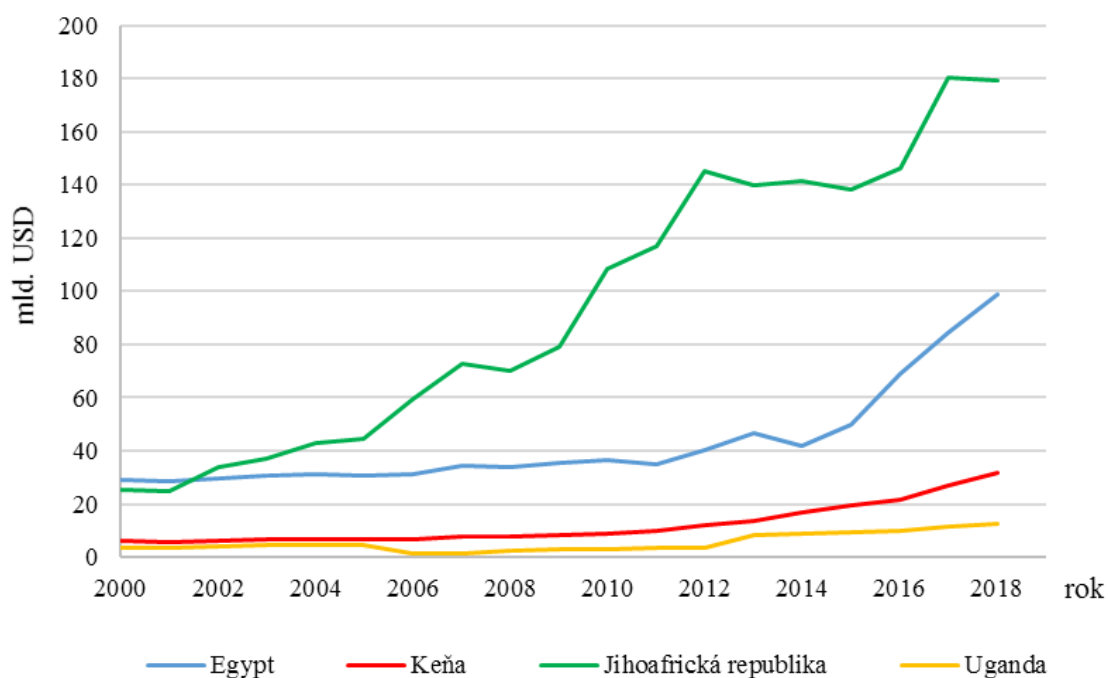
Graf 8 Nezaměstnanost

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2019&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-02-24].

Data o nezaměstnanosti vybraných afrických států jsou čerpány ze Světové banky. Z grafu č. 8 lze vyčíst, že nejvyšší nezaměstnanost je z těchto čtyřech států v Jihoafrické republice. Ačkoliv má JAR největší nezaměstnanost, je na tom stále ekonomicky nejlépe. Poté jsou dvě země, které se v některých letech lehce v nezaměstnanosti protínaly, jsou jimi Egypt a Keňa. Egypt je na tom s nezaměstnaností dlouhodobě lépe. V posledních letech, cca od roku 2010 má menší množství nezaměstnaných občanů, ovšem byly doby, v letech 2006-2009, kdy na tom byl s Keňou srovnatelně. Jednoznačně nejlépe je na tom dle ukazatele nezaměstnanosti Uganda. V této rozvojové zemi je velmi malá nezaměstnanost. V rámci všech vybraných zemí nedochází k synchronizaci. Vývoj je naprosto rozmanitý u každé zemi.

5.1.4 Celkový zahraniční dluh

Graf 9 Celkový zahraniční dluh

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

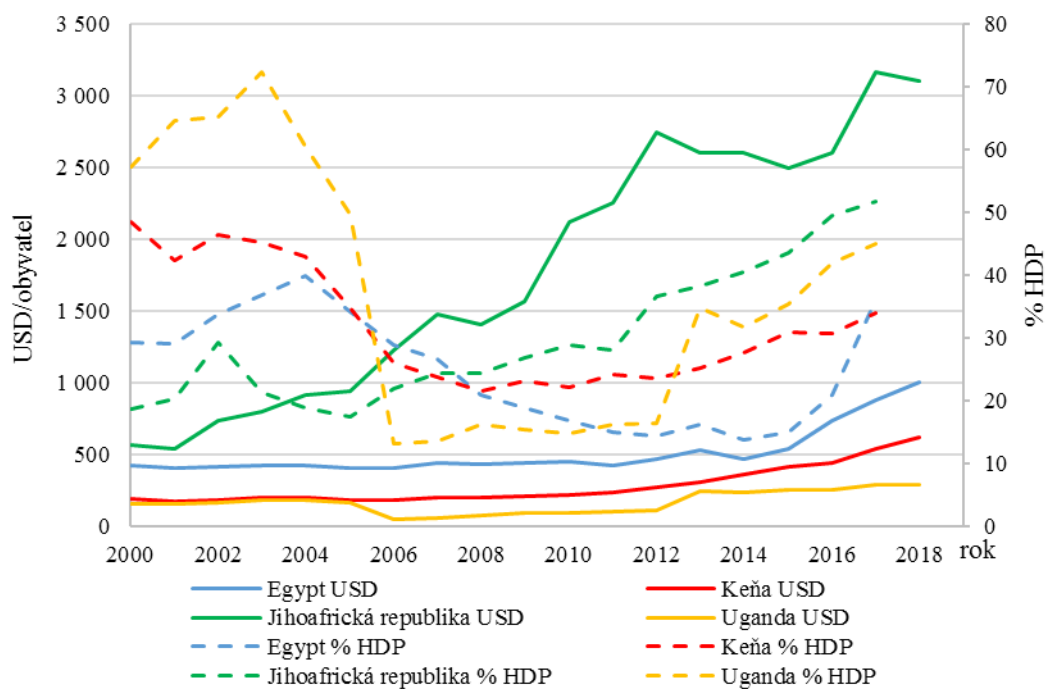
<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/egy>, [online]. [cit. 2020-03-09],

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/ken>, [online]. [cit. 2020-03-09],

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/zaf>, [online]. [cit. 2020-03-09],

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/uga>[online]. [cit. 2020-03-09].

Dle tohoto grafu lze zhodnotit, že celkový zahraniční dluh ve všech zemích má zvyšující-se tendenci. Nejvyšší hodnoty má opět JAR, nejnižší naopak Uganda. Tato situace se odvíjí od celkové ekonomiky těchto států. Zahraniční dluh je suma závazků a má stanovenou lhůtu splatnosti. Křivky celkového zahraničního dluhu jednotlivých států kopíruje i graf č. 10, ve kterém jsou uvedeny hodnoty zahraničního dluhu přepočtené na obyvatele.

Graf 10 Celkový zahraniční dluh v USD na obyvatele, v % HDP

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/egy>, [online]. [cit. 2020-03-09],

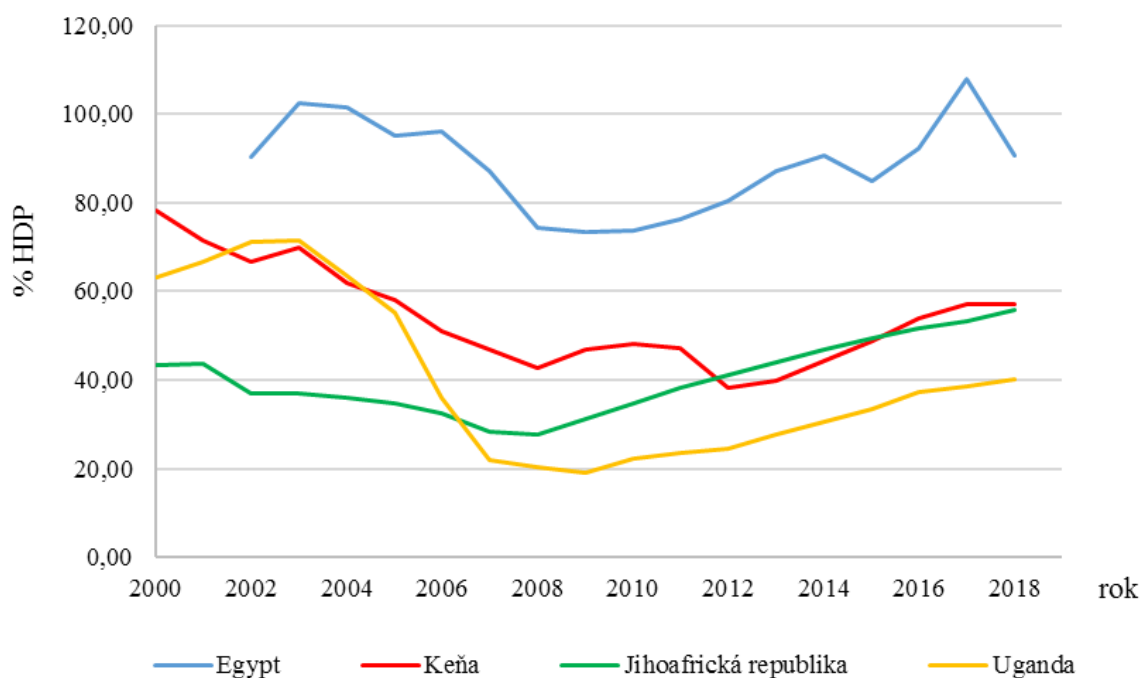
<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/ken>, [online]. [cit. 2020-03-09],

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/zaf>, [online]. [cit. 2020-03-09],

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/uga>[online]. [cit. 2020-03-09].

Z grafu č. 10 jsou vidět různé možnosti popisu dat. Zatímco například u JAR v letech 2002 – 2005 dochází dle procentuálního hodnocení HDP k poklesu dluhu, reálný dluh v USD roste. Tento paradox je dán souběžným enormním růstem HDP jednotlivých států.

5.1.5 Celkový vládní dluh

Graf 11 Celkový vládní dluh

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://tradingeconomics.com/egypt/government-debt-to-gdp> [online]. [cit. 2020-03-06],

<https://tradingeconomics.com/kenya/government-debt-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-06],

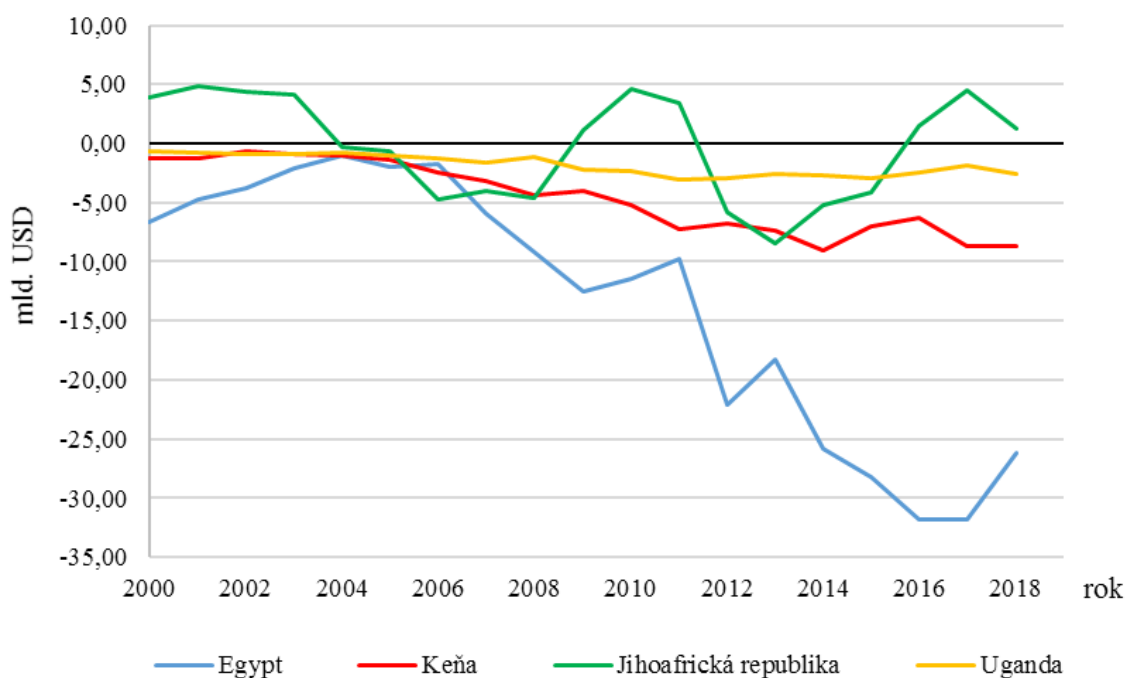
<https://tradingeconomics.com/south-africa/government-debt-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-06],

<https://tradingeconomics.com/uganda/government-debt-to-gdp> [online]. [cit. 2020-03-06].

V tomto grafu jsou znázorněny křivky celkového vládního dluhu vybraných čtyř států. Data jsou zde komparovány v % HDP. Všechny tyto země mají celkový vládní dluh nestabilní. Z grafu je zřejmé, že v nejvyšších hodnotách se pohybuje Egypt. U dalších třech zemí jsou zřetelné výkyvy. Keňa je v tomto případě na druhé příčce, hned po Egyptě. Situace Ugandy byla v letech 2000 - 2005 zhruba nastejno s Keňou, poté ale začal její zahraniční dluh zásadně klesat. V posledních letech je tu opět mírný nárůst. Co se týká celkového vládního dluhu, nejlépe je na tom JAR. Souvisí to s její celkovou ekonomickou situací. Od roku 2000 do 2008 tyto dluhy v JAR klesaly, od roku 2008 ovšem také mírně rostou.

5.1.6 Obchodní bilance

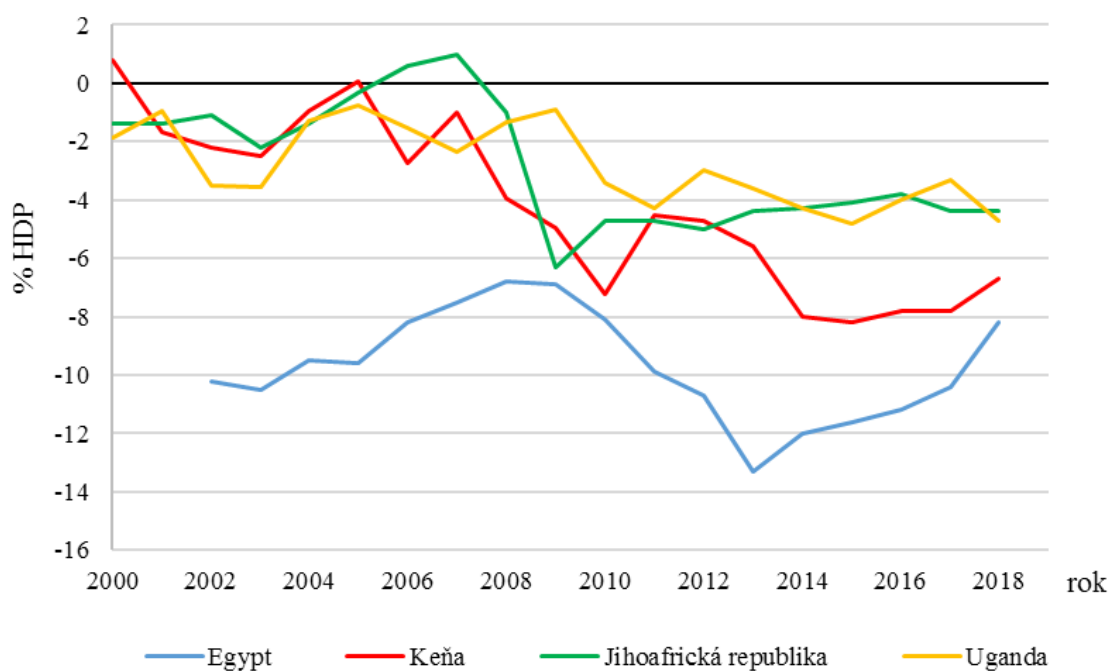
Graf 12 Obchodní bilance

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://data.worldbank.org/indicator/NE.RSB.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-03-01].

Obchodní bilance je rozdíl mezi vývozem a dovozem. V tomto grafu je tedy znázorněno, jestli země více importují nebo exportují. Z velké většiny se u všech čtyřech vybraných zemích pohybuje křivka v mínusových hodnotách. To znamená, že tyto země indikují vyšší import, než export ze země. Tyto země tedy více nakupují, než prodávají. Je to způsobené především tím, že se jedná o rozvojové země. Tyto země nedokáží vyprodukovat takové množství potřebného zboží a služeb pro své obyvatele. Proto je pro africké země významný dovoz zboží z jiných zemí. Jediná země, která má hodnoty v některých letech vyšší, než hodnotu 0, je JAR. Bylo to třeba od roku 2000 do roku 2004, poté v roce 2010 a 2017. V těchto letech tedy JAR více vyvážela, než dovážela. Egypt, JAR i Keňa se drží po celou dobu sledování v mínusových hodnotách. Největší propady má Egypt, ten má dlouhodobé problémy se zahraničním obchodem.

5.1.7 Bilance státního rozpočtu

Graf 13 Bilance státního rozpočtu

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://tradingeconomics.com/egypt/government-budget> [online]. [cit. 2020-03-13].

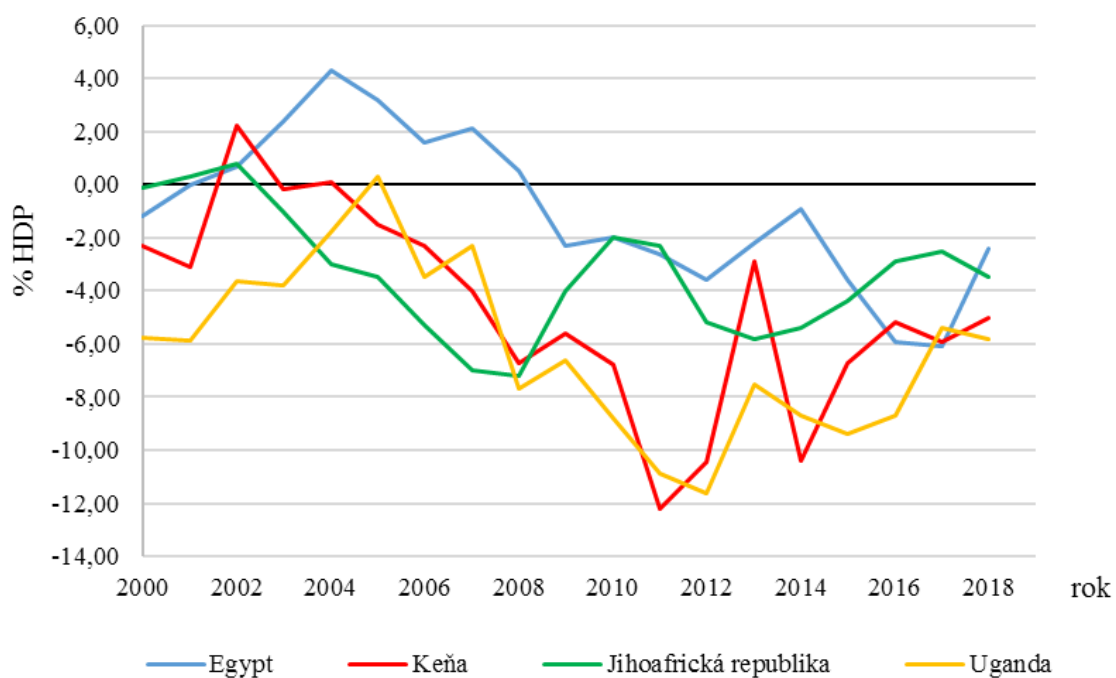
<https://tradingeconomics.com/kenya/government-budget>, [online]. [cit. 2020-03-13].

<https://tradingeconomics.com/south-africa/government-budget>, [online]. [cit. 2020-03-13].

<https://tradingeconomics.com/uganda/government-budget> [online]. [cit. 2020-03-13].

Bilance státního rozpočtu je u některých zemí velmi špatně dohledatelná. Egypt měl nejméně dohledatelných údajů. Nicméně, křivka všech čtyř zemí se téměř po celou dobu pohybuje v mínusových hodnotách. JAR má 2005-2009 plusové hodnoty. Také v Keni byla bilance státního rozpočtu v letech 2000 – 2001 v kladných bodech. Znamená to tedy, že státní rozpočet má ve většině případů větší výdaje, než příjmy. V nejhorších hodnotách se pohybuje Egypt. V roce 2013 jsou na křivkách grafu znatelné vážné ekonomické propady, které byly způsobeny ekonomickou krizí, která tomu předcházela.

5.1.8 Bilance běžného účtu

Graf 14 Bilance běžného účtu

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://tradingeconomics.com/egypt/current-account-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-14].

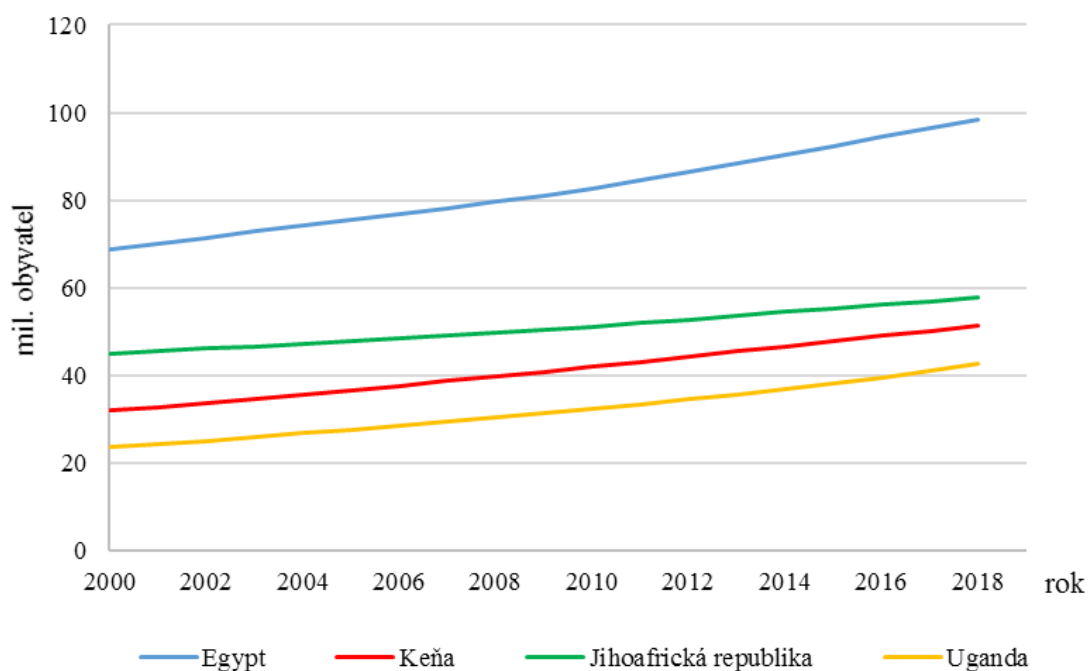
<https://tradingeconomics.com/kenya/current-account-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-14].

<https://tradingeconomics.com/south-africa/current-account-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-14].

<https://tradingeconomics.com/uganda/government-budget>, [online]. [cit. 2020-03-14].

I bilance běžného účtu se ve zkoumaných letech pohybuje ve většině případů v minusových hodnotách. Nejvíce v mínusu je prokazatelně Uganda. Hned za ní je Keňa. Naopak Egypt má křivku položenou nejvýše. Každá z těchto zemí se v některých letech pohybovala v plusových hodnotách. Nejvíce to byl Egypt od roku 2001 do roku 2009. JAR měla plusové hodnoty od roku 2000 do roku 2003. V kladných hodnotách se ovšem pohybovala i Keňa, a to v letech 2002 – 2004. Uganda se dotkla nepatrných plusových hodnot pouze v roce 2005.

5.1.9 Celková populace ve vybraných afrických zemích

Graf 15 Celková populace ve vybraných afrických zemích

Zdroj: vlastní zpracování na základě:

<https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?end=2018&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-03-11].

V grafu č. 14 jsou data ohledně celkové populace ve vybraných Afrických zemích za roky 2000-2019. Jak bylo popsáno již výše, v kapitole 3.5 Obyvatelstvo, populace se neustále zvyšuje. Z vybraných čtyř zemí má nejvíce obyvatel Egypt, za ním je Jihoafrická republika, poté Keňa a nejméně obyvatel má Uganda. Předpokládá se, že počty obyvatelstva budou i nadále stoupat. V afrických zemích by mohlo jít o velký problém z hlediska výživy obyvatel.

Tabulka 31 průměrné tempo růstu (v %) za období 2000 – 2018

	HDP/obyvatele	Inflace	Míra nezaměstnanosti	Růst HDP	Bilance běžného účtu
Egypt	3,18	8,31	1,35	4,00	-0,99
JAR	4,21	5,33	-0,63	2,76	-3,39
Keňa	8,45	8,00	-0,34	3,55	-4,75
Uganda	5,12	6,41	2,63	5,92	-6,47

Průměrné tempo růstu HDP na obyvatele v období 2000 – 2018 je u všech komparovaných států kladné. Nejvyšší průměrné tempo má s hodnotou 8,45 % Keňa. Naopak nejnižší má Egypt s hodnotou 3,18 %. Současně je průměrné tempo kladné i u růstu HDP, které bylo

počítáno oproti HDP na obyvatele z místní měny. Neobvykle vysoké průměrné tempo růstu v tomto období má inflace všech uvedených států. Egypt a Keňa mají přibližně stejný průměr cca 8 %. JAR a Uganda mají nižší. Míra nezaměstnanosti v Egyptě a Ugandě průměrně roste, naopak v JAR a Keni průměrně v tomto období mírně klesá. Průměrná hodnota bilance běžného účtu v období 2000 – 2018 je u všech zemí záporná. To naznačuje možné zadlužování zkoumaných zemí. Nejnižší průměr má Egypt a nejvyšší Uganda.

6 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo popsat a zhodnotit ekonomickou situaci ve vybraných afrických zemích – Egyptě, Jihoafrické republice, Keni a Ugandě. Dále analyzovat ekonomický vývoj každé země a analyzovat vývoj jejich makroekonomických ukazatelů (nominální HDP/obyvatele, vývoj objemu HDP, míru inflace, míru nezaměstnanosti). Práce měla tedy za úkol poukazovat na rozdílnost a rozmanitost vybraných čtyřech zemí.

V teoretické části této práce je popsána základní charakteristika celé Afriky z hlediska historického, geografického, ekonomického, zemědělského a demografického. Jsou zde rozděleny jednotlivé subregiony Afriky – Severní Afrika a Subsaharská Afrika rozdělující se na Střední, Jižní, Východní a Západní Afriku. Dále jsou zde řešeny problémy kontinentu, což je hlavně migrace, chudoba a nerovnosti, klimatické změny, jejich vliv na potravinovou bezpečnost, hlad, nedostatek potravin pro obyvatele Afriky a v neposlední řadě nedostatek pitné vody. Další část teoretické části práce je zaměřena na přírodní zdroje, obyvatelstvo, zemědělství a zahraniční obchod. V další části už jsou popsány makroekonomické ukazatele – HDP, inflace a nezaměstnanost.

V praktické části je analyzována ekonomická situace vybraných afrických zemí v letech 2000-2018. Zde je práce rozdělena podle zemí. V Egyptě je HDP okolo 2 500 USD na obyvatele. Inflace je dynamická, avšak od roku 2015 stoupá. Nezaměstnanost v Egyptě roste rovnoměrně s ostatními státy. Je cca 11 %. Celkový zahraniční dluh má rostoucí trend, celkový vládní dluh je zde ze všech vybraných zemí nejvyšší. Obchodní bilance se pohybuje na nejnižších číslech, což souvisí s problémy se zahraničním obchodem. Bilance státního rozpočtu je zde také nejnižší ze všech sledovaných zemí. Bilance běžného účtu je naopak nejvyšší. Populace je zde nejvyšší z vybraných zemí, což ovšem souvisí s největší rozlohou. Roste vzestupně. V JAR je ekonomická situace lepší. HDP se zde pohybuje okolo 6 300 USD na osobu. Inflace je zde také velice kolísavá, avšak nejnižší z vybraných zemí. Nezaměstnanost je zde okolo 27 %. Celkový zahraniční dluh je zde nejvyšší, ze všech vybraných zemí. Vládní dluh se pohybuje v nižších hodnotách. Z hlediska obchodní bilance se JAR ze všech čtyř zemí daří nejlépe. V některých letech se křivka pohybuje v kladných bodech, a to jako u jediné z vybraných zemí. Bilance státního rozpočtu se pohybuje ve většině let pod hodnotou 0, ale od roku 2005 do roku 2008 byla i nad hodnotou 0. Bilance běžného účtu se v JAR pohybuje v minusových hodnotách. Populace i v této zemi roste rovnoměrně s dalšími. Počet obyvatel se i zde stále zvyšuje. V Keni se HDP pohybuje okolo 5 300 USD

na obyvatele. Inflace je i v této zemi velice nestabilní. V posledním zkoumaném roce byla okolo 4 %. Míra nezaměstnanosti se pohybuje okolo 26 %. Celkový zahraniční dluh se v Keni nízký. Celkový vládní dluh je naopak vyšší, z vybraných zemí je druhý v pořadí s nejvyššími hodnotami. Obchodní bilance se zde pohybuje v minusových hodnotách, tzn. že i tento stát více importuje, než exportuje. Bilance státního rozpočtu i běžného účtu je v Ugandě nestabilní, avšak po celou dobu zkoumání se pohybuje v minusových hodnotách. Populace i v Keni neustále rovnoměrně roste. V poslední zemi, Ugandě je nejnižší HDP, pohybuje se okolo 640 USD na obyvatele. Inflace je zde také nestabilní, v posledních letech se pohybuje okolo 2,6 %. Míra nezaměstnanosti v Ugandě v posledních letech spíše klesá, nyní je cca 1,8 %. V celkovém zahraničním dluhu má Uganda z vybraných afrických zemí zcela nejnižší hodnoty. Celkový vládní dluh měl v Ugandě v roce 2007 zásadní pokles, od té doby mírně vzrůstá. Obchodní bilance se v Ugandě pohybuje mírně pod hodnotou nuly. V tomto ohledu má Uganda nejstabilnější hodnoty. Bilance státního rozpočtu Ugandy už tolik stabilní není, je kolísavá, k největšímu propadu došlo v roce 2009. Bilance běžného účtu je také nestabilní veličina, z vybraných zemí se pohybuje spolu s Keňou v nejnižších hodnotách. Populace roste vzestupně i v Keni.

V posledním kroku praktické části jsou komparovány v grafech vybrané čtyři země a jejich hodnoty v daných ukazatelích – HDP v afrických zemích v miliardách USD, inflace, nezaměstnanost, celkový zahraniční dluh, celkový vládní dluh obchodní bilance, bilance státního rozpočtu, bilance běžného účtu a celková populace ve vybraných afrických zemích. Při komparování se ukázalo, že nejvyšší HDP má JAR, nejnižší naopak Uganda. Inflace není stabilní a je u všech zemí hodně kolísavá. Nejvyšší nezaměstnanost má opět JAR a nejnižší Uganda. Také nejvyšší zahraniční dluh má JAR a nejnižší Uganda. Rozdílné výsledky jsou u celkového vládního dluhu, ten má největší Egypt. S tím souvisí i výsledky obchodní bilance, kde si nejhůře vede právě Egypt. Bilanci státního rozpočtu má nejhůřší rovněž Egypt. Bilance běžného účtu ve vybraných zemích je kolísavá. Populace roste u všech států rovnoměrně.

Z výsledků vyplývá, že z vybraných čtyř zemí je ekonomicky nejvíce rozvinutá JAR. Ve zkoumaných letech 2000-2018 má nejvyšší HDP, nejvyšší celkový zahraniční dluh a zároveň nejvyšší nezaměstnanost a také nejvyšší zahraniční dluh. Na druhé straně má ale průměrně nejnižší inflaci. Naopak ekonomicky nejhůř si vede Uganda. Ta má velmi nízké HDP, ale také nejnižší nezaměstnanost a celkový zahraniční dluh. Populace roste rovnoměrně ve všech čtyřech státech. Inflace je velice proměnlivá u všech zemí. Obchodní

bilanci má v nejnižších hodnotách Egypt. Ten má největší dlouhodobé problémy se zahraničním obchodem ze všech vybraných zemí.

7 Seznam použitých zdrojů

- AFRICAN UNION. Dostupné z: <https://au.int/en/overview> [online]. [cit. 2020-02-09].
- BAINES, John a Jaromír MÁLEK. Svět starého Egypta: kulturní atlas. Praha: Knižní klub, 1996. ISBN 80-717-6246-6.
- BUSINESS INFO.cz, Dostupné z:
<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/uganda-zahranicni-obchod-a-investice-17799.html> [online]. [cit. 2019-11-04],
<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/uganda-zakladni-charakteristika-teritoria-17798.html> [online]. [cit. 2019-11-04],
<https://www.businessinfo.cz/navody/jihoafricka-republika-zahranicni-obchod-a-investice/> [online]. [cit. 2020-02-11],
<https://www.businessinfo.cz/navody/egypt-zahranicni-obchod-a-investice/> [online]. [cit. 2020-02-12],
<https://www.businessinfo.cz/navody/jihoafricka-republika-zahranicni-obchod-a-investice/> [online]. [cit. 2020-02-11],
<https://www.businessinfo.cz/navody/kena-zahranicni-obchod-a-investice/> [online]. [cit. 2020-02-11].
- CIHELKOVÁ, E., KRÍŽKOVÁ, J., KUNEŠOVÁ, H. A MARTINČÍK, D. (2001): Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. Praha. C. H. BECK, ISBN 80-7179-311-6
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_hdp - [online]. [cit. 2019-11-04].
- ČESKÝ ROZHLAS: PLUS, Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/svazijsky-kral-prejmenoval-svou-zemi-ted-vladne-kralovstvi-eswatini-7177208> [online]. [cit. 2020-02-29].
- ČNB.cz, Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Co-to-je-inflace/> [online]. [cit. 2019-11-04].
- ECONOMY.COM, Dostupné z: <https://www.economy.com/western-sahara/indicators> [online]. [cit. 2019-11-04].
- ECHO24.CZ, Dostupné z: <https://echo24.cz/a/S3P2D/afrika-jako-jedna-velka-kadibudka--nemoci-i-pokalene-plaze-ghanska-media-tlaci-urady-k-reseni> [online]. [cit. 2020-01-27].
- ENCYKLOPEDIIE HISTORIE SVĚTA: [úplný chronologický průvodce dějinami lidstva. 2., dopl. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7360-896-5.

ENCYKLOPEDIIE SVĚTA S ATLASEM SVĚTA: New World Edition. Marco Polo, 2005.
 ISBN 3-8279-9950-2

EUROSTAT.eu, Dostupné z:
http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10r_2gdp&lang=en, [online].
 [cit. 2020-02-10].

FÁREK, J. a FOLTÝN, J. (2004): Rozvojové země v éře ekonomické globalizace. Politická ekonomie 6 (PDF)
 GOOGLE.CZ, Dostupné z:
https://www.google.com/search?ei=KaVyXsLoHImxkwXuk6KgAw&q=ke%C5%88a+&oq=ke%C5%88a+&gs_l=psy-ab.3..0i6712j015j0i67j0l2.2800.2800..3084...0.2..0.103.103.0j1.....0....1..gws-wiz.....0i71.b2kjGDsjp-4&ved=0ahUKEwiCobDFjaXoAhWJ2KQKHe6JCDQQ4dUDCAs&uact=5 [online]. [cit. 2020-03-01].

HAMARNEHOVÁ, Iveta. Geografie turismu: mimoevropská teritoria. Praha: Grada, 2012.
 ISBN 978-80-247-4430-8.

HOLMAN, Robert. Makroekonomie: středně pokročilý kurz. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-541-1

HRBEK, Ivan a kol. Dějiny Afriky, sv. 1. Praha: Svoboda, 1966, kniha druhá, ISBN 25-099-66

HRBEK, Ivan a kol. Dějiny Afriky, sv. 1. Praha: Svoboda, 1966., kniha první, ISBN 25-055-66

HYDROTECH, Dostupné z: <https://www.hydrotech-group.com/cz/blog/4-dovody-precolumbia-v-afrike-trpia-nedostatkem-cistej-vody-iu> [online]. [cit. 2020-01-25].

IDNES.cz, Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/otazky-a-odpovedi-evropa-celi-prilivu-uprchliku.A150421_120654_zahranicni_ert online]. [cit. 2019-07-07].

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST.cz, Dostupné z:
<https://www.politikaspolecnost.cz/paper/afrika-strucna-analyza-problemu-kontinentu/>
 [online]. [cit. 2019-11-04].

INTERNATIONAL MONETARY FUND, Dostupné z:
https://www.imf.org/external/datamapper/prim_exp@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY [online].
 [cit. 2020-02-01].,
<https://www.imf.org/external/datamapper/exp@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online].
 [cit.2020-02-01].,

<https://www.imf.org/external/datamapper/rev@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit.2020-02-01].,

<https://www.imf.org/external/datamapper/pb@FPP/ZAF/KEN/UGA/EGY> [online]. [cit.2020-02-01].

IS.MUNI.cz, (PDF), Dostupné z:
https://is.muni.cz/el/1431/podzim2014/Z0099/um/Afrika_zahranicni_obchod.pdf

INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION: WORLD BANK: Dostupné z:
https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/REGION__EXT_Content/Regions/Sub-Saharan+Africa/Investments/HealthEducation/ [online]. [cit. 2020-03-06].

JENÍČEK, V. a FOLTÝN, J. (2003): Globální problémy a světová ekonomika. Praha, C. H. Beck, 1. vydání, ISBN 80-7179-795-2

KLÍMA, Jan. Dějiny Afriky. NLN, Praha: 2012, ISBN 978-80-7422-189-7

KLÍMA, Jan. Makroekonomie. Praha: Alfa Publishing, 2006. ISBN 80-868-5127-3.

MACH, Miloš. Makroekonomie II: pro magisterské (inženýrské) studium. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2001dotisk. ISBN 80-861-7518-9

MAPY JIŽNÍ AFRIKA, Dostupné z:
<https://cs.maps-tunisia.com/tunisko-severn%C3%AD-afriky-map%C4%9B/> [online]. [cit. 2020-02-22],

<https://cs.maps-southafrica.com/garden-route,-ji%C5%BEen%C3%AD-afrika-mapa> [online]. [cit. 2020-02-22],

<https://cs.maps-ghana.com/mapa-ghana-z%C3%A1padn%C3%AD-afriky>, [online]. [cit. 2020-02-22].

MENDEL, Miloš. Arabské jaro. Historické a kulturní pozadí událostí na Blízkém východě. Praha: Academia, 2015. 352 s. ISBN 978-80-200-2474-9

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, Dostupné z:
<https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-obchod-dle-teritorii/afrika-a-blizky-vychod/exportni-prilezitosti-na-africkem-trhu--226241/> [online]. [cit. 2020-02-11].

Moderní ekonomická diplomacie MZV ČR: Subsaharská Afrika, region paradoxů. Dostupné z: <https://www.export.cz/nazory-a-analyzy/subsaharska-afrika-region-paradoxu/> [online]. [cit. 2020-02-24].

MPO: Exportní příležitosti na africkém trhu. Dostupné z:
<https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-obchod-dle-teritorii/afrika-a-blizky-vychod/exportni-prilezitosti-na-africkem-trhu--226241/> [online]. [cit. 2020-02-11].

NATIONAL GEOGRAPHIC. Dostupné z:

<https://www.national-geographic.cz/magazin-ng/deset-zemi-ve-kterych-zenach-pachano-nejvetsi-nasili-20180926.html?photo=1> [online]. [cit. 2020-01-18].,

<https://www.national-geographic.cz/clanky/voda-vzacnejsi-nez-zlato-vitejte-v-africe.html> [online]. [cit. 2020-01-26].

OECD.org, Dostupné z: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=71591#> [online]. [cit. 2020-03-15].

PATRIA.cz, Dostupné z: <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/2997977/vstupujeme-do-stoleti-afriky.html?culture=en-US&contentE643E331pgi=2> [online]. [cit. 2019-11-04].

PINTEREST.com, Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/413416440765419845/> [online]. [cit. 2019-12-05].

POPULATION CITY, Dostupné z: <http://populace.population.city/world/af> [online]. [cit. 2019-12-06].

SVĚTADÍLY.cz, Dostupné z: <http://www.svetadily.cz/zs-afrika.php> [online]. [cit. 2019-11-03].

THE WORLD BANK: Dostupné z:

<https://www.worldbank.org/>, [online]. [cit. 2019-11-06],

<https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=africa-development-indicators>,

<https://www.worldbank.org> [online] [cit. 2020-03-04],

<https://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.CD?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-01],

<https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2018&start=2000&view=chart>,

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?end=2018&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-02-24],

<https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],

<https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-02-24],

<https://data.worldbank.org/indicator/GC.XPN.TOTL.GD.ZS?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-12],

https://data.worldbank.org/indicator/GC.REV.XGRT.GD.ZS?end=2018&most_recent_value_desc=true&start=2000&view=chart, [online]. [cit. 2020-03-07],

<https://data.worldbank.org/indicator/DT.TDS.DECT.CD?end=2018&locations=EG-UG-ZA-KE&start=2000>, [online]. [cit. 2020-03-16].

<https://data.worldbank.org/indicator/FI.RES.TOTL.CD?end=2018&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-15],

<https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-01],

<https://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-01],

<https://data.worldbank.org/indicator/NE.RSB.GNFS.CD?end=2019&start=2000&view=chart>, [online]. [cit. 2020-03-01],

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/egy>, [online]. [cit. 2020-03-09],

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/zaf>, [online]. [cit. 2020-03-09],

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/ken>, [online]. [cit. 2020-03-09],

<http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/uga>, [online]. [cit. 2020-03-09],

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2018&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-02-01],

<https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?end=2018&start=2000&view=chart> [online]. [cit. 2020-03-11].

THE WORLD BANK BLOGS: Dostupné z: <https://blogs.worldbank.org/african/agriculture-in-africa-telling-facts-from-myths> [online]. [cit. 2020-03-01].

TRADING ECONOMICS, Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/country-list/unemployment-rate?continent=africa> [online]. [cit. 2019-11-04],

<https://tradingeconomics.com/eritrea/gdp>, [online] [cit. 2020-03-03],

https://tradingeconomics.com/egypt/balance-of-trade?fbclid=IwAR2_6SYvDD9dSbZWKoZvusKIJ3kmJX0cE7JtCeEXTLJ0uLfNqsxYdrpuwz0 [online]. [cit. 2020-03-01],

<https://tradingeconomics.com/egypt/government-budget> [online]. [cit. 2020-03-13].

<https://tradingeconomics.com/south-africa/government-budget> [online]. [cit. 2020-03-13].

<https://tradingeconomics.com/egypt/government-debt-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-06],

<https://tradingeconomics.com/egypt/current-account-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-14].

<https://tradingeconomics.com/south-africa/government-debt-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-06],

<https://tradingeconomics.com/south-africa/current-account-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-14].

<https://tradingeconomics.com/kenya/government-budget> [online]. [cit. 2020-03-13].

<https://tradingeconomics.com/south-africa/government-debt-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-06],
<https://tradingeconomics.com/south-africa/current-account-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-14].
<https://tradingeconomics.com/uganda/government-budget> [online]. [cit. 2020-03-13].
<https://tradingeconomics.com/south-africa/government-debt-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-06],
<https://tradingeconomics.com/south-africa/current-account-to-gdp>, [online]. [cit. 2020-03-14].
UNICEF. Dostupné z: <https://www.unicef.cz/co-delame/nase-mise> [online]. [cit. 2020-02-09].
UNITED NATION CONFERENCE ON TRADE AND DEVELOPMENT, Dostupné z:
<https://unctad.org/SearchCenter/Pages/results.aspx?k=2018%20Africa> [online]. 2018 [cit. 2020-02-17],
https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/aldcafrica2018_en.pdf Hospodářský rozvoj v Africe, Zpráva č. 2018: Migrace pro strukturální transformaci. 2018. ISBN 978-92-1-112924-3. ISSN 1990-5114
VÁGNER, Josef. Afrika: Život a smrt zvířat. 2. vydání. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1987. ISBN 25-049-87.
VLČEK, Josef. Ekonomie a ekonomika. 3. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-735-7103-X.
WIKIMEDIA COMMONS, Dostupné z:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Central_Africa_regions_map.png, [online] [cit. 2019-12-12].
WORLD POPULATION REVIEW, Dostupné z:
<http://worldpopulationreview.com/countries/reunion-population/> [online] [cit. 2020-03-01],
<http://worldpopulationreview.com/countries/eritrea-population/> [online] [cit. 2020-03-01].

8 Seznam obrázků

Obrázek 1 Afrika	15
Obrázek 2 Mapa severní Afriky.....	16
Obrázek 3 Mapa střední Afriky	20
Obrázek 4 Mapa jižní Afriky	22
Obrázek 5 Mapa východní Afriky	25
Obrázek 6 Mapa západní Afriky.....	27
Obrázek 7 Hlavní trasy migrantů.....	29

9 Seznam grafů

Graf 1 Predikace lidí v produktivním věku v Sub-Saharské Africe	36
Graf 2 Globální růst lidí v produktivním věku	37
Graf 3 Afrika - Populace - 1900-2100	38
Graf 4 Vývoj exportu a importu v Africe	40
Graf 5 Makroekonomické ukazatele v Egyptě	50
Graf 6 HDP v afrických zemích na obyvatele	75
Graf 7 Inflace	76
Graf 8 Nezaměstnanost	77
Graf 9 Celkový zahraniční dluh	78
Graf 10 Celkový zahraniční dluh v USD na obyvatele, v % HDP	79
Graf 11 Celkový vládní dluh	80
Graf 12 Obchodní bilance	81
Graf 13 Bilance státního rozpočtu	82
Graf 14 Bilance běžného účtu	83
Graf 15 Celková populace ve vybraných afrických zemích	84

10 Seznam tabulek

Tabulka 1 Státy subregionu severní Afrika (data z roku 2018).....	18
Tabulka 2 Státy subregionu Střední Afrika (data z roku 2018).....	19
Tabulka 3 Státy subregionu Jižní Afrika (data z roku 2018).....	22
Tabulka 4 Státy subregionu Východní Afrika (data z roku 2018).....	24
Tabulka 5 Státy subregionu západní Afrika (data z roku 2018).....	26
Tabulka 6 Míra nezaměstnanosti v Africe v posledních letech (2017-2019).....	45
Tabulka 7 Základní makroekonomické ukazatele Egypta (HDP/obyv., inflace, míra nezaměstnanosti, růst HDP, bilance běžného účtu).....	48
Tabulka 8 Bilance státního rozpočtu v Egyptě (% HDP).....	51
Tabulka 9 Složení vládního příjmu v Egyptě (% HDP).....	52
Tabulka 10 Zahraniční dluh a celkové rezervy v Egyptě.....	53
Tabulka 11 Složení zahraničního dluhu Egypta (v mil. USD).....	55
Tabulka 12 Obchodní bilance v Egyptě– vývoz, dovoz, saldo obchodní bilance.....	56
Tabulka 13 Základní makroekonomické ukazatele Jihoafrické republiky (HDP/obyv., inflace, míra nezaměstnanosti, růst HDP, bilance běžného účtu).....	57
Tabulka 14 Bilance vládního rozpočtu Jihoafrické republiky (% HDP).....	58
Tabulka 15 Složení vládního příjmu Jihoafrické republiky (% HDP).....	59
Tabulka 16 Zahraniční dluh a celkové rezervy Jihoafrické republiky.....	60
Tabulka 17 Složení zahraničního dluhu Jihoafrické republiky v mil. USD.....	61
Tabulka 18 Obchodní bilance v Jihoafrické republice – vývoz, dovoz, saldo.....	61
Tabulka 19 Základní makroekonomické ukazatele Keni (HDP/obyv., inflace, míra nezaměstnanosti, růst HDP, bilance běžného účtu).....	63
Tabulka 20 Bilance vládního rozpočtu Keni (% HDP).....	64
Tabulka 21 Složení vládního příjmu Keni (% HDP).....	65
Tabulka 22 Zahraniční dluh a celkové rezervy Keni.....	65
Tabulka 23 Složení zahraničního dluhu Keni v mil. USD.....	66
Tabulka 24 Obchodní bilance v Keni – vývoz, dovoz, saldo.....	67
Tabulka 25 Základní makroekonomické ukazatele Ugandy (HDP/obyv., inflace, míra nezaměstnanosti, růst HDP, bilance běžného účtu).....	68
Tabulka 26 Bilance vládního rozpočtu Ugandy.....	69
Tabulka 27 Složení vládního příjmu Ugandy.....	70
Tabulka 28 Zahraniční dluh a celkové rezervy Ugandy.....	71
Tabulka 29 Složení zahraničního dluhu Ugandy v mil. USD.....	72
Tabulka 30 Obchodní bilance v Ugandě – vývoz, dovoz, saldo.....	73
Tabulka 31 průměrné tempo růstu (v %) za období 2000 – 2018.....	84

11 Seznam zkratek

AU – Africká Unie

EU – Evropská Unie

HDP – Hrubý domácí produkt

HND – Hrubý národní důchod

JAR – Jihoafrická republika

MMF – Mezinárodní měnový fond

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OSN – Organizace spojených národů

UNCTAD – Konference OSN pro obchod a rozvoj.

UNWTO – Světová organizace cestovního ruchu

ZAR – Jihoafrický rand (měna)